

Rettelsesliste til betænkning 1954
om realkreditinstitut på Færøerne,

- Side 27 Tabel 12, sidste linie: 117 skal være 119.
- 30 1. linie f.o.: 3 mill. skal være 2 1/3 mill.
- 33 midt•afsn., 1. linie: side 13 skal være side 14.
- 52 § 16, 4. linie: nedskrivning skal være nedbringning.
- 69 § 21, 1. stk. s De 2 første linier slettes.
- 71 § 26, 3. stk.: "Det oprindelige lån" skal være "lånet".

Bilagene

- Side 27 sidste afsn.: 1. prioritetslån skal være 3. prioritetslån.
- 37 lovudkastet er aftrykt efter Odeltingsproposition nr. 109, 1947.
- 84 2 sidste linier: ordene "11. juni og" slettes.

Tilføjelse:

Utkast til lov om Den Norske Stats Fiskeribank,
side 37 i "bilag 14, er aftrykt efter (Meltings
proposition nr. 109, 1947.

B E T Æ N K N I N G
angående

OPRETTELSE AF ET REALKREDITINSTITUT PÅ FÆRØERNE

afgivet af det af statsministeriet
den 21. august 1953 nedsatte udvalg.

ex 3 33.23/38

INDHOLDSFORTEGNELSE.

side

Indledning	I
<u>Kapitel I.</u>	
Udviklingen i de finansielle forhold på Færøerne siden 1930	1
<u>Kapitel II.</u>	
Oversigt over investeringer på Færøerne i tiden 1945-54, samt skøn over investe- ringsbehovet i de kommende 10 år	10
<u>Kapitel III.</u>	
Finansieringsbehov og finansieringsmuligheder	22
<u>Kapitel IV.</u>	
Fremtidige opgaver for et færøsk realkredit- institut	35
<u>Kapitel V.</u>	
Det færøske realkreditinstituts struktur	39
<u>Forslag til lov om Færøernes realkreditinstitut</u>	46
Bemærkninger til lovforslag om Færøernes real- kreditinstitut	54
Udkast til vedtægter for Færøernes realkredit- institut	61
<u>Bilag</u> , se indholdsfortegnelsen over bilag	78

Indledning

I 1909 indbragtes første gang for lagtinget et forslag om oprettelse af en kreditforening, der skulle yde lån mod pant i bygninger og jordegods samt lån til kommunerne, og i de følgende år indtil 1940 rejstes sagen påny med kortere eller længere mellemrum. Gennemførelsen heraf strandede imidlertid bl.a. på spørgsmålet om statsgaranti for de af et sådant institut udstedte obligationer.

Endvidere var tinglæsningsordningen samt den manglende udskiftning og matrikulering en alvorlig hindring for påbegyndelse af udlån mod pant i fast ejendom på kreditforeningsbasis.

I 1927 foretog repræsentanter for Østifternes Kreditforening en besigtigelsesrejse til Færøerne, hvilket resulterede i, at kreditforeningen erklærede sig villig til forsøgsvis at udvide sin lånevirkksomhed til at gælde for Thorshavn på visse vilkår, bl.a. at der opnåedes statsgaranti for de første 2 mill. kr.s udlån. Sagen faldt dog, fordi det fortsat ikke var muligt at opnå den ønskede statsgaranti.

Efter afslutningen af den anden verdenskrig rejstes spørgsmålet påny i 1945, og i det i 1946 fremsatte forslag til en hjemmestyreordning for Færøerne optoges bl.a. et tilsagn om statens bistand til oprettelse af en kreditforening.

I henhold til hjemmestyreloven af 1948 er kreditforeninger overtaget som særanliggende, men efter ønske fra det færøske hjemmestyre har man fra regeringens side tilsagt sin bistand til løsning af spørgsmålet.

Med hjemmel i § 5 i lov nr. 209 af 7. juni 1952 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske genopbygningsprogram modtagne gaveydelse blev der af regeringen med finansudvalgets tilslutning stillet 10 mill. kr. til rådighed til færøske formål. Af det nævnte beløb blev straks 2 mill. kr. henlagt til en grundfond for et realkreditinstitut, medens de resterende 8 mill. kr. foreløbig anvendes som saneringslån til det færøske erhvervsliv. Renter og afdrag på disse lån indgår i instituttets grundfond.

I henhold til denne vedtagelse nedsatte statsministeriet ved skrivelse af 21. august 1955 et udvalg "med den opgave at overveje spørgsmål i forbindelse med oprettelsen af et realkreditinstitut for Færøerne og fremsætte forslag til lov om oprettelse af et sådant institut".

Ved skrivelser af 25. september, 16. oktober og 2. november 1953 foretoges forskellige udvidelser og ændringer i udvalgets sammensætning, således at det ved afholdelsen af sit første møde bestod af følgende medlemmer:

finansminister V. Kampmann, formand
departementschef J. Elkjær Larsen, næstformand
kontorchef N. Elkær-Hansen, statsministeriet
kontorchef Svend Andersen, indstillet af Danmarks Nationalbank
kontorchef J. P. Christiansen, " " handelsministeriet
landsstyresmand Hakun Djurhuus, Thorshavn, indstillet af Færøernes landsstyre
kontorchef J. Djurhuus, Thorshavn, indstillet af Færøernes landsstyre
dommer R. Dyreborg, Slagelse, indstillet af justitsministeriet
kontorchef E. M. Edelberg, " " indenrigs- og boligministeriet
professor, dr. jur. W. von Eyben " " justitsministeriet
landsretssagfører V. Juhl, Kolding, " " Kreditforeningen af kommuner i Danmark
kontorchef K. G. Lundahl Larsen, " " finansministeriet
bankdirektør Olaf Nielsen, Aalborg, " " fiskeriministeriet
afdelingschef V. Nørby, " " indenrigs- og boligministeriet
matrikelsdirektør V. E. **Pedersen**, " " landbrugsministeriet
kreditforeningsdirektør Th. Thorsteinsson, indstillet af Fællesforeningen af kreditforeninger i Danmark

Som sekretær for udvalget beskikkedes daværende fuldmægtig i statsministeriet, nu kontorchef hos rigsombudsmanden på Færøerne, V. Harsberg. Endvidere **har** statsministeriets økonomiske konsulent i farøske spørgsmål, fuldmægtig K. Lemberg, medvirket som sekreter.

Det er ikke i udvalgets kommissorium nærmere fastsat, hvilke låneopgaver et eventuelt realkreditinstitut skulle kunne overtage udover den begrænsning, der ligger i selve ordet realkredit. Ud fra det på forhånd skønnede lånebehov og mulighederne for at tilfredsstille dette begrænsede udvalget dog straks sin

undersøgelse til at omfatte lån mod pant i skibe og fast ejendom samt lån til lagtinget og kommunerne.

Udvalget afholdt sit første møde den 2. november 1953, og det blev her besluttet at nedsætte 5 underudvalg med følgende sammensætning og opgaver.

1. Det økonomiske udvalg

bestående af:

kontorchef Elkær-Hansen, (formand)
kontorchef Svend Andersen
landsstyresmand Hakun Djurhuus
kontorchef J. Djurhuus
kontorchef Lundahl Larsen
direktør Olaf Nielsen
direktør Thorsteinsson
fuldmægtig K. Lemberg, sekretær.

Underudvalgets opgave var at tilvejebringe oplysninger om de økonomiske forudsætninger for oprettelsen af et realkreditinstitut, lånebehovets størrelse og mulighederne for at tilfredsstille dette, instituttets betydning for og indpasning i Færøernes økonomi og erhvervsliv, dets praktiske opbygning og mulighederne for tilvejebringelse af de fornødne udlånsmidler.

2. Tinglæsningsudvalget

bestående af:

professor von Eyben (formand)
landsstyresmand Hakun Djurhuus
kontorchef J. Djurhuus
dommer **Dyreborg**
kontorchef Elkær-Hansen
afdelingschef Nørby
direktør Pedersen
direktør **Thorsteinsson**
kontorchef V. Harsberg, sekretær.

Underudvalgets opgave var at tilvejebringe oplysninger om mulighederne for udlån mod pant i fast ejendom, herunder at

behandle spørgsmål vedrørende tinglæsningsvæsenet, bygnings- og byplanlovgivning, udskiftning, matrikulering m.v. og eventuelt fremsætte forslag til fornødne ændringer af den herom gældende lovgivning.

3. Skibshypoteksudvalget

bestående af:

kontorchef Christiansen (formand)
landsstyresmand Hikun Djurhuus
kontorchef J. Djurhuus
kontorchef Elkær-Hansen
professor von Eyben
kontorchef Lundahl Larsen
bankdirektør Olaf Nielsen
kontorchef V. Harsberg, sekretær.

Underudvalgets opgave var at undersøge spørgsmålene i forbindelse med instituttets udlån mod pant i skibe.

4. Kommunekreditudvalget

bestående af:

kontorchef Edelberg (formand)
kontorchef Svend Andersen
landsstyresmand Hakun Djurhuus
kontorchef J. Djurhuus
kontorchef Elkær-Hansen
landsretssagfører Juhl
kontorchef Lundahl Larsen
fuldmægtig K. Lemberg, sekretær

Underudvalgets opgave var at undersøge spørgsmålene vedrørende lagtingets og kommunernes behov for lån og mulighederne for dækning af dette behov.

5. Redaktionsudvalget

bestående af:

departementschef J. Elkjær Larsen som formand og iøvrigt af formændene for de 4 fornævnte udvalg.

Underudvalgets opgave var på grundlag af arbejdet i de 4 øvrige underudvalg at udarbejde udkast til den endelige udvalgsbetænkning.

Under arbejdet i det økonomiske underudvalg fremgik det, at der var et meget stort øjeblikkeligt behov for tilvejebringelse af lånemidler til fiskerflåden, og at mulighederne for indtil videre at tilvejebringe den hertil fornødne kapital var så begrænsede, at man burde søge at fremme arbejdet mest muligt for at skabe lånemuligheder for fiskerskibene, medens den nødvendige kapital til udlån til boligbyggeri, lagting og kommuner indtil videre måtte søges tilvejebragt på anden måde.

Man er klar over, at der i vide kredse på Færøerne er set hen til en tilvejebringelse af bedre prioritetsforhold specielt for boligbyggeriet, og at det vil vække skuffelse, at dette spørgsmål ikke løses allerede nu. Man har imidlertid ment, at behovet for en fornyelse af fiskerflåden er så påtrængende, at det i den første tid vil være nødvendigt at udnytte de foreliggende udlånmuligheder alene til dette formål. Skibshypotekudvalget har derfor indsamlet oplysninger - specielt fra Norge og Sverige - om udlån mod pant i skibe og har udarbejdet udkast til lov og vedtægter for et færøsk realkreditinstitut med skibshypoteklån som det foreløbige arbejdsområde.

Det vedtoges dog, at arbejdet i tinglæsningsudvalget og kommunekreditudvalget burde fortsætte, således at man søgte at skabe forudsætningerne for at udvide instituttets lånevirkksomhed til også at omfatte lån mod pant i fast ejendom, og lån til lagtinget og kommunerne, når forholdene måtte muliggøre optagelsen af en sådan lånevirkksomhed.

Tinglæsningsudvalget har herefter arbejdet med udkast til en ny færøsk tinglæsningslov og -bekendtgørelse, hvortil forslag senere vil kunne fremsættes, og med tilvejebringelse af nærmere oplysninger om den allerede stedfundne udskiftning og matrikulering samt om, i hvilket omfang arbejdet hermed vil kunne fremmes.

Et tidligere udarbejdet forslag til lagtingslov om byplan og byggevedtægter, udarbejdet af et af landsstyret dertil nedsat udvalg, er nu kundgjort som lagtingslov nr. 13 af 21. maj 1954 efter at udvalget havde henstillet, at forslaget snarest søgtes gennemført.

Kommunekreditudvalget har indledt forhandlinger med Kreditforeningen af kommuner i Danmark, der har stillet i udsigt på nærmere angivne vilkår fremover at ville yde lån til de færøske kommuner. Man er imidlertid endnu ikke nået til endelig enighed om disse vilkår, der formentlig til sin tid vil kræve bevillingsmyndighedernes tilslutning. Der arbejdes videre med spørgsmålet.

oOoO

Udvalgets foreløbige arbejde omfatter herefter hovedsagelig spørgsmålet om lån mod pant i fiskerfartøjer.

Som resultat af udvalgets arbejde foreligger nærværende betænkning, hvori der fremsættes forslag om oprettelse af "Færøernes realkreditinstitut". Instituttets opgave indskrænkes efter forslaget indtil videre til alene at yde lån mod pant i fiskerfartøjer, men man understreger dog det ønskelige i, at instituttets lånevirkksomhed senere ved lov udvides til at omfatte andre områder, som nærmere i betænkningen anført, når forholdene måtte muliggøre dette.

Man henviser iøvrigt til lovforslaget med bemærkninger, og til udkastet til vedtægter for instituttet.

Nærværende betænkning er tiltrådt af samtlige udvalgets medlemmer.

København, den 7. juli 1954.

Svend Andersen	J.P. Christiansen	Hákun Djurhuus
J. Djurhuus	R. Dyreborg	E.M. Edelberg
N. Elkær-Hansen	W. von Eyben	V. Juhl
V. Kampmann (formand)	J. Elkjær Larsen (næstformand)	K.G. Lundahl Larsen
Olaf Nielsen	V. Nørby	V.E. Pedersen
Th. Thorsteinsson		

/V. Harsberg, K. Lemberg.

Kapitel I.

UDVIKLINGEN I DE FINANSIELLE FORHOLD

PÅ FÆRØERNE SIDEN 1930.

Kreditforholdene før den 2. verdenskrig.

Endnu i 1930'erne var det købedygtige behov på Færøerne for en langsigtet realkredit af begrænset omfang, og de ejendomsretlige og andre forudsætninger for en realkredit af den art, som forlængst var etableret i det øvrige Danmark, var langt fra tilstede.

Investeringerne i landbruget var meget beskedne. Der foreligger ikke nogen egentlig opgørelse over bygningernes alder i de mindre, af landbruget dominerede bygder; men det er givet, at de fleste såvel beboelses- som avlsbygninger er meget gamle og bygget i en primitiv teknik med billige materialer og i vid udstrækning som selvbyggeri. Dertil kommer, at den opdyrkede jord var (og fremdelss er) overordentlig stærkt udstykket. Forsøg på at bøde herpå gennem udskiftning blev atter indstillet, fordi deling af ejendomme ved arvefald og salg førte til fortsatte opsplittings, og man savnede lovhjemmel mod sådanne udstykninger. De daværende to færøske sparekasser (hvoraf den ene kun havde rent lokal og finansielt meget begrænset betydning) var praktisk talt de eneste ydere af realkredit til landbruget; de ydede 1. prioritetslån på op til 50 % af jordens værdi og fra 20 % af beboelsesbygningernes vurderingsværdi i de mindste og mest afsides beliggende bygder, til 40 % i Thorshavn og de større bygder.

Grundlaget for en landbrugs-realkredit forbedredes noget ved jordlovene af 1926 om udskiftning og af 1937 om indskrænkninger i adgangen til udstykning, og finansieringsmulighederne udvidedes ved loven af 1937 om jordbrugets fremme. Ved den sidstnævnte lov oprettedes Færøernes Jordfond, der modtog tilskud fra staten og lagtinget, og som ved siden af at administrere de offentlige jordgodser yder lån og tilskud bl.a. til oprettelse af mindre jordbrug, gartnerier o.l., til jordforbedringer og nyopdyrkninger, opførelse af avlsbygninger samt driftslån til mindre jordbrugere.

Byggeriet udenfor landbruget var i 1930'erne ligeledes af yderst beskedent omfang. Befolkningens lave indkomster i forbindelse med de begrænsede lånemuligheder medførte - særlig efter den afsæt-

ningskrise, den spanske borgerkrig fra 1936 skabte for færøfiskene - at boligbyggeriet helt stagnerede. Befolkningstilvæksten såvel som sanitære, sociale og beskæftigelsesmæssige hensyn gjorde imidlertid flere og bedre boliger påkrævede. Til det meget begrænsede byggeri af enfamiliehuse - bygget i lidet kapitalkrævende teknik - måtte størstedelen af kapitalen skaffes af bygherren selv (eventuelt ved rent private lån), idet den eneste mulighed for finansiering efter de retningslinier, der kendes i den øvrige del af riget, var 1. prioritetslån fra sparekassen med samme lave lånegrænser som nævnt for landbrugsbygningerne: 20 - 40 % af sparekassens vurderingssum og med en afdragstid på kun 15 år, i visse tilfælde lidt længere. Mulighed for 2. prioritetslån fandtes ikke, og der fandtes heller ingen offentlig støtte til byggeriet.

For byerhvervenes ejendomme var lånevilkårene nærmest endnu ringere end for landbruget og boligejendomme, fordi **industri-**ejendomme o.l. ligger udenfor sparekassernes naturlige opgaver. Industrielt og lignende byggeri fandt kun sted i spredt og beskedent omfang og forudsatte en kapitalstærk bygherre og bankmæssig støtte, også på længere sigt.

Langt de største finansieringskrav kom imidlertid fra fiske-riet. For det første krævede fartøjernes udrustning og fiskefangsternes lagring betydelig driftskapital. Hertil bidrog de to færøske banker: Føroya Banki og fra 1932 Sjóvinnubankin med korte kreditter. De aflastedes dog væsentligt gennem den danske stats **låne-**støtte, herunder over Fiskeribanken, i form af udrustningslån samt korte lån til den daværende fiskesalgsorganisation Føroya Fiskaexports lagring af salt- og klipfisk. Denne finansiering med kortfristede lån fra den danske stat androg i slutningen af 1930'erne omkring 5 mill.kr. årligt, svarende til 2/3 af fiskeeksportens værdi. For det andet krævede fiskeriets fartøjer - overvejende kuttere og skonnerter, men i løbet af **1930'erne** også en halv snes trawlere - en anlægskapital. En del af denne fremskaffedes ved redernes og fiskernes egne indskud, men i vidt omfang optoges til dette formål udover prioritetslån i Fiskeribanken og de lokale banker sparekasselån og banklån mod pant i fast ejendom og endog banklån på dyre kassekreditvilkår - en finansieringsform, der hverken for bankerne eller for rederne kunne være nogen hensigtsmæssig tilfredsstillelse af et behov for lange lån.

Endelig var de færøske kommuners finansielle engagementer temmelig begrænsede. Den offentlige bygge- og anlægsvirksomhed, overvejende havne og vejanlæg, hospitaler og skolebygninger, var ringe, staten bekostede dengang en forholdsmæssigt større andel af udgifterne end nu. Færøske kommuner bidrog dog i et vist omfang til finansieringen af nogle af disse anlæg, ligesom driften af f.eks. veje, havne og landingspladser hørte under kommunerne. For andre anlæg, f.eks. de ældre kommunale elværker i Thorshavn og enkelte større bygder, var også selve investeringen i højere grad kommunalt finansieret. I begrænset omfang ydede den danske kommunekreditforening lån til færøske kommuner; men i første række støttede disse sig til de færøske sparekasser. I 1938 etableredes en færøsk vejfond, som fik tilskud fra staten, og hvori de færøske motorafgifter indgik.

Opsparingen på Færøerne før den 2. verdenskrig var naturligvis begrænset af de lave pengeindkomster. Disse var dels udtryk for en beskeden levestandard, dels for den især i mange småbygder endnu herskende naturaløkonomi. I betragtning af disse forhold indestod dog ikke ubetydelige sparemidler i de to sparekasser - i 1937 6-7 mill.kr. foruden sparekassernes egenkapital på knap 1 mill.kr. - og også bankerne havde ret store beløb indestående på opsigelse. Dertil kommer, at færinger utvivlsomt i et vist omfang havde opsparing af anden art. Der var således næppe tale om en egentlig kapitalknaphed på Færøerne, men snarere om traditionelt lav investering i bygninger, anlæg og skibe og en vis mangel på hensigtsmæssig formidling mellem opsparing og investering.

Den erhvervsøkonomiske udvikling under og efter den 2. verdenskrig.

Denne finansielle situation blev radikalt forandret under den 2. verdenskrig. Dens udbrud førte hurtigt til en fuldstændig omvæltning af det færøske fiskerierhvervs vilkår. Konkurrencen fra England, Norge og andre lande faldt bort. Det gjorde det traditionelle sydeuropæiske salt- og klipfiskemarked ganske vist også; men i løbet af kort tid blev Færøerne hovedleverandør af isfisk til Storbritannien, for en stor del ved transport af iset ferskfisk fra Island til Storbritannien. Dette skete til stærkt stigende priser og skabte en voldsom og inflationspræget indkomststigning på Færøerne, først hos redere, købmænd, skibsførere og mandskaber,

senere også hos andre handlende og lønmodtagere i land. Hertil bidrog også de britiske besættelsesstyrkers udgifter på øerne. Færøerne oplevede dermed som følge af krigskonjunkturerne for første gang en indkomstrigelighed, og da investeringsmulighederne var begrænsede under krigens mangel på investeringsvarer og arbejdskraft, hobede ledige penge sig op i de færøske pengeinstitutter. Til gengæld gik ved minesprængninger og på anden måde en del fartøjer tabt. Ved krigens afslutning havde det færøske samfund oparbejdet et udenfærøsk nettotilgodehavende - næsten udelukkende i f - svarende til mere end 50 mill.kr. Dette afspejlede sig i en meget stor likviditet på Færøerne, hvor pengeinstitutterne ultimo 1945 havde samlede indlån på ca. 67 mill.kr., mens udlåne kun androg 17 mill.kr.

Efter krigens ophør, da forsyningsforholdene atter blev mere normale, satte en vældig ekspansion ind i det færøske fiskerierhverv. Især i årene 1946-48 anskaffedes et betydeligt antal trawlere, kuttere og snurrevådsbåde m.m., og i den gamle flåde foretoges moderniseringer af drivkraft og udstyr. Kun enkelte af de anskaffede større fartøjer var dog nybyggede; i de fleste tilfælde opkøbtes ældre, brugte skibe, som istandsattes for sommer, der ofte langt overskred købesummerne, og som desuagtet senere viste sig bestandig at kræve meget store vedligeholdelses- og reparationsudgifter. Efter et par års forløb steg også investeringerne i boligbyggeri, erhvervsbyggeri og offentlige anlæg betydeligt. Boligbyggeriets pludselige opblussen stod bl.a. i forbindelse med ungdommens vandring fra småbygder til de større bebyggelser, hvor der snart opstod stor boligmangel som følge af knaphed på arbejdskraft og materialer. Kun landbruget stod i det store og hele uden for denne investeringsbølge, dels fordi det kun indirekte høstede gavn af højkonjunkturen, dels fordi den unge arbejdskraft strømmede fra småbygderne til Thorshavn og de andre større pladser, hvor den i det store søgående fiskeri kunne opnå større indtægter end i landbrug og hjemmefiskeri, og endelig fordi landbruget manglede gode kreditmuligheder.

I en oversigt, der på statsministeriets foranledning blev udarbejdet i efteråret 1951 over den økonomiske situation på Færøerne, opgjordes de samlede investeringer på Færøerne fra Krigens slutning til sommeren 1951 til ca. 125 mill.kr., hvoraf 44 mill.kr-i

skibe, 30 mill.kr. i boligbyggeri og knap 20 mill.kr. i andre private investeringer samt godt 30 mill.kr. i offentlige anlæg, hovedsagelig havne og elværker. Denne omfattende investering finansieredes for ca. halvdelens vedkommende ved forbrug af de færøske valutatilgodehavender, der således forvandlede til en valutagæld, medens den danske stat bidrog med 25 mill.kr. i tilskud. Af bruttoinvesteringen i denne periode er højst 30 mill.kr. tilvejebragt ved færøsk opsparing, som altså langt fra holdt trit med investeringerne.

I samme periode steg forbruget på Færøerne betydeligt, dels fordi der som andre steder var et under krigen opdænnet behov for importvarer, dels fordi der nu indenfor fiskeriet foregik en indkomstforskydning til gunst for lønmodtagerne, og endelig fordi bl. a. væsentlige forbedringer af de sociale understøttelser, af lærerlønninger m.m. skabte indkomststigninger hos de befolkningsgrupper, der mindst havde nydt godt af krigskonjunkturerne.

Ser man nærmere på, ad hvilke veje ekspansionen blev finansieret, så skete en stor del af finansieringen ved, at færøske erhvervsdrivende ud af højkonjunkturårenes store indkomster opsparde midler, som de anbragte i deres egen virksomhed gennem Indkøb af fartøjer, reparation og udrustning af disse m.m. I vid udstrækning deltog den øvrige befolkning gennem aktietegning i trawlerselskaber m.m. Mandskaberne bidrog endvidere til finansiering af fiskeriet ved - ikke altid frivilligt - at lade løntilgodehavender indestå hos rederne - ofte gennem længere tid. En meget væsentlig del af fiskeriets finansiering foregik imidlertid over bankerne; deres samlede udlån steg fra 10 mill.kr. ultimo 1945 til 54 mill. kr. medio 1951, altså på 5-6 år med 44 mill.kr., hvoraf 32 mill. kr. til fiskeri, søfart og hvalfangst. Også til lagtinget, kommunerne og de sekundære erhverv udlånte bankerne betydelige beløb. En del af bankernes udlån var, fordi en egentlig realkredit savnedes, placeret i langsigtede kapitalanbringelser. I hovedsagen hvilede dog sådanne langsigtede erhvervsinvesteringer på sparekasselån. Sparekasserne havde endvidere store udlån til kommuner o.l., også de færøske forsikringselskaber, som havde betydelige præmieindtægter, foretog store udlån bl.a. til lagtinget, der i ikke ringe grad har bidraget til finansieringen af det færøske erhvervsliv. Ganske vist viser landskassens regnskaber overskud såvel i krigsårene som i en række år derefter; men dels henstår en stigende del af overskudet som skatterestancer, dels har en stor del af overskudene været henlagt til den færøske erhvervslånefond, Vinnulans-

grunrrurin, som 1945-49 udlånte ca. 10 mill.kr. til fiskeriet m.m., oprindelig som 1. prioritetslån, men efter få års forløb overvejende mod 2. prioritet i skibe. Lagtinget har desuden ydet direkte lån til en del kommuner og erhvervsforetagender. Også mange færøske kommuner har betydelige skatterestancer udestående og medvirker derigennem til ekspansionen. Endelig har statskassen i mere begrænset omfang bidraget til fiskeriets finansiering med lange lån, dels ved udlån til Vinnulánsgrunnurin, dels gennem lån og tilskud til nybyggede fartøjer gennem A/S Færøske Fiskeskibe. Til industrielle o.a. investeringer har marshall-lån i enkelte tilfælde bidraget, og nogle større offentlige investeringer (havne, elværker, telefonvæsen m.m.) er i betydeligt omfang støttet ved tilskud af marshallmidler og i et vist omfang ved særlig statsstøtte.

Imidlertid kunne højkonjunktorens priser på fiskemarkederne ikke holde; isfiskepriserne faldt ret kort efter krierens ophør, og efter 1946 indtrådte et betydeligt og vedholdendt prisfald for saltfisk. Derimod var importvarernes priser stadigt stigende, især efter devalueringen i 1949 og Koreakrigens udbrud. Dermed var konjunkturuomslaget igang. Prisforskydningerne i forbindelse med handelskontrakternes udformning førte først til, at isfiskeeksporten til Storbritannien afløstes af saltfiskeeksport til Italien og andre sydeuropæiske lande; senere til, at klipfisken påny blev Færøernes hoved-eksportartikel med Spanien som hovedmarked. Til vanskelighederne ved at fortsætte de omfattende langsigtede investeringer kom således afsætningsproblemer for fiskeeksporten og til sidst også en omlægning af eksporten til klipfisk, som kræver større og mere langvarig driftsfinansiering. Først i den allerseneste tid - fra 1953 - har sildefiskeriets opblomstring påny forøget eksporten af varer, der ikke kræver længere tids lagring og forædling.

I efterkrigsårene indtil 1950 har Færøerne uden dansk statsrøtte kunnet magte driftsfinansiering til fiskeriets udrustning og lagre; men på dette tidspunkt måtte Føroya Fiskasøla gennem de færøske banker og ved hjælp af den danske stats garanti søge korte kreditter i danske banker. Den danske stats direkte og indirekte korte kreditstøtte til det færøske fiskeri har dog hidtil kun andraget op til 10 mill.kr. inden for et år eller det dobbelte af den tilsvarende kredits omfang i førkrigsårene, mens eksportens værdi i samme tidspunkt er 10-doblet.

Udviklingen førte efterhånden til betydelige likviditetsvanskeligheder. Fra ultimo 1948 til midten af 1951 var de færøske

bankers og sparekassers samlede indlån praktisk taget, uforandret omkring 75 mill. kr., mens deres udlån steg fra 38 til 85 mill.kr. Hertil kom, at fiskerflåden og især trawlerne fik stadig større rentabilitetsvanskeligheder med faldende indtægter overfor stigende eller konstante udgifter. I disse år kom et stigende antal fartøjer til tvangsauktion, og andre solgtes til udlandet.

De akutte vanskeligheder ved den kortfristede finansiering, har i måske endnu højere grad ramt de langfristede kreditmuligheder i selve fartøjerne. Nogen fast organiseret realkredit for skibe findes som nævnt ikke på Færøerne. Redernes egenkapital i skibene er i mange tilfælde gået tabt, og ny egenkapital har ikke kunnet præsteres; under de seneste års stramme likviditet og dårlige rentabilitetsforhold for erhvervslivet har hverken de færøske banker eller købmænd kunnet opfylde behovet for anlægskredit i det hidtidige omfang - endsige forøgelsen af dette behov. Samtidig har Vinnulånsgrunnurins store tab og voksende afhængighed af lagtingstilskud umuliggjort en udvidelse eller blot fortsættelse ad denne vej. Resultatet er derfor, at fornyelsen af den færøske fiskerflåde er gået i stå, til stor skade for fiskeriets rentabilitet. Mange fartøjer har måttet sælges til udlandet, andre måttet oplægges, og atter andre fortsætter driften i stadig ringere vedligeholdelsesstand, idet kapital til klassifikation og reparationer m.v. ikke kan skaffes. Erhvervskrisen kulminerede med **Sjóvinnubankins** og forskellige dermed sammenknyttede selskabers vanskeligheder i 1951-52. Dermed nåede udviklingen frem til et stadium, hvor højkonjunktorens fejlinvesteringer måtte opgøres, tabene konstateres og afskrives, og en rekonstruktion sætte ind, i første omgang af **Sjóvinnubankin**. Denne sanering af erhvervslivet er påbegyndt med støtte fra statskassen og med indskud af store midler fra lagtinget, Føroya Fiskasøla og forsikringsselskabet Tryggingarsambandid. Herudover har det imidlertid ikke kunnet undgås, at den stramme likviditet har ført yderligere tab med sig, fordi bankerne og Vinnulånsgrunnurin har måttet lade fartøjer m.m. tvangssælge eller ikke kunnet hjælpe med udrustningslån, uanset at de pågældende fartøjers drift måske ikke i sig selv nødvendigvis gjorde inddragning af deres kredit.

En omstændighed, der har skærpet likviditetskrisen, er, at de færøske banker og sparekasser har bundet ret væsentlige kapitaler - ca. 20 mill.kr., hvoraf godt 5 mill.kr. fra bankerne - i langsigtede kommunelån. Dette er medvirkende til, at bankerne

ikke kan magte **udrustnings-finansieringen** af fiskerflåden, og til, at sparekasserne har måttet begrænse deres lån til nye ejendomme til en overgang højst 10.000 kr. pr. ejendom, med det resultat, at byggeriet, der ikke har andre kreditkilder, næsten er gået i stå. Samtidig har sparekasserne måttet afslå nye lån til kommuner, der i nogle tilfælde derved er kommet i alvorlige vanskeligheder, f.eks. overfor entreprenørfirmaer ved havnebyggeri.

En stor del af de investeringer, der i så hastigt tempo gennemførtes under højkonjunkturen, har således vist sig ikke at kunne afskrives og forrentes efter højkonjunkturens ophør, og investeringernes samlede omfang har også ud fra andre synspunkter overskredet, hvad det færøske samfund kunne magte - f« eks. i retning af kvalificeret arbejdskraft til at betjene skibene. En beklagelig stor del af investeringerne er sket i ældre skibe, der hurtigt har vist sig at være af for ringe teknisk standard. Heroverfor står det dog fast, at produktionens kapitaludstyr i dag er langt større end før krigen, at befolkningens levefod er hævet væsentligt, og at der er indledet en udvikling i retning af større industrialisering og større differentiering af eksporten. Dette sidste er dog kun på et rent indledende stade; endnu er det færøske erhvervsliv ensidigt baseret på ganske få fiskeriprodukter, som er overordentlig følsomme for verdensmarkedets konjunkturer. Skabelse af en bedre erhvervsmæssig balance forudsætter en modernisering og rationalisering af fiskeriet, en fortsat udvikling af færøske industrier og en modernisering af landbruget. Alt dette - og især selve fiskeriets rationalisering - kræver investeringer af væsentligt omfang, og disse kan ikke realiseres uden en gennemgribende forbedring af finansieringsforholdene. Landbrugets rolle som beskæftigelses- og forsyningsreserve nødvendigvis gør en standsning af småbygdernes affolkning. Dette forudsætter igen bedre levevilkår, d.v.s. at der skabes mulighed for bedre boliger, for elektrisk lys og opvarmning i bygderne m.m.

Den skete udvikling har betydet kreditøkonomiens afgørende gennembrud på Færøerne. Erhvervslivet er i større grad end nogensinde afhængig af korte og lange lån, boligbyggeriet har skiftet karakter, og dets bekostelighed og dermed lånebehovet er mange-doblet. Selv om statens støtte til offentlige anlæg på Færøerne efter den 2. verdenskrig har været større, målt i kr., end før krigen, har lagtinget og de færøske kommuner under hjemmestyreord-

ningen fået langt flere finansielle opgaver end tidligere. F.eks. blev under amtsordningen $\frac{4}{5}$ af udgifterne ved havneanlæg dækket af staten - nu dækker staten normalt $\frac{1}{4}$ af anlægssummen, mens lagtinget dækker $\frac{1}{2}$ og kommunerne $\frac{1}{4}$. Samtidig er havneanlæggene nu på grund af fiskerflådens vækst og overgangen til større fartøjer af langt større omfang end tidligere. Også de realiserede og planlagte elektrificeringer og mange andre opgaver stiller betydelige finansielle krav til lagtinget og kommunerne og forøger dermed deres lånebehov.

Kapitel II.

OVERSIGT OVER INVESTERINGER PÅ FÆRØERNE I
TIDEN 1945-54, SAMT SKØN OVER INVESTERINGS-
BEHOVET I DE KOMMENDE 10 ÅR.

A. Offentlige investeringer.

Nedenstående tabel giver en oversigt over de offentlige investeringers omfang i det sidste tiår samt over deres forventede omfang i det første tiår fremover. Opgørelsen hviler på de i statsministeriet foreliggende oplysninger, suppleret med særligt indhentede oplysninger fra landsstyret.

Tabel 1.

Offentlige investeringer i årene 1945-54 og skønnet investerings-
behov i de kommende 10 år.

	Foretagne in- vesteringer 1945-54.	Forventede inve- steringer i de kommende 10 år, anslået.
	1000 kr.	1000 kr.
1. Havne og landings- pladser	24.000	8.000
2. Veje	3.600	8.600
3. Elværker	23.000	14.000
4. Oliedepoter	1.100	-
5. Telefonvæsen	4.300	2.000
6. Lagtingets og lands- styrets bygninger	1.400	1.500
7. Sygehuse	2.500	17.500
8. Skoler o.l.	2.300	10.000
9. Præstegårde	400	400
10. Diverse	500	1.000
	<hr/>	<hr/>
Tilsammen	63.100	63.000

Tabellens tal for de enkelte poster er fremkommet således:

1. Havne og landingspladser.

1945-54 er investeret ca. 24 mill.kr. i udbygning af havne og landingspladser. De største beløb falder på havneudvidelserne i Thorshavn, 8 mill.kr., samt i **Tverå**, Klaksvig, Våg og Næs med hver ca. 1,5 mill.kr. og i Fuglefjord og Sørvåg med hver ca. 1 mill.kr.

Der foreligger til anden anvendelse en tidligere udarbejdet oversigt over færøske ønsker om udbygning af havne til et beløb af ca. 8 mill.kr. Denne anlægsplan må anses for så udtømmende, at der ikke indenfor de første 10 år kan forventes yderligere ønsker.

Efter nuværende praksis afholdes udgifterne til havneanlæg normalt med 1/4 af vedkommende kommune, 1/4 af statskassen og 1/2 af landskassen. Til hjælp til dækning af landskassens andel er dog efter lagtingets beslutning indgået 1,92 mill.kr. af de Marshallmidler, der i 1951 ved lov blev stillet til rådighed for Færøerne.

2. Ve.je.

Siden 1945 er der investeret ialt 3,6 mill.kr. i færøske veje.

Der er ønske om fuldførelse af tre hovedveje til en anslået udgift på ialt 7 mill.kr., hvorved det eksisterende vejnet vil blive mere effektivt udnyttet og samtidig åbne mulighed for trafik over land på længere strækninger, hvor transporten nu må foregå ad søvejen. Disse tre vejarbejder er a) færdiggørelse af Oygjarvegurin, der skal forbinde Thorshavn med Vestmanhavn, b) udbygning af vejforbindelsen mellem Skålefjord og Funningsfjord, samt c) arbejder på de resterende dele af vejnettet på Suderø, således at der bliver vejforbindelse mellem samtlige bygder her. De resterende 1,6 mill.kr. vedrører andre, mindre vejanlæg.

3. Elværker.

Der er siden 1945 investeret ca. 23 mill.kr. i elværker. Disse beløb er først og fremmest anvendt til **SEV's** store vandkraft-elværk ved Vestmanhavn, ialt godt 15 mill.kr., til opførelse af Thorshevn's nye diesel-elværk ca. 4 mill.kr. og til udbygning af Klaksvig vandkraft-elværk og kombination af dette med dieseloliekraft, ialt ca. 1,6 mill.kr. Restbeløbet omfatter bl.a. op-

førelse af 2 mindre diesel-elværker samt en højspændings-transformator på Suderø for tilssmmen op mod 1 mill.kr.

Der foreligger planer om et interkommunalt vandkraft-elværk ved Hove på Suderø i lighed med værket ved Vestmsnhavn. Udgiften hertil anslås til 8,5 mill.kr. Endvidere kan forudses mindre udgifter til modernisering af enkelte småværker, samt til en sidste etape af udvidelsen af **Klaksvig-værket**.

4. Oliedepoter.

Lagtinget har anvendt godt 1 mill.kr. til køb af de af englænderne opførte olietanke i Solmundefjord samt anlæg af en mindre anløbsbro. Yderligere investeringer til dette formål kan næppe påregnes, da tankenes kgpacitet er tilstrækkelig.

5. Telefonvæsen.

Siden 1945 er investeret 4,3 mill.kr. i det færøske telefonvæsen, hovedsagelig til et nyt telefonhus og til modernisering af telefonanlæg i Thorshavn. Telefonnettet mellem byggerne trænger til en gennemgribende fornyelse; dertil kommer kabelnedlægning i enkelte bygder og modernisering og sammenlægning af visse bygdecentraler. Det anslås derfor skønsmæssigt, at behovet for investeringer på dette område vil beløbe sig til ca. 2 mill.kr. i de kommende 10 år. Hertil kommer etablering af radio-telefonforbindelse mellem Færøerne og den øvrige del af riget, hvilket dog betragtes som en rigsopgave, således at udgifterne udelukkende afholdes af staten.

6. Lagtingets og landsstyrets bygninger tn.v.

Siden 1945 er anvendt ca. 1,4 mill.kr. til lagtingets og landsstyrets bygninger m.v., væsentligst til indretning af kontorer og bygning af tjenesteboliger, herunder bolig til fiskerikonsulenten i Aberdeen. Der er planer om at opføre en ny lagtingsbygning, anslået til 1 mill.kr. Herudover må formentlig stadig forventes mindre investeringer i administrationsbygninger og boliger, skønsmæssigt anslået til 1/2 mill.kr. i løbet af de nærmeste 10 år.

7. Sygehuse.

Efter krigen er investeret 2,5 mill.kr. i sygehuse. Hoved-

parten heraf er gået til et nyt sygehus i **Tverå**. Et ønske om en meget påkrævet udvidelse og modernisering, eventuel ombygning af Dronning Alexandrines hospital i Thorshavn må formentlig påregnes udført i løbet af de nærmeste 10 år. Til løsning af denne opgave er udarbejdet forskellige projekter, som dog alle vil medføre en samlet udgift på omkring 15 **mill.kr.**, og som ligeledes alle regner **med** en 1. etape på 6-8 **mill.kr.** Endvidere tiltrænges en modernisering af Klaksvig sygehus og andre arbejder.

8. Skoler o.l.

Der er investeret 2,3 **mill.kr.** i skoler efter krigen. Herudover foreligger planer for ialt godt 10 **mill.kr.**, hvoraf 5 **mill.kr.** til en kostskole, 2 **mill.kr.** til en ny kommuneskole i Thorshavn, 2 **mill.kr.** til en sømøndsskole og omkring 1/2 **mill.kr.** til en landbrugsskole.

9. Præstegårde.

Efter krigen er investeret knapt 1/2 **mill.kr.** i præstegårde, og der kan formentlig næppe ventes større investeringer på dette område fremover.

10. Diverse.

Til et nautisk prøve-kammer, **museumstilbygning** m.v. er der anvendt ialt ca. 1/2 **mill.kr.** I de kommende 10 år kan ventes andre offentlige eller halvoffentlige investeringer, f.eks. opførelse af sømandshjem i Thorshavn og Klaksvig.

B. Private investeringer.

I tabel 2 er givet en oversigt over de private investeringers faktiske omfang i det sidste tiår og forventede omfang i det kommende tiår. De anførte tal hviler på materiale fra statsministeriet og handelsministeriet samt oplysninger indhentet fra landstyre. I endnu højere grad end for de offentlige investeringers vedkommende gør der sig en betydelig usikkerhed gældende ved opgørelserne såvel af faktiske som af forventede investeringer.

Tabel 2.

Private investeringer foretaget 1945-54 og skønnet investeringsbehov i de kommende 10 år.

	Foretagne investeringer 1945-54 inkl.	Forventede investeringer i de kommande 10 år, anslået
	1000 kr.	1000 kr.
1. Boliger	67.500	50.000
2. Skibe	53.000	50.000
3. Industri og håndværk	11.500	10.000
4. Hvalstationerne	2.000	2.000
5. Investeringer udenfor Færøerne	800	2.000
	<u>134.800</u>	<u>114.000</u>

Anm. Hertil kommer **landbruget**, hvis investeringer siden 1945 har været beskedne; man mangler nærmere oplysninger herom og om investeringsplanerne; endvidere kulminedriften på Suderø, hvor investeringerne ligeledes har været meget begrænsede efter krigen, men hvor der foreligger en med teknisk assistance under **Marshallhjælpen** udarbejdet moderniserings- og udbygningsplan til 8 mill.kr., som der ikke er taget stilling til; og endelig investeringer i **automobiler**, som efter krigen har andraget knapt 5 mill.kr., men som man i denne undersøgelse har valgt at holde udenfor, da det drejer sig om ret kortfristede investeringer, der ikke direkte berører faste kapitalværdier som ejendomme og skibe.

11. Boligbyggeriet.
jfr. bilag 1.

Ifølge oplysninger fra landsstyret er der i årene 1945-53 inkl. opført ialt ca. 1500 boliger på Færøerne, hvoraf lidt over halvdelen i årene 1945-49. På grundlag af oplysninger om den anslåede gennemsnitlige byggesum i hver enkelt bygd kan den samlede investering i boliger opgøres til ca. 60 mill.kr. i disse 9 år, svarende til et årligt boligbyggeri på knap 7 mill.kr. Da boligbyggeriet næsten lå stille i årene 1940 til 1944, anslås det, at der i perioden 1940-53 ialt er bygget for ca. 65 mill.kr.

Ved udgangen af 1953 var ca. 250 boliger under opførelse, heri indbefattet sådanne arbejder, som efter påbegyndelsen er stillet i bero, f.eks. efter udgravning og støbning. Hvis alle disse påbegyndte boliger fuldførtes, ville udgiften med de opgiv-

ne gennemsnitlige byggepriser andrage ca. 8,5 mill.kr. Størrelsen af dette tal kunne tyde på, at det gennemsnitlige årlige byggeri i slutningen af perioden 1945-53 snarest ligger lidt over det anførte gennemsnit på knap 7 mill.kr., måske omkring 7½ mill.kr.

Ved udgangen af 1953 fandtes godt 1000 "indlogerede familier" uden eget hus eller lejlighed. Landsstyret mener efter foretagne stikprøver, at gennemgående ca. 1/6 - 1/10 af disse familier "aktuelt har behov for nye lejligheder". Det vil formentlig sige, at 1/6 af det således opgjorte udækkede boligbehov antagelig må dækkes i løbet af de kommende 10 år. Det aktuelle udækkede boligbehov vil herefter andrage ca. 170 boliger eller 6-7 mill.kr., hvilket svarer til en årlig investering på 2/3 mill.kr. i 10-års perioden.

På grundlag af foranstående kan beregnes, at fuld dækning af det samlede boligbehov i årene 1940-54 ville have krævet et samlet boligbyggeri på ca. 80 mill.kr., nemlig 65 mill.kr., som antages faktisk bygget i årene 1940-53, + ca. 7,5 mill.kr., der antages fuldført i løbet af 1954, + 6-7 mill.kr., som skulle dække behovet af boliger til "indlogerede familier". Dette svarer til en gennemsnitlig årlig boliginvestering på 5 1/3 mill.kr.

Dette årlige boligbehov vedrører en periode præget af tilflytning til de store bygder. I nogle af de mindre, mere landbrugsprægede bygder findes samtidig tomme huse, fordi nettoflytningen har været større end fødselsoverskuddet. Medmindre fiskeriets konjunkturer forbedres væsentligt, kan tilflytningen i midlertid næppe ventes fortsat i samme tempo. Dette taler altså for, at den årlige stigning i boligbehovet fremover vil blive noget lavere end i den omhandlede periode.

Oversigten i tabel 3 over befolkningens aldersfordeling i 1930, 1945 og 1950, som er oplyst af Det statistiske departement, viser, at henimod 1965 vil antallet af personer i den giftefærdige alder stige lidt. Uanset dette mener man dog, at sandsynligheden for en formindsket vandring til de store pladser må tale for, at behovet for nye boliger indenfor den nærmeste 10-års periode vil kunne holdes indenfor årlige investeringer af størrelsesorden 5 mill.kr.

Tabel 3.

Den færøske befolknings aldersfordeling 1930-1950«			
	Folketal 5.11.1930	Folketal 31.12.45	Folketal 31.12.50 x)
0 - 4 år	2.878	3.520	3.984
5 - 9 -	2.976	2.857	3.522
10-14 -	2.907	2.733	2.879
15-19 -	2.573	2.758	2.630
20-24 -	1.965	2.702	2.519
25-29 -	1.609	2.354	2.475
30-34 -	1.500	2.127	2.401
35-39 -	1.345	1.793	2.134
40-59 -	4.029	5.065	5.866
60 og derover	2.343	3.151	3.328
uangiven	75	118	45
Tilsammen	24.200	29.178	31.783

x) foreløbige tal.

12. Skibe. jfr. bilagene 2-3.

Efter en skønsmæssig opgørelse foretaget i juli 1951 androg investeringer i skibe fra krigens ophør til juli 1951 ialt 44 mill. kr. Fiskerflåden var ved krigens ophør reduceret med 1/3. Særligt gik det ud over trawlerne. Man mente efter krigens afslutning, at investering i trawlere var det mest rentable, idet markedspriserne for fersk fisk i Storbritannien var gunstige. Da en udbygning af fiskerflåden hastede, og man ikke på enden måde kunne skaffe fartøjer, købte man brugte, hvad dog alle i dag er enige om, var forkert. Ifølge oplysninger fra landsstyret er der i tiden efter juli 1951 investeret ialt 12 mill.kr. i skibe, hvoraf ca. 10 mill. kr. til anskaffelse af det nye ruteskib m/s "Tjaldur". I samme periode er solgt færøske skibe til købere udenfor Færøerne for godt 3 mill.kr. Ser man bort fra anskaffelsen af "Tjaldur", kan investeringerne i skibe i efterkrigsårene således ansættes til

omkring 5 mill.kr. årligt. Denne periode betragtes sædvanligt som en ekspansionsperiode, hvori der fandt en stærk, men tiltrængt udbygning af fiskerflåden sted. Efter krigsårene var det nødvendigt at forny fartøjerne. Desværre skete en del af efterkrigsinvesteringerne i gamle skibe, der købtes brugte, og som ofte derpå blev moderniserede med meget store omkostninger. Med de fremskridt, der bl.a. på grund af krigserfaringerne har fundet sted på skibsbygningens område, må mange af de således anskaffede fartøjer betragtes som forældede.

Den færøske fiskerflåde tilfredsstillende derfor ikke de krav, der i dag må stilles, hverken hvad flådens sammensætning eller de enkelte fartøjers kvalitet angår. Skal færøsernes fiskeprodukter kunne konkurrere med andre nationers på verdensmarkedet, må det færøske produktionsapparat være lige så godt som konkurrenternes.

Den færøske fiskerflådes sammensætning i dag er vist i tabel 4 samt i bilagene 2 og 3.

Tabel 4.

Den færøske fiskerflådes sammensætning februar 1954.

<u>Art eller størrelse</u>	<u>Antal skibe</u>	<u>Samlet antal BRT.</u>
Trawlere	28 ^{+))}	10.844
Andre fartøjer:		
over 250 BRT	2	580
200-250	3	681
150-200	11	1.930
110-150	9	1.169
80-110	60	5.548
50-80	32	2.157
30-50	22	860
<u>15-30</u>	<u>32</u>	<u>766</u>
Andre fartøjer over 15 BRT	171	13.691
Både under 15 BRT	<u>81</u>	<u>713</u>
Samtlige fiskerfartøjer	<u>28(3</u>	<u>25.248</u>

+) heraf vsr i 1953 de 20 på fiskeri.

Det er beregnet, at der i 1953 var beskæftiget ca. 700 mand på trawlere og ca. 2.250 mand på andre fiskerfartøjer på over 50 BRT. Omkring 500 fiskere kunne ikke få beskæftigelse på fiskerfartøjer.

Ud fra ønsket om en konkurrencedygtig flåde og fuld beskæftigelse for færøske fiskere kan på grundlag af oplysninger indhentet fra sagkyndige på Færøerne opstilles den i tabel 5 viste oversigt over den ønskelige sammensætning af fiskerflåden.

Tabel 5.

Ønskelig sammensætning af den færøske fiskerflåde.

<u>Fartøjets art.</u>	<u>Størrelse.</u>	<u>Antal.</u>	<u>Samlet mandskab.</u>
Dieseltrawlere	ca. 660 BRT	18	ca. 700
Langlineskibe m/ fryserum	ca. 250 -	55	ca. 1400
Langline- og snøreskibe iøvvr.	ca. 150 -	20	ca. 400
do. do.	90 - 150 -	50	<u>ca. 1000</u>
do. do.	30 - 50 -	22	} tils. 3500
do. do.	15 - 30 -	32	
Dæksbåde	under 15 -	81	} ikke oplyst

Denne opgørelse hviler naturligvis på skøn, og fremtidige ændringer i fangst- og afsætningsmuligheder kan gøre en anden sammensætning mere ønskelig. Der lægges navnlig vægt på. anskaffelse af et passende antal større lsnglineskibe med fryserum. Et forsøg i de sidste år med et sådant fartøj har givet gode resultater. Det er ligeledes et ønske, at der aiskaffes moderne trawlere, diesel- eller oliiefyrede, som er væsentligt mere økonomiske i drift end de nu anvendte. Også dette ønske bygger på regnskabsmæssige erfaringer fra de sidste år. Den nuværende flåde af skibe under 50 tons skønnes passende.

En fornyelse af fiskerflåden efter disse retningslinier, bortset fra fartøjer under 50 BRT, kan skønsmæssigt antages at vil- le koster ca. 125 mill.kr., hvilket beløb fremkommer således:

		1000 kr.
Nyanskaffelse af 9 snøre-og langlineskibe på 150 BRT		
	a ca. 650.000 kr. =	5.850
50 - - m/fryserum på		
	250 BRT a ca. 1.000.000 kr. =	50.000
18 diesel- el. oliefyrede trawlere		
	på 660 BRT a ca. <u>3.900.000</u> kr. =	<u>70.200</u>
		126.050

Der er naturligvis ingen mulighed for at udskifte hele den eksisterende flåde på een gang. Fornyelsen må efter de sagkyndiges skøn strækkes over en periode på 20-25 år, men selv dette vil dog medføre en gennemsnitlig årlig investeringsbyrde på omkring 6 mill. kr.

Som den mest påkrævede fornyelse indenfor de første 3-4 år er fra færøsk side anslået følgende:

3 dieseltrawlere a 3,9 mill. kr.	11,7 mill.kr.
15 lineskibe m/fryserum a 1 mill. kr.	15,0 -
	26,7 mill.kr.

eller ca. 7,5 mill. kr. årlig.

Et så vigtigt spørgsmål som fiskertlådens fornyelse har naturligvis højt de færøske myndigheders opmærksomhed. Landsstyret nedsatte i 1952 et særligt udvalg til undersøgelse heraf. Dette udvalg er i sin betænkning af 2.3.1953 om den færøske fiskerflådes fornyelse kommet til det resultat, at der i de næste fem år bør investeres 5 mill.kr. årligt til fiskerflådens fornyelse. Heraf tænkes halvdelen fremskaffet fra privat side og halvdelen fra lagtinget. Der henvises til udvalgets betænkning.

Det nævnte udvalg finder på grundlag af regnskabsanalyser, at interessen særligt må samles om de større fartøjstyper, og henleder opmærksomheden på langlineskibe på ca. 250 BRT med fryserum som de mest rentable. Det har vist sig, at skibe på torskefiskeri må kaste kvalitetsfisk som helleflyndere o.l., som naturligt indgår i fangsten, i havet, fordi der ikke er nogen mulighed for at opbevare sådanne fisk. På de foreslåede fartøjer med fryserum kan også andre fisk end torsk, der nedsaltes, udnyttes. Ved fiskerflådens fornyelse må der tages hensyn til dette forhold.

Den nævnte betænkning om fiskeflådens fornyelse har været

gjort til genstand for behandling i lagtingets fiskeriudvalg, der indstiller et byggeprogram på 2,5 mill.kr. årligt i de kommende fem år. Lagtingsudvalget er dog klrsr over, at dette årlige beløb er meget lavt i forhold til det faktiske behov og kan derfor anbefale en væsentlig forhøjelse, såfremt der viser sig mulighed for at fremskaffe de fornødne midler hertil.

Efter de foranstående oplysninger kan det fastslås, at en effektiv fornyelse af den færøske fiskerflåde er uomgængelig nødvendig. Den årlige investering må formentlig sættes noget højere end foreslået af lagtingets fiskeriudvalg, og alt i alt må man formentlig anse det af udvalget vedrørende fiskerflådens fornyelse afgivne skøn for det bedste.

Som tidligere nævnt kan beskæftigelsesmæssige hensyn og de nuværende fangstmetoder tale for en større nyinvestering, i hvert fald i de første år, f.eks. 6-7 mill.kr. årligt. Imod en så voldsom udvidelse taler for det første, at den færøske produktion efter opdagelsen af de store sildeforekomster nord for Færøerne kan tænkes omlagt i nogen grad. Til sildefangst, som antagelig fremover vil beskæftige en betydelig del af fiskerne, anvendes med held gamle fartøjer, der er mindre rentable i klip- og saltfiskproduktionen. For det andet viste det sig i efterkrigsårene, da flåden blev fornyet med stærkt maskinprægede fartøjer, at færingerne manglede uddannet maskinpersonale. Man må undgå anskaffelse af fartøjer, som øerne ikke kan bemande med uddannet personale.

Disse hensyn kunne tale **for-at** vise nogen tilbageholdenhed med nyanskaffelserne. Man mener herefter foreløbig at måtte sætte investeringsbehovet i fiskerflåden til det beløb, som det færøske sagkyndige udvalg har foreslået, altså 5 mill.kr. årligt, hvilket svarer til de gennemsnitlige årlige investeringer i efterkrigsårene. Man er dog opmærksom på, at kravet om egenkapital kan bevirke, at de faktiske investeringer bliver væsentlig mindre.

13. Industri og håndværk.

Ifølge opgørelse pr. 1/7.1951 er i tiden efter befrielsen investeret ialt 8,5 mill.kr. i industrianlæg, håndværksvirksomheder m.v. I årene 1951-54 er efter oplysninger fra Færøernes landstyre yderligere investeret ialt for ca. 3 mill. kr. Efter disse oplysninger sammenholdt med ansøgninger om lån fra handelsministeriets låneudvalg til fremme af danske erhvervsinteresser, kan de samlede investeringer for de kommende lo år anslås at ville få omtrent

tilsvarende omfang fremover, d.v.s. ca. 10 mill.kr. i det første tiår.

14. Hvalstationerne.

I de to hvalstationer på Færøerne er der efter oplysning fra selskabernes revisor efter krigen investeret ca. 2 mill.kr. Ifølge foreliggende planer om rekonstruktion af hvalstationerne kan yderligere investering heri anslås til ca. 2 raill.kr.

15. Investeringer udenfor Færøerne.

Der er i den betragtede periode investeret ialt 0,8 mill. kr. udenfor Færøerne, heri indbefattet statens køb af et kajanlæg i Færingehavn på Grønland. Det kan forventes, at der i løbet af den nærmeste fremtid vil blive investeret yderligere ca. 2 mill.kr. for dansk-færøsk regning i Grønland, nemlig Færøernes andel i etableringen af anlæg for det dansk-norsk-færøske selskab "Nordafar".

Kapitel III.

FINANSIERINGSBEHOV OG FINANSIERINGSMULIGHEDER.

Det samlede investeringsbehov på Færøerne i de kommende 10 år kan herefter anslås til ialt ca. 175 mill. kr., nemlig godt 60 mill. kr. til offentlige investeringer og ca. 115 mill. kr. til private investeringer.

A. Offentlige investeringer. (jfr. bilagene 4-8.)

De offentlige investeringsudgifter på Færøerne er hidtil afholdt af **staten**, landskassen og de færøske kommuner med en **fordeling** som vist i tabel 6.

Tabel 6.

Finansieringen af de, i 1945-54 foretagne offentlige investeringer.

	<u>Stat⁺</u>	<u>Lagting⁺⁺</u>	<u>Kommuner</u>	<u>Ialt</u>
	<u>1000 kr.</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>1000 kr.</u>
1. Havne og landingspladser	4.000	12.200	7.800	24.000
2. Veje	-	2.500	1.100	3.600
3. El-værker	7.000	4.300	11.700	23.000
4. Oliedepoter	-	1.100	-	1.100
5. Telefonvæsen	-	4.300	-	4.300
6. Lagtingets og landsstyrets bygninger	75	1.325	-	1.400
7. Sygehuse ⁺⁺⁺)	2.500	-	-	2.500
8. Skoler o.l.	315	385	1.600	2.300
9. Præstegårde	400	-	-	400
10. Diverse	-	500	-	500
	<u>Ialt 14.290</u>	<u>26.610</u>	<u>22.200</u>	<u>63.100</u>

+) Omfatter, bortset fra midlerne til SEV, udelukkende tilskud.

++) Herunder disponeret over Marshalltilskud på ialt 8 mill.kr.

+++) Staten har til Tverå sygehus i henhold til tilsagn givet før krigen betalt hele udgiften.

Statens andel har således udgjort ca. 14 mill.kr., lagtingets ca. 26 mill.kr. og kommunernes ca. 22 mill.kr. Kommunerne og landskassen har, som det senere skal berøres, finansieret en del af deres investeringsudgifter ved hjælp af lånoptagelse.

Det er naturligvis ikke muligt at forudsige, hvorledes investeringsudgifterne vil blive fordelt fremover, men går man rent beregningsmæssigt som hovedregel ud fra, at fordelingen indenfor hvert af de forskellige investeringsområder vil ske som efter nu gældende praksis, bliver so» vist i tabel 7 nedenfor statens, lagtingets og kommunernes andele henholdsvis ca. 19, 30 og 13 mill. kr. i de kommende 10 år. Det skal fremhæves, at denne meget skønsmæssige beregning alene tilsigter at tilvejebringe et talmæssigt materiale for overvejelserne om, hvilke krav de offentlige investeringer i den kommende tid kan formodes at ville stille til landskassen og de færøske kommuner, hvorimod man ikke har taget nogen stilling til spørgsmålet om statens deltagelse i disse investeringer.

Tabel 7.

Beregnet byrdefordeling ved finansiering af de forventede offentlige investeringer i de kommende 10 år.

	Investeringer Beregnet finansiering fra			
	anslået til	Staten	Lagting	Kommuner
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
<u>Offentlige investeringer.</u>				
1. Havne og landingspladser	8.000	2.000	4.000	2.000
2. Æge	8.600	-	6.300	2.300
3. El-værker	14.000	5.000	1.700	7.300
4. Oliedepoter	-	-	-	-
5. Telefonvæsen	2.000	-	2.000	
6. Lagtingets og landsstyrets bygninger.	1.500	-	1.500	-
7. Sygehuse ⁺⁾	17.500	8.750	8.750	-
8. Skoler m.v.	10.000	3.000	5.500	1.500
9. Præstegårde	400	400	-	-
10. Diverse	1.000	200	800	-
lait	63.000	19.350	30.550	13.100

Anm. ad tabel 7.

+) I mangel af positive retningslinier fra nugældende praksis (idet statens finansiering af Tverå sygehus skyldes løfte fra før krigens) er finansieringen af sygehuse vilkårligt delt lige mellem staten og lagtinget.

Af tabel 8 og bilag 4 fremgår, at landskassens udgifter til investeringer i de sidste tre år gennemsnitligt har andraget godt 2 mill.kr. om året. Samtidig er der imidlertid optaget lån på gennemsnitlig knapt $\frac{1}{2}$ mill.kr. årligt. Tabellen omfatter ikke de investeringsudgifter, hvor lagtinget har dækket sin udgift ved at disponere over Marshalltilskud, hvoraf hidtil er disponeret over ialt godt 8 mill.kr. Landskassen har således i de sidste 3 år været i stand til over driften netto at finansiere investeringer på 1,5 - 2 mill.kr. om året.

For kommunernes vedkommende fremgår af tabel 9, at de færøske sparekasser i de sidste 3 år har ydet nye lån til kommunerne på ialt ca. 7 mill.kr. I samme periode har kommunerne afdraget ialt godt 4 mill.kr., således at **nettoudlånet** fra **sparekasserne**. androg knapt 3 mill.kr. Kommunernes sparekasselån er endvidere be-lyst i bilag 8. Det fremgår af tabel 10, at de færøske kommuner til investeringerne i årene 1950-53 brutto har optaget lån på knapt 16 mill.kr., hvoraf formentlig ca. 10 mill.kr. indgår i den endelige prioritering af anlæggene.

Alt ialt synes efter det foreliggende kommunerne at have fremskaffet næsten alle de fornødne midler til finansiering af deres anlægsvirksomhed gennem lån og tillige i et vist omfang at have finansieret løbende driftsudgifter ved lånoptagelse.

Af tabel 11, ses, at kommunernes restlån i de færøske sparekasser ult. marts 1953 androg godt 14 mill.kr. En yderligere be-lysnings af kommunernes økonomi er givet i bilagene 5 og 6, der dog bygger på et ret mangelfuldt regnskabsmateriale og derfor kun kan give et ganske summarisk billede.

Tabel 8

Landskassens udgifter til investeringsformål.

1950/51 - 1952/53.

	1950/51	1951/52	1952/53.
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Veje og broer	238	509	364
Broudvidelser	28	32	8
Vejfonden	308	-	137
Havne	1296	1042	998
Landingssteder	308	237	146
Idrætsfonden	31	-	-
Jordfonden	50	-	-
Siloer (græs)	-	104	-
Kulminer	20	25	50
Elværker	5	15	20
Kirker	-	-	81
Børnehjem	-	-	6
Olietanke	7	261	63
Inv. i udlandet	150	-	126
lait	2441	2225	1999
Optagne lån	900	300 ^{+))}	100
Modtagne Marshalltilskud ei. hverken inkluderet i udgiftstallene eller posten "optagne lån".			

+) Eksklusive et statslån i 5 mill.kr. i forbindelse med Sjøvinnubankens rekonstruktion.

Tabel 9.

Øversigt over bevægelserne i de færøske sparekassers udlån til kommuner 1950/51 - 1952/53.

	1000 kr.								
	1950/51			1951/52			1952/53		
	Brutto:		Netto udlån	Brutto:		Netto udlån	Brutto:		Netto udlån
nye lån	afbet.	nye lån		afbet.	nye lån		afbet.		
<u>Kommunelån.</u>									
Færø Amts Spk.	4389	945	3444	1275	595	680	675	1233	+ 558
Nordøya Spk.	191	323	+ 132	0	177	+177	160	341	+ 181
Suduroyar Spk.	170	57	113	0	163	+163	50	69	+ 19
Ialt	4750	1325	<u>3425</u>	1275	935	<u>340</u>	885	1643	+ <u>758</u>

Tabel 10.

Færøske kommuners lån til investeringer foretaget 1950-53.

Formål:	<u>Færøske pengeinst.</u>		<u>Udenfærøske lån</u>		<u>Ialt</u>
	Banker ⁺⁾	Sparek.	Pengeinst. m.v.	Leverandørkreditter	
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Skolebygninger og lærerboliger	12	139	-	-	151
Elværker	1671	4732	2045	-	8448
Vejanlæg	-	-	-	-	-
Havne og landingspladser	3944	1852	1060	395	7251
Ialt	5627	6723	3105	395	15.850

+) Formentlig overvejende korte kreditter til midlertidig finansiering.

Tabel 11.

Samlede udlån fra de færøske sparekasser i landbrug, boliger og til kommuner pr. 51/3 1953.

Landbrugslån	697.000	kr.
Boliger	15.713.000	kr.
Kommunelån	14.227.000	kr.
Alle tre udlånsformer tilsammen	30.637.000	kr.

Tabel 12 viser kommunernes lån, fordelt efter afdragstiden, i Færø Amts Sparekasse, der har ydet en væsentlig del af kommunekreditterne. Det ses, at over halvdelen af restlånemassen omfatter 30 års lån og størstedelen af resten 20 års lån.

De forløbne år har iøvrigt været særdeles byrdefulde for kommunerne, idet især udbygning af havne har stillet meget store krav. Dette betyder, at kommunerne fremover vil have store byrder ved afdrag og forrentning af de allerede optagne lån. Man må derfor gå ud fra, at hovedparten af kommunernes investering i den kommende tid må finansieres ad lånevejen; det vil sige, at der er behov for kommunelån på ca. 1-1,5 mill.kr. årligt, jfr. tabel 7.

Tabel. 12.

Færø Amts Sparekasses lån til kommuner pr. 11/12.1953 fordelt efter afdragstid.

	Oprindelig lånestørrelse.		Restlån pr.11/12.1953.	
	Antal lån.	Mill.kr.	Mill.kr.	%
Under 10 år	12	1,4	0,8	6,7
10 år	16	1,2	0,3	2,5
15 år	7	0,9	0,5	4,2
20 år	52	4,6	3,4	28,3
25 år	2	0,1	0,1	0,8
30 år	29	8,1	6,8	56,7
Over 30 år	1	0,2	0,1	0,8
lalt	117	16,5	12,0	100,0

Lagtinget vil formentlig næppe kunne bære en større andel af udgifterne til investeringer end i den forløbne tid, d.v.s. at landskassen selv kun vil kunne afse ca. 1,5 mill.kr. årligt til investering, og lagtingets lånebehov til investeringer kan formentlig derfor anslås til ca. 1½ mill.kr. årligt, jfr. tabel 7.

Beregningerne er foretaget på grundlag af eksisterende regnskaber, men det vil efter udvalgets opfattelse være muligt for såvel landskassen som kommunerne at finansiere en større del af investeringerne end hidtil gennem skatter, såfremt skatteligningen effektiviseres f.eks. ved indførelse af en formueskat, der formentlig vil afgive bedre grundlag for en effektiv ligning, og såfremt de store skatterestancer fremtidig undgås, jfr. tabel 13.

Tabel 15.
Skatterestancer på Færøerne.

Ultimo regnskabsåret	<u>1949/50</u>	<u>1950/51</u>	<u>1951/52</u>	1952/53
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Lagtinget	2.219	2.349	2.756	3.617 ⁺⁺⁺⁾
	<u>1949</u>	<u>1950</u>	1251	
Kommunerne				
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	
Thorshavn + Thorshavn udenbys	331	504	607	
De 5 største bygder ^{+))}	1.217	1.639	1.204	
De øvrige kommuner	1.050	1.111	1.978	
Samtlige kommuner ^{+) ++)}	2.598	3.254	3.789	

+) ekskl. Fuglefjord, samt for 1951 Våg, hvorfra oplysninger mangler.

++) ekskl. Kvannesund, Skåle og Kvalvig, samt for 1951 Myggenæs, hvorfra oplysninger mangler.

+++) heraf 1.169.000 kr. vedr. skatteåret 1952/53, 2.448.000 kr. vedr. ældre skatteår.

B. Private investeringer.

Boliger.

jfr. bilagene 7 og 8.

Det er tidligere anført, at behovet for nye investeringer i boliger vil andrage omkring 50 mill.kr. i de kommende 10 år eller

ca. 5 mill.kr. årligt.

Lån mod 1. prioritet i boliger har hidtil været ydet af de farsøske sparekasser op til 20 - 40% af vurderingssummen og med en varighed af normalt 15-20 år. Dette er nærmere belyst i tabel 16 samt i bilagene 7 og 8.

Hvis man går ud fra, at en egenkapital på 30% i boliger er tilstrækkelig, således at der kan frigøres en del egenkapital fra disse relativt mere sikre kapitalværdier til forøgelse af egenkapitalen i det egentlige erhvervsliv, vil der være et samlet lånebehov til boliger på 10% af værdien. Sætter man lånegrænsen for 1. prioritetslån til 40%, må der skaffes supplerende 2. prioritetslån på yderligere 30%.

Hertil kommer imidlertid et behov for omprioritering af allerede fuldførte boliger. Dette behov gør sig navnlig gældende for det byggeri, der er foretaget efter den anden verdenskrig under højt prisniveau. Værdien af dette fuldførte boligbyggeri skulle ved udgangen af 1954 andrage 65 å 70 mill.kr. Selv om byggeriet er færdiggjort, må det også ud fra samfundsøkonomiske overvejelser være ønskeligt, at der finder en omprioritering sted, som kan frigøre en del af ejendomsbesiddernes egenkapital og private lån til fordel for finansieringen af erhvervforetagender. Det færøske erhvervs liv er sarlig følsomt overfor svingninger i fangstmængde og konjunkturer, og dette forhold forstærkes ved, at erhvervslivet har manglet den stødpude, en passende egenkapital altid vil være. Ejendomme opført efter den anden verdenskrig er hovedsagelig finansieret uden andre offentlige lån end sparekasselån på 20 - 40% af vurderingssummen, alt efter husenes beliggenhed. Omprioriteringen af dette byggeri på 65 å 70 mill.kr. kan man f.eks. tænke sig foretaget over en periode på 20 år. I så fald skal der årligt omprioriteres bestående nyere ejendomme til en samlet byggesum af ca. 3½ mill.kr.

En del af de ejendomme, der er opført før den anden verdenskrig, er senere omsat til priser uden sammenhæng med de oprindelige opførelsesudgifter, men bestemt af de seneste års høje byggeomkostningsniveau. Man kan dog befrygte, at en for vid adgang til omprioritering af sådanne ejendomme vil drive ejendomspriserne yderligere i vejret. Selv om det måske i visse tilfælde kunne være rimeligt at yde en større belåning også af ældre ejendomme, bør man formentlig se helt bort herfra og ikke regne med noget samfundsmæssigt begrundet omprioriteringsbehov for dette ældre byggeri.

Lånebehovet til 1. prioritetslån til boliger på Færøerne kan

herefter for de kommende 10 år opgøres til ca. 3 mill.kr. årlig.

Dette fremkommer således:

1. Første prioritetslån til nybyggeri på årligt 5 mill. kr. med en lånegrænse på **40%** af vurderingsværdierne giver et årligt behov for lån på 2 mill.kr.

2. En forholdsmæssig omprioritering af ejendomme opført i årene **1945-54^x**, som forøger førsteprioriteten med ca. **10%** af disse ejendommers vurderingspris, nemlig **40%** lånegrænse + antaget gennemsnitlig oprindelig belåning **30%**. Dette giver et årligt lånebehov på **10%** af 3,5 mill.kr. eller ca. 1/3 mill.kr. årligt.

Hertil kommer behovet for 2. prioritetslån i nybyggeriet. Går man som nævnt ud fra, at en egenkapital på **30%** vil være passende, vil dette behov blive ca. **1,5** mill kr. årlig.

Skibe.

jfr. bilagene 9-12.

Investeringerne i skibe er anslået til 5 mill.kr. årligt. Hidtil er sådan investering bortset fra egenkapitalen finansieret ved banklån, Vinnulansgrunnin, statslån og leverandørkredit, jfr. nærmere bilag 9. Banklån til fiskerierhvervet androg således 6 å 7 mill.kr. ultimo 1951 for de to banker tilsammen. Herudover er bankernes lån i ejendomme formentlig oftest udtryk for, at en reder har stillet sin ejendom som sikkerhed for anlægslån til sit erhvervsforetagende. Banklån mod pant i fast ejendom havde i 1951 et omfang af ca. 2 mill.kr. Bankernes udlån m.v. er nærmere belyst i bilagene 10 og 11.

Omfanget af statslån ydet i skibe fremgår af tabel 14.

- x) Disse tænkes ikke prioriteret helt op til grænsen for nybyggeri, men snarere til en elastisk grænse, svarende til lånegrænsen for nybyggeri • det, der ville være afdraget i årene efter opførelsen.

Tabel 14.

Statens udlån i færøske skibe efter 1945 bortset fra Marshall-lån.

Lånets art	Oprindeligt lån.	Restgæld efter betaling af afdrag pr. 11.12.53.
	1000 kr.	1000 kr.
Til lagtinget til køb af s/s Oyrnafjall	2.200	1.032
Til Skipafelagid Føroyar til bygning af m/s Tjaldur	3.000	2.900
Til Vinnulansgrunnir som grundfond	2.000	600
Til Vinnulansgrunnin til dennes deltagelse i finansieringen af de af A/S Færøske Fiskeskibe byggede fartøjer	796	716
Lån fra finansministeriet i fiskerfartøjer	631	462
Tilskud fra finansministeriet og fiskeriministeriet (mod delvis tilbagebetalingsklausul) til fiskerfartøjer	862	604
Fiskeribankens lån i fiskerfartøjer	2.016	1.315
Fiskeribankens lån i hvalbåde	600	50
Tilsammen	12.105	7.679

Det drejer sig i første række om statslånet på 3 mill.kr. til den nye "Tjaldur", samti om lån på 631.000,- kr. i skibe bygget af A/S Færøske Fiskeskibe.

Om Vinnulansgrunnin, der praktisk talt udelukkende har placeret sine udlån i fiskefartøjer, oprindeligt som 1' prioritets-, senere som 2' prioritetslån, kan oplyses, at dens resttilgodehavende ultimo 1952 androg 3,1 mill.kr., efter at der allerede frem til dette tidspunkt var afskrevet 4,9 mill.kr. som tab på sådanne lån. Nærmere oplysninger er givet i bilag 12.

En medvirkende årsag til det færøske fiskerierhvervs ringe modstandskraft i kritiske situationer er som nævnt bl.a. rederier-nes finansielle struktur. ~~Genner~~ statsministeriets færøske **låne-**udvalgs lån til sanering af fiskerfartøjer m.v. er gjort et forsøg på at hjælpe en række af de virksomheder, der er kommet i økonomiske vanskeligheder.

Ved fremtidig långivning til nyanskaffelse af fiskerfar-tøjer må det formentlig forudsættes, at kun rederier, der er istand til selv at fremskaffe en passende egenkapital, kan få lån. Udval- get er af den opfattelse, at en egenkapital på **15-20%** må være et minimumskrav. Efter de oplysninger, der hidtil er fremkommet om lån mod **skibshypoteker**, jfr. således den svenske og den norske ordning, må man gå ud fra, at lån mod 1* prioritet i skibe som dem, det påtænkte realkreditinstitut bør yde, ikke må andrage me- re end **50%** af skibets vurderingssum. Tilbage bliver herefter fi- nansiering af **30%** af skibenes vurderingssum, der formentlig bør ydes som 2. prioritet. Man skal i denne forbindelse henlede op- mærksomheden på, at fiskeriministeriet ved lov af 31/3 1954 har fået hjemmel til at yde lån til danske fiskerfartøjer mod 2. prio- ritet og op til **85%** af skibenes vurderingsværdi. Udvalget skal foreslå, at en 1. prioritets finansiering af de færøske fiskeski- be fra det påtænkte realkreditinstitut kombineres med en lignen- de ordning med 2. prioritetslån fra lagting og stat.

Det årlige lånebehov til udbygning og fornyelse af den fær- øske fiskerflåde kan herefter opgøres til 2,5 mill. kr. lån mod 1. prioritet fra det påtænkte realkreditinstitut, og 1,5 mill.kr. som lån mod 2. prioritet, finansieret af lagtinget og staten (op til **80%** af værdien), medens 1 mill.kr. må fremskaffes som egenka- pital. Der er heri ikke taget hensyn til, at lånene naturligvis gives som procenter af fartøjernes vurderingsværdi, som kan være lavere end deres anskaffelsessum. Hvis dette er tilfældet, må forskelsbeløbet fremskaffes af ejeren eller evt. som lagtingstil- skud.

Industri og håndværk.
Jfr. bilagene 10-11

Industri og håndværk vil formentlig kræve årlige investe- ringer på omkring 1 mill.kr. Investeringer heri har tidligere væ- ret finansieret af bankerne samt i de sidste år i ret vid udstræk- ning af handelsministeriets lån til industri og håndværk. Der er

I tiden 1950-1954 ydet 1 mill.kr. af sidstnævnte lån til færøske virksomheder, fortrinsvis fisketørrerier. Den færøske industri og det færøske håndværk vil antagelig kunne udbygges i fornødent omfang uden at kræve yderligere finansieringsmuligheder, blandt andet fordi Færøerne snart må antages at være tilstrækkelig forsynet med fisketørringsanlæg.

En plan over den videre udbygning af fisketørrerier m.v. er stillet i udsigt af landsstyret, og spørgsmålet må efter udvalgets opfattelse tages op til fornyet overvejelse, når denne plan foreligger.

Hvalstationerne.

Der regnes med en investering på 2 mill.kr. ialt til de færøske hvalstationer i den kommende 10-års periode. Af den sidste tildeling af Marshall-midler er forlods afsat et beløb på ialt 2 mill.kr. som lån til et hvalfangstselskab. Dette beløb er endnu ikke anvendt.

Investeringer udenfor Færøerne.

I oversigtstabellen (tabel 2, side 16) er anført en samlet investering i 10-års perioden på ialt 2 mill.kr. til anlæg uden for Færøerne. Disse beløb er allerede tilvejebragt dels fra færøsk side, dels som statslån til selskabet Grønlandsfelagid.

C. De samlede investeringer.

Efter det foranstående vil i den nærmeste tid det årlige offentlige og private investeringsbehov på Færøerne andrage omkring 17,5 mill.kr. (ekskl. landbrug og kulminer), hvoraf ca. 2 mill.kr. offentlige investeringer årligt antages finansieret af staten; ca. 1,5 mill.kr. antages fremskaffet af lagtinget til dets egne investeringer og ca. 3 mill.kr. til private investeringer som privat færøsk egenkapital, således at der herudover skulle blive et samlet årligt lånebehov på ca. 10-11 mill.kr., jfr. den efterfølgende tabel 15. Det bemærkes herved, at der på enkelte områder på forhånd er tilvejebragt dækning for disse investeringer (hvalstationer og investeringer i Grønland), medens omvendt omprioriteringen af boliger forudsætter en finansiering, der ikke modsvares af nye investeringer.

Tabel 15.

Skøn over fremtidigt lånebehov til investeringer,
 efter fradrag af skønsmæssigt beregnet statslig del-
 tagelse i offentlige investeringer.

	Anslået årlig investering	Skønnet lånebehov hertil årligt
	mill.kr.	mill.kr.
Offentlige investeringer:		
Kommunernes	1,3	1,3
Lagtingets	3,0 Lån i færøske pengeinstitutter	1,5
<u>Private investeringer, x)</u>		
Boliger		
Nybyggeri	5,- (1. prioritet 40% 2. - 30%)	2,- 1,5
Omprioritering	1. prioritet forhøjet	0,3
Skibe	5,- 1. prioritet 50% 2. -, (staten) 15% lagtingsmidler 15%	2,5 0,75 0,75
Industri og håndværk	1,- (Handelsmin. ^s (låneudvalg m.v.	0,5
Hvalstationerne	0,2 ^{xx)}	
Investeringer udenfor Færøerne	0,2 ¹⁾	
	15,7	11,1

x) LRNibrug og kulminedrift ikke medregnet.

xx) Er allerede tilvejebragt.

Kapitel IV.

FREMTIDIGE OPGAVER FOR ET FÆRØSK REALKREDITINSTITUT.

Det årlige investeringsbehov i de kommende 10 år kan som nævnt, bortset fra landbrug og kulminer, ansættes til 17,5 **mill.kr.**, hvoraf der udover statens bidrag til de offentlige investeringer må tilvejebringes årligt ca. 11 mill.kr. som fremmedkapital.

Sparekasserne»

jfr. bilagene 7, 8 og 13.

Sparekasserne har i perioden 1945/46 til 1952/53 gennemsnitligt årligt ydet lån på 5,4 mill.kr. brutto, og efter fradrag af afbetalinger årligt 3,2 mill.kr. netto til kommuner, boliger samt landbrug, jfr. tabel 16 og bilagene 7 og 8. I løbet af de sidste 3 år er udlånene dog næsten gået i stå; nye udlån androg brutto 1950/51 godt 11 mill.kr., 1951/52 knapt 6 mill.kr. og 1952/53 godt 3,5 mill.kr.

Det er vanskeligt at udtale sig om det færøske landbrugs fremtidige investeringsbehov. I de sidste 50 år er fiskeriet gået frem på landbrugets bekostning. I årene 1945/46 - 1952/53 har der kun været ydet nye sparekasselån i landbrugsjord på brutto 100.000 - 200.000 kr. j men selvom man tænker sig en rationalisering og intensivering af det færøske landbrug gennemført, vil sparekasserne som hidtil i forbindelse med den færøske jordfond formentlig være i stand til at forsyne det med den fornødne kapital.

Endvidere vil sparekasserne formentlig kunne tilvejebringe lån imod 1. prioritet i fremtidige boliger, samt foretage omprioritering som omtalt foran med tilsammen 2,3 mill.kr. årligt. Det er under forhandlingerne fremført, at det nye institut ikke bør fratage de færøske sparekasser deres naturlige arbejdsområde, og udvalget finder det derfor rigtigst, at denne opgave fortsat overlades til sparekasserne alene.

Tabel 16.

Øversigt over bevægelserne i de færøske sparekassers udlån i landbrug og boliger.*)

	1950/51			1951/52			1952/53		
	Brutto nye lån	afbet.	Netto udlån	Brutto nye lån	afbet.	Netto udlån	Brutto nye lån	af bet.	Netto udlån
<u>Landbrugslån</u>									
Færø Amts Spk.	100	44	56	160	64	96	142	59	83
Norduroya Spk.	49	45	4	35	16	19	13	15	+2
Suduroyar Spk.	30	20	10	35	17	18	27	30	+5
lait	179	109	70	230	97	133	182	104	78
<u>Boliglån</u>									
Færø Amts Spk.	5282	2068	3214	3601	1699	1902	1824	1314	510
Norduroya Spk.	741	137	604	297	370	÷ 73	573	496	77
Suduroyar Spk.	434	138	296	357	179	178	202	180	22
lait	6457	2343	4114	4255	2248	2007	2599	1990	609

*/Boliglån omfatter formentlig også lån til landbrugsbygninger.

Hvssd endelig kommunelån angår, vil sparekasserne efter udvalgets skøn i og for sig være i stand til i begrænset omfang at yde sådanne lån, jfr. tabellerne 9 og 10. Kommunerne her udover lån til investeringsformål i de sidste år måttet optage lån til driften. Det vil formentlig være naturligt, at disse lån finansieres på Færøerne, medens de kommunelån, der anvendes til investering, fremskaffes andetsteds fra; det drejer sig efter tabel 15 om 1,3 mill. kr. årligt i de kommende 10 år. Udvalget vil finde det meat naturligt, at denne del af finansieringen af kommunernes anlægsvirksomhed overtages af kotnmunekreditforeningen.

Bankerne.

jfr. bilagene 10 & 11.

De færøske banker her hidtil i et vist omfang fremskaffet anlægskredit til fiskerierhvervet. Det fremgår af bankernes regnskaber, jfr. bilagene 10 og 11, st de ultimo 1951 havde ialt 8-9 mill. kr. udlånt til dette formål. Samtidig har en væsentlig del af fiske-

rierhvervets driftsudgifter været finansieret fra den øvrige del af riget, nemlig fra finansministeriet med 4 mill.kr. til udrustningslån, og fra Nationalbanken som rediskontering af lagerveksler; denne belåning har hidtil effektivt højst andraget ca. 5,5 mill.kr., men var pr. 1. febr. 1954 kr. 0.

Det er ikke muligt for de færøske banker at udvide deres samlede udlån væsentligt. Udvalget mener, at lån mod **1'prioritet** i skibe (anslået til 2,5 mill.kr. årligt) fremtidig bør overtages af det påtænkte realkreditinstitut, samt at der bør skaffes hjemmel til at yde stats- og lagtingslån mod **2.prioritet** i skibene op til **80-85%** af vurderingsværdien, hvilket svarer til 1,5 mill.kr. årligt fordelt med halvdelen til staten og halvdelen til landskassen.

Lagtinget har på lagtings-finansloven for 1954/55 afsat et beløb på 400.000 kr. til fiskerflådens fornyelse, hvortil kommer, at lagtinget i forbindelse med ophævelsen af **landshandelen** fra 1. januar 1955 har vedtaget at henlægge dennes opsparede driftsoverskud, ca. 1 mill.kr., og et lån fra landskassen til **landshandelen** på 1 mill.kr. til samme formål.

Udover disse tre investeringsområder - fiskerierhvervet, boligbyggeriet og kommunerne - vil der formentlig næppe være behov for nye finansieringsmuligheder, idet det forudsættes, at færøsk industri og håndværk også indenfor den kommende 10 års periode vil kunne få lån gennem handelsministeriet på lige vilkår med den øvrige del af riget.

Det årlige behov for ny tilførsel af realkredit kan herefter opgøres til:

- 1) Lån til kommuner og lagting 2,8 mill. kr., der henstilles delvis fremskaffet af kommunekreditforeningen.
- 2) Lån mod 2. prioritet i boliger 1,5 mill.kr.
- 3) Lån mod 1. prioritet i skibe 2,5 mill. kr.
- 4) Lån mod 2. prioritet i skibe 1,5 mill.kr., der henstilles fremskaffet som stats- og lagtingslån.

Såfremt realkreditinstituttet skal medvirke til finansieringen af det færøske boligbyggeri, må det formentlig kræves, at udskiftning og matrikulering gennemføres, og at tinglæsningsvæsenet ændres i de områder, hvor instituttet skal virke. Disse spørgsmål er for tiden til overvejelse i tinglæsningsudvalget.

Tilbage bliver finansiering af realkredit til skibe. Dette investeringsområde er efter udvalgets opfattelse det mest betydningsfulde, idet fiskerfartøjerne danner grundlaget for det færøske er-

hvervsliv og hermed for hele det færøske samfunds **trivsel**. udvalget har gennemgået den betænkning, der er afgivet af det af lagtinget nedsatte udvalg vedrørende den færøske fiskerflådes fornyelse, og man forstår nødvendigheden af, at der snarest muligt skaffes adgang til realkredit til fiskerierhvervet.

Man har derfor udarbejdet det side 46 ff. gengivne forslag til lov om oprettelse af et færøsk realkreditinstitut med tilhørende bemærkninger og udkast til vedtægter; foreløbig med den opgave at yde kredit mod **1.prioritet** i skibe.

Kapitel V.

DET FÆRØSKE REALKREDITINSTITUTS STRUKTUR.

Fiskeribanken.

Fiskeribanken har tidligere ydet langfristede lån til det færøske fiskerierhverv mod 1' prioritet i skibe, og man har derfor overvejet, om denne ordning burde søges genoptaget. Det må dog i denne forbindelse anføres, at den realkreditordning, der nu tænkes etableret, hviler på en grundfond, tilvejebragt af de Marshallmidler, der er henlagt til færøske formål, og at det færøske fiskeris specielle forhold efter udvalgets opfattelse vil nødvendiggøre, at særlig sagkundskab knyttes til långivningsinstituttet. Under hensyn hertil samt til ønskeligheden af, at de færøske låntagere repræsenteres i låneinstituttets ledelse, jfr. nedenfor, har udvalget ment at måtte foreslå oprettelse af et selvstændigt organ.

Kreditforeningerne.

Meget kunne tale for at finde forbilledet for ei sådant selvstændigt færøsk realkreditinstitut i de danske kreditforeninger. De danske kredit- og hypotekforeninger er med en enkelt undtagelse debitorsammenslutninger med solidarisk ensvnr, undertiden begrænset til de enkelte serier. En enkelt kreditforening er kreditorsammenslutning. Et færøsk realkreditinstitut vil dog hverken kunne organiseres som en debitor- eller kreditorsammenslutning, og initiativet til dets oprettelse kommer ikke fra långivere eller låntagere, men fra det offentlige. En overførelse af kreditforeningens struktur til det påtænkte institut vil næppe være naturlig.

Norges Fiskeribank og De svenske skibshypotek-kasser. jfr. bilag 14 og 15.

Udvalget mener derimod, at man kan tage udgangspunkt i den norske fiskeribank, hvis struktur er beskrevet i bilag 14, og i de svenske skibshypotek-kasser, hvorom nærmere oplysninger findes i bilag 15. Disse institutter tilvejebringer udlånsmidler ved optagelse af statsgaranterede lån i det frie lånemarked. Lånene udbetales kontant til en kurs afhængig af kursen på de optagne lan.

Den Danske Landmandsbanks hypotekafdeling,
jfr. bilag 16.

Også i Danmark kender man iøvrigt realkredit, der ydes kontant og på grundlag af en på forhånd tilvejebragt fond. Denne låneform anvendes i Den Danske Landmandsbanks hypotekafdeling, hvis opbygning og låneprincipper er beskrevet i bilag 16.

Et færøsk realkreditinstitut. Udlånsformer og lånebetingelser.

Af et færøsk realkreditinstitut må kræves, at dets statutter tilpasses den særlige belåning mod **skibshypoteker**, som ifølge det foregående bør ydes indenfor et beløb af 50% af en af instituttet foretagne vurdering og med en løbetid på f.eks. 10 år, svarende til de norske og de svenske skibshypoteklån. Man går ud fra, at instituttet skal følge det almindelige hovedprincip, at udstedte kasseobligationer skal være fuldt dækkede af pantobligationer. Endvidere finder udvalget det rigtigt, at lånene udbetales kontant og så vidt muligt til pari kurs. Det ville efter udvalgets opfattelse være meget vanskeligt at administrere en udbetaling i kasseobligationer, der af den færøske befolkning må afsættes med kurstab - en låneform, der ikke har nogen tradition på Færøerne.

Instituttet fremskaffer helt eller delvis sin udlånskapital gennem udstedelse af kasseobligationer, på hvilke der kan blive et kurstab. Dets udlån udbetales kontant til en effektiv forrentning, der søges afpasset herefter. Uanset dette, samt på grund af instituttets administrationsudgifter kan der forventes et deficit. Dette deficit, som dog næppe vil blive af større omfang, må principielt dækkes ved, at instituttets udlånsrente + provision overstiger dets indlånsrente, idet instituttets virksomhed må hvile i sig selv, således at grundfonden ikke angribes ved selve lånevirksomheden. Det må derfor sikres, at den rente, instituttet skal beregne sig af sine lån, afstemmes efter de almindelige markedsvilkår på det tidspunkt, lånene ydes, jfr. det norske princip, hvorefter renten reguleres efter Norges Banks diskonto. Såfremt der sker udlån af grundfondens midler, vil dette hertil indbringe instituttet en udlånsrente,

x) De to færøske medlemmer af udvalget mener dog, at lånenes løbetid til nye skibe bør være mindst 15 år.

som ikke modsvares af en tilsvarende rentebyrde.

Solidgrisk hæftelse.

Selvom der ikke er tale om en debitorsammenslutning, bør der efter udvalgets opfattelse kræves solidarisk hæftelse blandt låntagerne. Dette solidariske ansvars ikrafttræden kunne eventuelt udskydes, indtil den samlede lånemasse har nået en vis størrelse. Det bemærkes, at en solidarisk hæftelse formentlig må forudsætte repræsentation af debitorerne i instituttets ledelse.

Grundfond.

Som grundlag for instituttets virke ligger allerede en ved henlæggelse af Marshall-midler tilvejebragt grundfond på foreløbig nominelt 2,4 mill.kr. Grundfonden vil, efterhånden som de af statsministeriets låneudvalg ydede lån til erhvervsvirksomheder tilbagebetales, stige til formentlig godt 10 mill.kr.

Som det fremgår af tabel 15, anslås lånebehovet for 1' prioriteter i nyanskaffede skibe i den kommende 10 års periode at skulle udgøre ca. 2,5 mill.kr. årligt. Realkreditinstituttets udlånsvirksomhed kan tænkes finansieret enten således,

- 1) at man holder grundfonden intakt og udelukkende udlåner de midler, der kan fremskaffes gennem udbud af obligationslån fra instituttet, eller ved
- 2) at udlåne af grundfondens midler og efter behov og mulighed supplere disse midler med obligationslån.

I den første årrække vil der som anført kun være en meget begrænset grundfond til rådighed. Såfremt der skal ske direkte udlån af denne fond, måtte det imidlertid være ønskeligt at begynde med et større **beløb**, og Danmarks Nationalbank har derfor under forudsætning af, at instituttets grundfond anvendes direkte som arbejdskapital, givet tilsagn om at ville supplere grundfonden med et lo-årigt rentefrit lån på 2 mill. kr. Hvis grundfonden på tilsvarende måde kunne suppleres fra anden side, ville långivningen yderligere blive fremmet i perioden, indtil de ovennævnte lån til sanering af det færøske erhvervsliv er tilbagebetalt, og indtil instituttet har skabt en sådan tillid om sin virksomhed, at supplerende midler kan fremskaffes i større omfang ved udstedelse af obligationer. Af de oplysninger, man har indhentet om kreditinstitutioner,

der yder lån mod skibshypoteker i Norge og Sverige, fremgår, at diase institutter tillader en cirkulerende obligationsmængde på lo gange instituttets garantifond. For det færøske instituts vedkommende skal man foreløbig foreslå en grænse på 5 gange garantifonden, hvilket med den nuværende grundkapital vil svare til 12 mill. kr. og - hvis man tager hensyn til Nationalbankens indskud - 22 mill. kr.

Det har ganske vist i udvalget været fremhævet, at instituttets grundfond burde anbringes fast i udenfærøske papirer for derigennem at skabe starst mulig sikkerhed - bl.a. også mod tab ved en eventuel afspærring, - således at man herigennem kan støtte obligationernes markedsposition. Heroverfor kan fremhæves, at men under alle omstændigheder må regne med, at det i den første tid vil være vanskeligt at sikre afsætning til en rimelig effektiv rente af de obligationer, som under denne forudsætning straks må udstedes i betydeligt omfang. Hvis man afskærer sig fra udlån af **grundfonden**, må det derfor påregnes, at det vil være overordentlig vanskeligt indenfor en passende periode at skaffe tilstrækkelige lånemidler til et løse de påtrængende investeringsopgaver, man står overfor ved fornyelsen af Færøernes fiskerflåde. Direkte udlån fra grundfonden vil endvidere sikre, at beholdningen af pen-teobligationer altid vil overstige den nominelle værdi af de af instituttet udstedte kasseobligationer.

Udvalget vil derfor foretrække, at midler fra grundfonden kan udlånes, hvorved det bliver muligt at komme hurtigere i gang, og at indhøste de fornødne erfaringer, ligesom instituttet herigennem vil kunne opnå en sådan position, at lånoptagelse lettes. Hertil kommer, at man som nævnt på denne måde ved hjælp af Nationalbankens indskud vil få forøget den risikobærende kapital. Det er hensigten, at den egentlige grundfond som ansvarlig indskudskapital skal bære risikoen i tilfælde af tab på usolide debitorer forud for den frem-skaffede lånekapital og Nationalbankens indskud forud for den øvrige lånte kapital. Dette i forbindelse med reglerne om solidarisk ansvar og den stærke begrænsning i forholdet mellem cirkulerende obligationer og grundfond skulle give begrundet håb om, at de af instituttet udstedte obligationer kan afsættes til en rimelig kurs.

Direkte udlån af grundfonden forudsætter naturligvis, at instituttets ledelse til enhver tid drager omsorg for, at en passende del af arbejdskapitalen holdes intakt, så der bestandig er en rimelig likviditetsmargin.

De specielle vanskeligheder, der kan opstå ved betaling i en eventuel adskillelessituation, løses formentlig bedst ved, at staten yder en transfereringsgaranti, hvilket udvalget derfor skal henstille tilvejebragt.

Ansættes lånenes løbetid som nævnt til 10 år, skulle det ikke være betænkeligt allerede nu at påbegynde udlånsvirksomheden. Det må dog bemærkes, at der sikkert selv under en ordning med direkte udlån af grundfonden i de første år vil være et betydeligt **større**-berettiget lånebehov, end instituttet vil kunne imødekomme.

Anbringelse af umyndiges midler.

Da en meget stor del af sparemidlerne her i landet hidrører fra umyndiges midler eller anbringes efter de herom gældende regler, har udvalget drøftet, om der i loven om oprettelse af et realkreditinstitut på Færøerne bør skaffes hjemmel til anbringelse af umyndiges midler i dette instituts obligationer.

I denne forbindelse meddeles følgende om reglerne for anbringelsen af umyndiges midler på Færøerne og i den øvrige del af riget.

A. På Færøerne.

Overformyndieret er overtaget som særansvarlig, og det tilkommer derfor hjemmestyret at fastsætte reglerne for anbringelse af umyndiges midler.

I øjeblikket gælder herom cancelliskrivelse af 1. august 1837 med senere ændringer, hvorefter midler kan anbringes i fast ejendom indenfor 50% af værdien "efter den gældende landepris" eller i rentebærende uopsigelige statsobligationer. Ifølge en note i færøsk lovsamling her anbringelse i statsobligationer så vidt vides aldrig været anvendt, hvorimod midlerne anbringes i Færø Amt's Sparekasse.

Tilladelse til anbringelse af umyndiges midler på Færøerne i realkreditinstitutts obligationer vil således kræve lagtingslovhjemmel.

B. I den øvrige del af riget.

I henhold til lov om overformyndieret kan midler under overformyndierets massebestyrelse anbringes dels ved udlån mod pant i faste ejendomme dels i offentlige obligationer, alt i overensstemmelse med de ved lov eller kongelig anordning herom fastsatte regler.

Almindelige regler om, i hvilke offentlige obligationer disse midler kan anbringes, er ikke givet, men fastsættes som særlige begunstigelser for de vedkommende

institutioner, der udsteder obligationer. Således er anbringelse i kreditforeningsobligationer **hjemlet** ved loven om kreditforeninger. Derimod kan anbringelse, f. eks. i hypotekforeningsobligationer ikke finde sted.

Tilladelse til anbringelse af umyndiges midler i et færøsk realkreditinstitut vil således kræve særlig hjemmel.

Under hensyn til, at anbringelse af umyndiges midler efter gældende bestemmelser ikke kan finde sted i hypotekforeningsobligationer, mener udvalget ikke at kunne anbefale, at sådan lov hjemmel søges for det foreslåede færøske realkreditinstituts på skibshypoteker baserede obligationer, når disse afsættes udenfor Færøerne. For så vidt angår anbringelse af umyndiges midler på Færøerne i instituttets obligationer, skal udvalget henstille til de færøske myndigheders overvejelse, om der bør skabes lagtingslov hjemmel hertil, idet det færøske overformynders nære kendskab til og kontakt med de færøske erhvervsvilkår måske gør det mindre betænkeligt at anbringe umyndiges midler på Færøerne i instituttets obligationer.

Afsætning på Færøerne iøvrigt.

Der er tidligere fra færøsk side fremsat ønske om et særligt færøsk anlægspapir, som de færøske sparere og pengeinstitutter kunne anbringe midler i. Udvalget ville finde det ønskeligt, om man på denne måde kunne give den færøske opsparing mere alsidige placeringsmuligheder. Det vil dog næppe på indeværende tidspunkt være muligt at regne med køb på Færøerne af instituttets obligationer i nævneværdigt omfang, ligesom det næppe heller er ønskeligt, at der sker en større overflytning af eksisterende opsparingsmidler fra de færøske banker og sparekasser til de nye obligationer.

Afsætning i den øvrige del af riget.

Man har drøftet, om det vil være fordelagtigt at søge instituttets papirer noteret **på.Københavns** Børs for derved at få obligationerne bragt i klasse med statsobligationer, kredit- og **hypotekforeningsobligationer** m.v. Man frygter imidlertid, at de danske obligationskøberes manglende kendskab til færøske forhold vil medføre, at den officielle kurs vil komme til at ligge betydeligt lavere, end de reelle forhold tilsiger.

Instituttets obligationer må derfor sikkert afsættes på den

måde, at instituttet søger dem solgt direkte til større pengeinstitutter hernede og på Færøerne. Obligationerne bør dog udstedes også i mindre stykker, således at salg til private på Færøerne kan finde sted.

P O R S L A G
TIL
LOV OM FÆRØERNES REALKREDITINSTITUT.

Kapitel I.

Formål, hjemsted og organisation.

§ 1.

Der oprettes et institut med det formål at yde lån til opbygning af reale værdier på Færøerne. Instituttets navn er FÆRØERNES REALKREDITINSTITUT. Instituttets opgave indskrænkes, indtil andet ved lov bestemmes, til at yde lån mod pant i fiskerfartøjer **hjemmehørende** på Færøerne.

§ 2.

Instituttets hjemsted er Thorshavn.

§ 3.

Statsministeriet og landsstyret fastsætter instituttets vedtægter.

§ 4.

Instituttet ledes af en direktion på 3 medlemmer, hvoraf 1 **udpeges af** statsministeriet, 1 af Færøernes landsstyre og 1 af Dan-

marks Nationalbank. Direktionen er ansvarlig overfor statsministeriet og landsstyret for sin ledelse af instituttet.

Direktionen afgør endeligt alle spørgsmål vedrørende ydelse og afvikling af lån samt om tilvejebringelse af de fornødne udlånsmidler.

Ethvert af direktionens medlemmer forpligter instituttet med sin underskrift, medmindre andet er fastsat i nærværende lov.

§ 5.

Der oprettes et rådgivende repræsentantskab bestående af 10 medlemmer, hvoraf 2 udpeges af folketinget, 2 af lagtinget, 2 af instituttets debitorer, 2 af færøske rederiforeninger for fiskerfartøjer og to af færøske organisationer af personale beskæftiget på fiskerfartøjer. Landsstyret afgør, hvilke organisationer af redere og personale, der er berettigede til at deltage i valgene.

Såfremt enighed mellem flere organisationer om valg af en repræsentant ikke kan opnås, udpeges denne af landsstyret.

Valgene gælder for 4 år ad gangen. Repræsentantskabet indkaldes af direktionen til møde mindst een gang årligt og iøvrigt så ofte, direktionen skønner det fornødent.

De af instituttets debitorer udpegede medlemmer af repræsentantskabet vælges første gang 1 år efter instituttets oprettelse for den resterende del af perioden.

Intet medlem kan vælges eller genvælges til repræsentantskabet efter sit fyldte 10. år.

§ 6.

Statsministeriet og landsstyret udpeger efter indstilling fra direktionen det fornødne antal vurderingsmænd.

Vurderingsmændene er direktionens sagkyndige tillidsmænd. De foretager vurdering af de tilbudte panter, forinden lån bevilges, fører tilsyn med de pantsatte fartøjer og afgiver erklæringer om et pants tilstand og værdi, forinden direktionen træffer afgørelse om dets overtagelse eller salg.

Vurderingsmændene modtager vederlag for udførelse af deres arbejde. Vederlagets størrelse fastsættes af direktionen.

Direktionen kan bestemme, at vederlaget helt eller delvis godtgøres instituttet af låntageren.

Direktionen kan i særlige tilfælde bestemme, at vurderingen og tilsynet skal foretages af andre end instituttets faste vurderingsmænd.

Ingen kan beklæde hvervet som vurderingsmand efter sit fyldte 70. år.

§ 7.

Intet medlem af direktionen og ingen vurderingsmand må deltage i behandlingen af en lånesag vedrørende eller vurderingen af et fartøj tilhørende ham selv, hans ægtefælle eller en person, med hvem han er beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende linie eller i første eller anden sidelinie. Den pågældende må ejheller deltage i behandlingen af lånesager vedrørende fartøjer, i hvilke han selv har **panteret** eller købsret, ved hvis køb eller ombygning han i de sidste 2 år har medvirket, eller ved hvis prioritering eller omsætning han bistår eller indenfor samme tidsrum har bistået som finansiel leder eller medhjælper.

Statsministeriet og landsstyret afgør andragender om lån i de tilfælde, hvor direktionen som følge af foranstående bestemmelser ikke er beslutningsdygtig.

De i stk. 1 nævnte personer og instituttets personale må ikke direkte eller indirekte medvirke ved ordningen af lånesager i instituttet for lånsøgere mod særskilt betaling eller på sådan måde, at det medfører nogen fordel for de pågældende.

Uden statsministeriets og landsstyrets i hvert enkelt tilfælde meddelte samtykke må intet medlem af direktionen og ingen af instituttets revisorer optage lån i instituttet.

Såfremt der måtte være tvivl om forståelsen af de i dette kapitel nævnte bestemmelser, eller såfremt statsministeriet og landsstyret ikke kan nå til enighed om de dem heri tillagte beføjelser, træffes den endelige afgørelse af det i § 6 stk. 2 i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre omhandlede nævn.

Kapitel II.

Kapital og lånoptagelse.

§ 9.

Som grundfond for instituttets udlånsvirksomhed overføres det beløb på 10 mill.kr., der i henhold til lov nr. 209 af 7. juni 1952 er stillet til rådighed for færøske formål. Af dette beløb er forlods henlagt 2 mill.kr., medens det resterende beløb, der foreløbigt udlånes af statsministeriets færøske låneudvalg, indgår i fonden, efterhånden som det tilbagebetales. Betalte renter indgår ligeledes i fonden.

§ 10.

Udover den i § 9 omhandlede grundfond kan instituttet tilvejebringe **udlånsmidler** ved udstedelse af gældsbeviser eller ihændehaverobligationer lydende på instituttet efter nærmere i vedtægterne fastsatte regler.

Til gyldig vedtagelse herom kræves underskrift af samtlige direktionens medlemmer.

Gældsbeviserne og obligationerne lyder på dansk mønt. Teksten skal indeholde oplysning om, hvor såvel forfaldne gældsbeviser og obligationer som forfaldne kuponer er betalbare.

Tilbagebetalingstiden og -formon for gældsbeviserne og obligationerne fastsættes i hvert enkelt tilfælde ved udstedelsen af gældsbeviset eller oprettelsen af en obligationsserie. Tilbagebetaling af kasseobligationer bør så vidt muligt ske ved udtrækning. Direktionen kan dog ved lånets optagelse tage forbehold om, at tilbagebetaling kan ske ved opkøb i det åbne marked eller ved opsigelse med 3 måneders varsel.

Det samlede pålydende beløb for de til enhver tid cirkulerende udstedte obligationer og andre gældsbeviser må ikke overstige 5 gange grundfondens beløb ved udgangen af foregående regnskabsår. Statsministeriet og landsstyret kan efter indstilling af direktionen bestemme, at der ved beregningen af forholdet mellem grundfond og optagne lån til grundfonden henregnes sådanne lånebeløb, som ifølge lånevilkårene står tilbage for de øvrige af instituttet optagne lån og fortrinsvis tjener til fyldestgørelse af disse.

Hvor forholdene særligt måtte tale derfor, kan statsministeriet og landsstyret endvidere efter indstilling fra direktionen meddele tilladelse til, at obligationernes og gældsbevisernes pålydende andrager indtil 7 gange grundfondens beløb.

Kapitel III.

Instituttets udlån.

§ 11.

Direktionen fastsætter lånenes størrelse, deres rentefod og løbetid og øvrige vilkår efter nærmere i vedtægterne angivne regler. Lånene vil være at indfri i løbet af højst 10 år, dog kan direktionen under lånets afvikling, når særlige omstændigheder taler herfor, indrømme nedsættelse af eller henstand med betaling af afdragene, således at låneperioden forlænges til højst 15 år.

Det påhviler vurderingsmændene at ansætte vurderingssummen efter et forsigtigt skøn. Ved vurderingen vil der være at tage hensyn til alle de forhold, der kan have indflydelse på fartøjets værdi, herunder muligheden for at skibets værdi forringes under lånets afvikling.

Lånene må ikke overstige 50 % af vurderingssummen.

Til bevilling af lån kræves underskrift af mindst 2 medlemmer af direktionen.

Lånene udbetales kontant.

§ 12.

For instituttets forpligtelser er dets låntagere solidarisk ansvarlige - dog kun med de pantsatte fartøjer - med et beløb, der svarer til lånets oprindelige hovedstol.

Til fyldestgørelse af dette ansvar kan der opkræves overordentlige bidrag til reservefonden efter direktionens bestemmelse.

Det kan i vedtægterne bestemmes, at den solidariske hæftelse kan begrænses til alene at gælde indenfor visse grupper af fartøjer med ensartet risiko.

Der fastsættes i vedtægterne nærmere bestemmelser om ophøret af den solidariske hæftelse for låntagere, der har indfriet deres lån.

§ 13.

Ved optagelse af lån i instituttet indbetaler låntageren et i vedtægterne nærmere fastsat indskud til reservefonden. Indskuddet kan betales i afdrag i løbet af de 4 første terminer.

I hver halvårlig termin betaler låntagerne til reservefonden et bidrag, hvis størrelse fastsættes i vedtægterne.

Til denne fond overføres ligeledes instituttets driftsoverskud, jfr. dog stk. 5.

Der træffes i vedtægterne nærmere bestemmelse om anbringelse og anvendelse af reservefondens midler.

Såfremt det ved opgørelsen af et årsregnskab viser sig, at instituttets aktiver ikke dækker dets passiver, afskrives det manglende på reservefonden og, for så vidt denne ikke tilstrækker, på grundfonden. Beløb, der er afskrevet på grundfonden, søges forlods dækket ved senere overførsel til denne af driftsoverskud.

§ 14.

Enhver låntager er pligtig til at vedligeholde og forsikre fartøjet på absolut forsvarlig måde. Instituttet fører tilsyn med, at alle fartøjer, hvori det har pant, vedligeholdes på absolut forsvarlig måde, samt at fartøjet anvendes til fiskeri. Hvert fartøj skal besigtiges mindst een gang om året og iøvrigt så ofte, direktionen finder det nødvendigt.

Skibets ejer er pligtig til til enhver tid at give instituttets vurderingsmænd adgang til fartøjet, ligesom direktionen i det omfang, den finder fornødent, kan kræve regnskabsoplysninger, samt oplysninger om ejerens økonomiske og erhvervsmæssige forhold forelagt.

§ 15.

Pantsætningen omfatter fartøjet med maskine og andet tilbehør, ligesom den også omfatter forsikringssummen for fartøjet.

§ 16.

Låntageren er til enhver tid berettiget til at betale ekstraordinære afdrag eller helt indfri gælden efter derom i vedtægterne fastsatte bestemmelser. Sådanne ekstraordinære afdrag anvendes til nedskrivning af instituttets gæld.

§ 17.

Direktionen har ret til, når der er forløbet en tid af 14 dage fra forfaldstiden, uden at en låntager har opfyldt sine kontraktmæssige forpligtelser, at gøre udlæg i det til pant stillede fartøj med tilbehør og derefter at lade samme bortsælge ved offentlig auktion eller om fornødent udlægge til instituttet som ejendom, alt uden forudgående forligsmægling, rettergang og dom.

Udlæget kan ske på vedkommende skyldners bopæl eller forretningssted, uden at fartøjet behøver at være til stede i retskredsen, eller på fartøjet.

§ 18.

Låntagerne er underkastet vedtægterne, således som disse til enhver tid er gældende.

Kapitel IV.

Revision.

§ 19.

Instituttets regnskab revideres af to af henholdsvis statsministeriet og landsstyret antagne revisorer samt af en af direktionen antaget statsautoriseret revisor. Der indsendes hvert kvartal uddrag af instituttets regnskaber og hvert år en med repræsentantskabets erklæring forsynet beretning med regnskab om instituttets virksomhed til statsministeriet og landsstyret, der deciderer regnskaberne. Nærmere bestemmelser om indhold og form for beretning og regnskab fastsættes i vedtægterne.

Kapitel V.

Stempelfrihed, ophør m.v.

§ 20.

De dokumenter, der i forbindelse med instituttets lånevirk-
somhed udstedes til eller af instituttet, er stempelfri og regi-
streres og tinglæses uden betaling.

Attester og udskrifter fra offentlige myndigheder til brug
ved registrering og tinglæsning af de i første stykke nævnte do-
kumenter meddeles stempelfri og uden betaling.

Spørgsmålet om omfanget af fritagelserne for stempelregi-
strerings- og tinglæsningsafgift afgøres endeligt af vedkommende
øverste administrative myndighed.

§ 21.

I tilfælde af, at instituttet måtte ophøre, skal den ved op-
høret tilstedeværende formue anvendes til færøske formål.

Den endelige afgørelse af spørgsmålet om midlernes anven-
delse træffes af statsministeriet efter indstilling fra lagtinget.

§ 22.

Denne lov træder i kraft den

B E M Æ R K N I N G E R
T I L
LOVFORSLAG OM FÆRØERNES REALKREDITINSTITUT

ad § 1.

Med hensyn til baggrunden for instituttets oprettelse henvises til den af Færøernes realkreditudvalg afgivne betænkning.

Ved formuleringen af formålsparagraffen og valget af instituttets navn har man lagt vægt på, at der herved gives udtryk for, at instituttets virksomhed senere, hvis det viser sig ønskeligt, og forholdene muliggør det, kan udvides til at omfatte anden långivning end lån mod pant i skibe. Der vil herved særligt blive tale om lån mod pant i fast ejendom og lån til lagtinget og kommunerne. Det var oprindelig **tanken**, at en sådan långivning skulle kunne optages af instituttet ved dets oprettelse. Imidlertid er behovet for lån til fiskerflåden så stort og af så livsvigtig betydning for Færøerne, at det ikke i de nærmeste år vil være muligt for instituttet at tilvejebringe midler til udlån herudover. Finansieringsbehovet til boliger og landbrug tænkes derfor indtil videre dækket af de færøske sparekasser og for kommunernes vedkommende delvis af Kreditforeningen af kommuner i Danmark.

ad § 3.

Da midlerne til instituttets oprettelse er stillet til rådighed i henhold til lov, har man fundet det rettest, at statsministeriet og landsstyret i forening fastsætter instituttets vedtægter.

Det tænkes overladt til direktionen selv at udforme en forretningsorden for instituttets daglige ledelse.

ad § 4.

Med hensyn til formen for instituttets ledelse har man overvejet en række muligheder. Da instituttet vil blive af en forholdsvis beskeden størrelse, har man ikke ment at burde belaste det med både en direktion og en bestyrelse, men valgt at lade det lede af en direktion på 3 medlemmer, der har den endelige afgørelse og det fulde ansvar i alle spørgsmål.

Tilsynet med instituttet tænkes henlagt til statsministeriet og **landsstyret**, og man har derfor fundet det naturligt, at hver af disse udpeger et medlem af direktionen. Man har endvidere fundet det ønskeligt at lade Danmarks Nationalbank udpege det tredje medlem.

Til bestemmelsen om, at ethvert af direktionens medlemmer forpligter instituttet ved sin underskrift, bemærkes at det er hensigten, at der i vedtægterne skal indsættes en bestemmelse om, at man normalt vil kræve, at mindst 2 medlemmer af direktionen skal deltage i en beslutning. Der vil imidlertid kunne forekomme tilfælde, hvor det ikke indenfor en rimelig tid vil være muligt at indhente underskrift fra mere end et enkelt medlem, og da der bør foreligge en klar legitimationsregel udadtil, har man ment at måtte indføje den nævnte bestemmelse i loven.

ad § 5.

Af hensyn til det færøske erhvervslivs interesse i instituttets virksomhed har man ønsket en repræsentation for dette knyttet til instituttet gennem oprettelse af et rådgivende repræsentantskab, hvori repræsentanter for rederne og fartøjernes officerer og mandskab indtræder. Ligeledes har man ment, at også folketinget og lagtinget bør repræsenteres heri, ligesom instituttets debitorer under hensyn til den solidariske hæftelse, jfr. § 12, bør have adgang til at vælge medlemmer til repræsentantskabet.

Da flere organisationer eventuelt skal enes om valg af repræsentanter, har man forudset den mulighed, at enighed ikke vil kunne opnås mellem disse, hvorfor man i så fald har henlagt valget af de pågældende repræsentanter til landsstyret.

ad § 6.

Til at foretage vurdering af de fartøjer, hvori der søges lån, og til at føre fornødent tilsyn med panterne må antages det fornødne antal vurderingsmænd. For at sikre disses uafhængighed bedst muligt har man ment, at de bør udpeges af statsministeriet og landsstyret, dog efter indstilling fra direktionen.

Betaling for vurderingsforretningen vil normalt ske efter generelt fastsatte takster, men man har ønsket at åbne mulighed for i særlige tilfælde at kunne pålægge låntageren at udrede et særligt vederlag derudover, for eksempel i tilfælde hvor vurderingsforretningen måtte være særlig besværlig eller kostbar, eller ekstraordinær vurderingsforretning har vist sig fornøden på grund af låntagerens forsømmelighed.

For at muliggøre vurdering i tilfælde, hvor instituttets faste vurderingsmænd måtte være inhabile, eller hvor andre årsager gør det ønskeligt ikke at anvende disse, har man indføjet en bestemmelse om, at vurderingen og tilsynet kan foretages af særlige vurderingsmænd udpeget til denne bestemte opgave.

ad § 7.

Denne bestemmelse, der indeholder de almindelige inhabilitetsbestemmelser for instituttets direktion og personale, svarer til kreditforeningslovens regler på dette område.

ad § 9.

Med hensyn til tilvejebringelse af instituttets grundfond henvises til udvalgsbetænkningen. Det til grundfonden henlagte beløb andrager nu med tillæg af indvundne renter m.m. ca. 2 1/2 mill. kr.

ad § 10.

Instituttets udlånsmidler udover den nævnte grundfond tænkes tilvejebragt dels gennem udstedelse af kasseobligationer og dels gennem optagelse af lån direkte fra større institutioner, som forsikringsselskaber, sparekasser o.lign.

Man har ikke ment at burde søge instituttets eventuelle kas-
seobligationer noteret på fondsbørsen, idet det må befrygtes, at
ukendskabet til færøske forhold vil bevirke, at kursen på sådanne
obligationer bliver lavere, end de reelle forhold tilsiger. Man
påpeger derfor, at størstedelen af de fornødne lån må optages di-
rekte hos enkelte større institutioner. Det skal herved bemærkes,
at Danmarks Nationalbank har tilbudt at yde instituttet et 10 årigt
rentefrit lån på 2 mill.kr. under forudsætning af, at grundfonden
anvendes direkte til udlån, og ikke blot henlægges som sikkerhed
for optagne lån. Dette lån vil blive ydet som et supplement til
grundfonden, således at Nationalbankens krav i givet fald viger
for instituttets øvrige kreditorer og på denne måde tjener til at
styrke sikkerheden for disse. Instituttet vil herved straks have
ialt ca. 4 1/2 mill.kr. til disposition og vil således være i stand
til at påbegynde långivningen i et rimeligt omfang allerede ved
dets oprettelse.

Det må påregnes, at yderligere fremmedkapital lettere vil
kunne tilvejebringes på rimelige vilkår, når instituttet først har
begyndt sin virksomhed og dokumenteret sin berettigelse og leve-
dygtighed.

ad § 11.

Spørgsmålet om **belåningsgrænsen** har været genstand for nøje
overvejelse. Instituttet skal drives på forretningsmæssig basis,
og de fornødne udlånsmidler må, bortset fra grundfonden, tilveje-
bringes ved lån. **For** at begrænse risikoen for tab og for at kunne
optage lån på rimelige vilkår vil det derfor være nødvendigt at
fastsætte udlånsgrænsen med en vis forsigtighed. På den anden side
gør den herskende knaphed på kapital på Færøerne og hensynet til
fiskerierhvervets rentabilitet det ønskeligt, at udlånene dækker
en rimelig andel af anskaffelsessummen for fartøjerne.

Det kan anføres, at for Norges fiskeribank, der driver en
tilsvarende udlånsvirksomhed, er der ikke fastsat nogen maksimums-
grænse for **belåningen, bl.a.** med den begrundelse, at man måtte be-
frygte, at en sådan grænse i praksis også ville blive betragtet
som en minimumsgrænse. Imidlertid ligger lånegrænsen faktisk fast
på højest 50-60 % af vurderingssummen.

Efter en afvejelse af de forskellige hensyn har man ment at burde foreslå en maksimumsgrænse for udlån på 50 % af fartøjets vurderingssum.

Den resterende del af fartøjernes anskaffelsesum har man tænkt sig bør søges tilvejebragt ved, at staten og lagtinget yder henholdsvis 2den og 3die prioritetslån op til 80-85 % af værdien, medens resten tilvejebringes som egenkapital.

Man har ligeledes indhentet oplysninger om lånenes løbetid i Norges fiskeribank. Nogen lovbestemt grænse er ikke fastsat der, men i praksis ligger afdragstiden som hovedregel på 10 år. Undertiden er den noget kortere, helt ned til 2 år, og i særlige tilfælde kan den stige indtil 20 år.

Man har ment, at afdragstiden ud fra forretningsmæssige hensyn ikke bør sættes højere end 10 år, dog således at der er mulighed for at forlænge løbetiden til højst 15 år, hvis der under amortisationen indtræder særlige omstændigheder, der måtte nødvendiggøre dette.

Da udbetaling af lån i form af obligationer, som låntageren selv må søge afsat, eventuelt med kurstab, ikke hidtil har været kendt på Færøerne, har man ment, at lånene må udbetales kontant. Det ville endvidere være meget ønskeligt, om udbetalingerne kunne finde sted til parikurs. Dette vil imidlertid i hvert fald for tiden betinge en høj nominel rente, hvis størrelse dog ikke kan fastlægges på forhånd. Det kan oplyses, at Kongeriget Danmarks Fiskeribank, der ligeledes tilvejebringer sine udlånsmidler gennem optagelse af større, samlede lån hos enkelte institutioner, udlåner til en fast rente på 5 % p.a., medens kursen for lånene fastsættes under hensyntagen hertil og til den kurs og rentefod, hvortil banken selv har optaget lån. Afgørelsen af, hvilken fremgangsmåde man vil følge, bør overlades til direktionen.

ad § 12.

Uanset at instituttet ikke er opbygget som en debitorsammenslutning, har man ment at burde indføje en bestemmelse om solidarisk hæftelse både for at styrke tilliden til instituttets soliditet og derved opnå gunstigere lånevilkår og for at fremme fællesskabsfølelsen indenfor fiskerierhvervet.

Da et sådant solidarisk ansvar er noget nyt og ukendt på Færøerne, vil det muligvis være naturligt at begrænse den solida-

riske hæftelse til alene at gælde for grupper af fartøjer med ensartet risiko, således at f.eks. trawlerne danner en gruppe med fælles solidarisk hæftelse, kuttere og lineskibe en anden gruppe, og mindre fartøjer til **hjemmefiskeri** en tredje gruppe.

ad § 13.

Til imødegåelse af eventuelle tab på udlån bør der oprettes et reservefond. Man har dog ment, at der bør være en mulighed for låntagerne til at få de hertil indbetalte indskud tilbagebetalt i det omfang, hvori fondens størrelse og forholdene iøvrigt måtte tale herfor. De nærmere regler herom må fastsættes i instituttets vedtægter.

ad § 14.

Det har erfaringsmæssigt vist sig påkrævet at føre nøje tilsyn med pantsatte fartøjer for at sikre sig, at de vedligeholdes forsvarligt og bevarer deres værdi.

Da instituttets sikkerhed kan blive afhængig ikke alene af skibets værdi, men også af ejerens økonomiske soliditet i det hele, har man ment at måtte give instituttet adgang til at indkræve alle eventuelt fornødne økonomiske oplysninger om låntageren.

ad § 17.

Denne paragraf, der indeholder hjemmel for instituttet til i tilfælde af misligholdelse at gøre udlæg i det pantsatte fartøj **uden'forudgående** forligsmægling, rettergang og dom, svarer i hovedtrækkene til den bemyndigelse, der er tillagt Kongeriget Danmarks Fiskeribank.

Det er en forudsætning, at der er adgang til at sælge de således overtagne panter såvel på Færøerne som udenfor disse.

ad § 20.

For at billiggøre lånoptagelsen mest muligt har man ønsket at give stempelfrihed og fritagelse for registreringsafgifter m.m.

i forbindelse hermed. Denne fritagelse gælder såvel på Færøerne som i den øvrige del af riget. Det bemærkes dog, at der ikke for tiden findes nogen stempelafgift på Færøerne.

ad § 21.

Da de til instituttets grundfond henlagte midler er stillet til rådighed til færøske formål, bør de i tilfælde af, at instituttet måtte ophøre, fortsat anvendes til fordel for Færøerne.

VEDTÆGTER
FOR
FÆRØERNES REALKREDITINSTITUT.

Kapitel I.

Formål

§ 1.

Formål.

Færøernes Realkreditinstitut, der er oprettet ved lov *mv.* af 19 , **har** foreløbigt til formål at yde lån mod pant i fiskerfartøjer hjemmehørende på Færøerne.

Kapitel II.

Instituttets ledelse.

§ 2.

Direktion.

Direktionen har den ansvarlige ledelse af instituttets virksomhed i overensstemmelse med loven og vedtægterne.

Ingen beslutning kan tages, medmindre mindst 2 medlemmer af direktionen deltager heri.

Ethvert medlem af direktionen forpligter instituttet med sin underskrift, medmindre andet måtte være bestemt, jfr. §§ 7 og 15.

Statsministeriet og landsstyret fastsætter direktionens lønning og øvrige ansættelsesvilkår.

§ 3.

Forretningernes fordeling.

Direktørerne fordeler instituttets forretninger mellem sig. De kan overdrage et enkelt medlem af direktionen at forestå den daglige ledelse af instituttets virksomhed.

§ 4.

Personale.

Direktionen ansætter og afskediger det fornødne personale.

Instituttets vurderingsmænd ansættes og afskediges af statsministeriet og landsstyret efter indstilling af direktionen.

§ 5.

Repræsentantskabet.

Repræsentantskabet virker som rådgivende organ for direktionen. Det afgiver erklæring om regnskab og beretning.

Direktionen holder repræsentantskabet underrettet om instituttets virksomhed og indkalder det til møde, så ofte det skønnes fornødent, dog mindst een gang årligt.

Direktionen foranlediger, at valg af medlemmer til **repræsentantskabet** finder sted.

Valgene foretages i februar måned og gælder fra 1. marts.

Om låntagernes valg af medlemmer til repræsentantskabet gælder følgende regler:

Anmeldelse af kandidater indsendes til direktionen inden 2. januar i det kalenderår, hvori valg skal foretages, underskrevet af mindst 5 låntagere.

Valgene foregår skriftligt ved tilbagesendelse af **stemmekort**, der udsendes til låntagerne inden den 1. februar. På stemmekortene anføres de anmeldte kandidater i alfabetisk orden. Der kan på hvert stemmekort stemmes på 2 kandidater. Stemmekort, der skal underskrives personlig, må være instituttet i hænde senest den 15. februar.

Hvis der ved første valg ikke indkommer noget forslag til kandidater, kan disse vælges af direktionen.

Ved senere valg kan de tidligere valgte låntagere, hvis de skriftligt har tilkendegivet overfor direktionen, at de er villige

til at modtage genvalg, og andre forslag ikke rettidigt er indkommet, betragtes som genvalgt uden afstemning. Såfremt de pågældende ikke ønsker genvalg, og forslag til kandidater ikke er indkommet rettidigt, kan medlemmerne vælges af direktionen.

§ 6.

Vurderingsmænd.

Vurderingsmændenes antal skal være mindst 3, hvoraf en skal være **skibsbygningskyndig** og en maskinkyndig, medens en skal have praktisk kendskab til fiskeri og indsigt i fiskerierhvervets økonomiske forhold.

Kapitel III.

Instituttets lånoptagelse

§ 7.

Gældsbeviser og kasseobligationer.

Direktionen kan optage lån ved udstedelse af kasseobligationer eller gældsbeviser.

Kasseobligationerne udstedes i serier.

Direktionen træffer afgørelse om seriernes størrelse, og hvornår kasseobligationerne skal udtrækkes.

Obligationerne skal indeholde de ved seriens åbning vedtagne bestemmelser om deres forrentning og administration og affattes iøvrigt efter en af direktionen fastsat formular. De kan efter direktionens bestemmelse udstedes for beløb af forskellig størrelse. Hver størrelse har sit litra, og kasseobligationerne indenfor hvert litra har hver sit løbenummer. Med hver kasseobligation udleveres rentekuponer, der betegnes med samme litra og løbenummer som den kasseobligation, hvortil de hører.

Kasseobligationerne lyder på ihændehaveren, men kan noteres på navn hos instituttet og kan på vilkår, der fastsættes af direktionen, deponere s i instituttet.

Til optagelse af lån kræves vedtagelse og underskrift af

samtlige direktionens medlemmer.

§ 8.

Dækning for kasseobligationer.

Det samlede beløb af instituttets forpligtelser for optagne lån dækkes af pantebreve til instituttet for mindst det modsvarende beløb.

Hvis der på grund af ekstraordinære afdrag på eller kontant indfrielse af pantebreve ikke forefindes fuld dækning som anført, og dækningsforholdet ikke kan genoprettes i den førstkommende termin gennem inddragelse af kasseobligationer eller ekstraordinære afdrag på gældsbeviser, skal den manglende dækning midlertidigt erstattes med tilgodehavender hos Danmarks Nationalbank eller aktiver, hvori umyndiges midler kan anbringes.

Det påbudte dækningsforhold skal genoprettes, så snart det er muligt.

§ 9.

Renter.

Renten af kasseobligationerne udbetales i de for vedkommende serie fastsatte udbetalingsterminer mod aflevering af de tilsvarende rentekuponer.

Af rentebeløb, der ikke hæves til forfaldstiden, svares ingen rente.

§ 10.

Opsigelse.

De af instituttet udstedte kasseobligationer er uopsigelige fra ejerens side.

Amortisationsmåder.

Ted en series åbning bestemmes det, om dens kasseobligationer skal ordinært amortiseres alene ved indløsning efter udtrækning, således at de udtrukne numre indkaldes til indløsning, eller om de efter bestemmelse, der forud for hver termin træffes af direktio-

nen - skal amortiseres ved opkøb eller indløsning.

Amortisationens omfang.

I hver termin skal de kontant indbetalte afdrag, som instituttet har i behold, og det samlede afdragsbeløb, der af låntagerne skal indbetales kontant i terminen, i størst muligt omfang anvendes til amortisation af **kasseobligationer** eller afdrag på gældsbeviser. De beløb, der ikke i terminen anvendes til amortisation eller afdrag, anbringes efter de i § 8, stk. 2, indeholdte bestemmelser.

§ 11.

Indkaldelse.

Direktionen træffer bestemmelse om, hvorledes indkaldelse af udtrukne og opsagte kasseobligationer skal foregå.

Ophør af forrentning.

Efter den termin, i hvilken en kasseobligation forfalder til indløsning, bærer den ingen rente. Hvis der ved indløsningen af en forfalden kasseobligation mangler tilhørende rentekuponer for senere terminer end obligationens forfaldstermin, fradrages manglende kuponers **beløb** i indløsningssummen, forudsat at forholdet ikke er berigtiget ved mortifikation eller på anden måde.

§ 12.

Tilintetgørelse af kasseobligationer m.v.

Kasseobligationer, der er indløst eller opkøbt i amortisationsøjemed, såvel som indløste rentekuponer, skal efter på effektiv måde at være gjort ugyldige opbevares, indtil de ved revisionen af det pågældende års regnskab har været forevist instituttets revisorer, hvorefter de tilintetgøres på betryggende måde.

§ 13.

Ikke hævede kasseobligationer og renter.

Forfaldne kasseobligations- og rentekuponbeløb, der ikke hæves inden forældelsesfristens udløb, tilfalder instituttet.

Kapitel IV

Instituttets udlån.

§ 14.

Begæring om lån.

Begæring om lån fra instituttet affattes på ansøgningsskema, der tillige indeholder angivelse af de oplysninger og dokumenter, der skal ledsage begæringen.

Vurdering.

v

Det som pant tilbudte fartøj vil være at vurdere i overensstemmelse med reglerne i §§ 25 - 27.

ffiebyr.

For vurderingen og øvrige med lånoptagelsen forbundne omkostninger erlægges et af direktionen fastsat gebyr.

§ 15.

Bevilling af lån.

Direktionen træffer afgørelse **af**, om lån kan bevilges, og fastsætter dets størrelse og vilkår under hensyntagen til samtlige foreliggende omstændigheder og under iagttagelse af de i loven og vedtægterne fastsatte bestemmelser.

Til bevilling af lån kræves underskrift af mindst 2 af direktionens medlemmer.

§ 16.

Lånenes størrelse.

Lånet må med tillæg af foranstående hæftelser ikke overstige 50% af fartajets værdi, således som denne er fastsat ved den af instituttet foretagne vurdering.

Lånenes løbetid.

Den for lånet fastsatte amortisationstid må ikke overstige 10 år. Dog kan direktionen under lånets afvikling, når særlige omstændigheder taler herfor, indrømme nedsættelse af eller henstand med betaling af afdragene, således at låneperioden forlænges til højst 15 år.

Lån efter foranstående hæftelser.

Lån efter foranstående prioritetslån må kun ydes, når særlige omstændigheder taler herfor. Herved må særlig tages i betragtning, om risikoen øges i væsentlig grad.

§ 17.

Til hvilke fartøjer lån kan ydes.

Lån ydes kun mod sikkerhed i fartøjer, der er hjemmehørende på Færøerne og anvendes til fiskeri.

Lån kan ydes såvel til nybyggede fartøjer som til ombygning af ældre fartøjer, herunder til udskiftning af motor m.m.

Pantsætningens genstand.

Lån ydes kun mod behørigt tinglæst eller registreret pantebrev i fartøjer med motor og andet tilbehør. Pantsætningen omfatter tillige forsikringssummen for fartøjerne.

Forsikring af pantet.

De pantsatte fiskerfartøjer med motor og øvrigt tilbehør skal stedse være forsvarligt forsikret i forsikringsselskaber godkendt af landsstyret.

§ 18.

Udbetaling af lån.

Bevilgede lån udbetales kontant til en af direktionen fastsat rente og kurs. Fastsættelsen bør ske med henblik på, at instituttet holdes skadesløst for eventuelle kurstab ved de af dette optagne lån.

De for lånene udstedte pantebreve kan ikke overdrages til eje eller pant eller gøres til genstand for individuel retsforfølgning. Bemærkning herom optages på pantebrevenes forside.

§ 19.

Solidarisk ansvar.

For instituttets forpligtelser er dets låntagere solidarisk ansvarlige - dog kun med de pantsatte fartøjer - med et beløb, der svarer til lånets hovedstol.

Fyldestgørelse af ansvaret.

Til fyldestgørelse af dette ansvar kan der opkræves overordentlige bidrag til reservefonden efter direktionens bestemmelse, jfr. § 20, stk.3.

Begrænsning af det solidariske ansvar.

Direktionen kan begrænse den solidariske hæftelse til alene at gælde for grupper af fartøjer med ensartet risiko. De nærmere regler om en sådan begrænsning fastsættes af direktionen med statsministeriets og landsstyrets godkendelse.

Answarets ophør.

Medlemmer, der indfrier deres lån, kan ikke få kvittering for ophør af det solidariske ansvar, forinden der er forløbet 3 måneder efter, et regnskabet for det regnskabsår, i hvilket indfrielsen er sket» er indsendt til statsministeriet og landsstyret, og disse ikke har fundet anledning til bemærkninger vedrørende regnskabets rigtighed eller taget udtrykkeligt forbehold. Kvittering kan dog gives, såfremt reservefondet ved regnskabets afslutning har en størrelse af mindst 10% af instituttets gældsforpligtelser.

§ 20.

Reservefondsbidrag. indskud.

Ved enhver optagelse af lån betales til reservefondet, jfr. § 28, et indskud på mindst 2% af lånets hovedstol. Direktionen kan tillade, at indskuddet indbetales i indtil 4 lige store rater, der erlægges ved lånets udbetaling og i de nærmest derefter følgende terminer, når der ved det pågældende pantebrev gives samme **sikker-**hed for rest af indskud som for kapital, renter og øvrige ydelser.

løbende reservefondsbidrag.

Hver termin erlægges et bidrag til reservefonden. Bidragets størrelse fastsættes af direktionen ved lånets optagelse til en fast procentdel af lånets hovedstol.

Ekstraordinære reservefondsbidrag.

Såfremt reservefondet andrager mindre end 2% af instituttets gæld, kan direktionen med tre måneders varsel til en indbetalings-termin kræve erlagt sådanne ekstraordinære bidrag til fondet, som ved nøjagtig påligning i forhold til de ordinære halvårlige bidrag måtte udfordres for at bringe fondet op til forannævnte størrelse.

§ 21.

Tilbagebetaling.

Lånet tilbagebetales med lige store afdrag over det ved lånets optagelse fastsatte antal terminer, jfr. dog § 16, stk. 2.

Lånet tilbagebetales med lige store afdrag over det ved lånets optagelse fastsatte antal terminer, jfr. dog § 16, stk. 2 og § 23, stk. 1.

Terminsydelser.

Afdragene erlægges sammen med renter af lånets restgæld og bidrag til reservefonden hver 1. juni og 1. december.

Morarente.

Af halvårsydelser, der ikke erlægges senest henholdsvis 20. juni og 20. december, svares morarenter, der fastsættes til 1% p.a. over den for lånet gældende rente af det skyldige beløb fra forfalds-dagen, til betaling sker.

§ 22.

Låns uopsigelighed

De af instituttet ydede lån er uopsigelige fra instituttets side, sålænge vedkommende låntager i enhver henseende opfylder sine forpligtelser, men er i modsat fald forfaldne til udbetaling.

Ejerskifte.

Lånene forfalder ved ejerskifte, men direktionen kan tillade, at de overtages af den nye ejer.

§ 23.

Ekstraordinær indfrielse eller afdrag.

Enhver låntager er berettiget til at indfri lånet eller erlægge ekstraordinære afdrag på dette med 3 måneders varsel til en 1. juni eller 1. december. Ekstraordinære afdrag skal dog erlægges med beløb delelige med 100.

Med hensyn til kvittering for det til lånet knyttede solidariske ansvar henvises til § 19, stk. 4, og med hensyn til udbetaling af andel i reservefondet henvises til § 28.

§ 24.

Kvittering for terminsydelser.

Enhver kvittering, som meddelse en låntager for halvårlige ydelser i henhold til § 21, skal specificere de indbetalte beløb og angive lånets restgæld.

Kapitel V.

Vurdering.

§ 25.

Vurdering.

Vurderingen af et fartøj, der agtes pantsat til instituttet,

foretages af mindst 2 af instituttets vurderingsmænd.

Direktionen udfærdiger en instruks for foretagelse af vurderinger, hvilken instruks nøje vil være at følge.

§ 26.

Ny vurdering.

Såfremt direktionen skønner, at fartøjet muligvis ikke længe yder den fornødne sikkerhed for lånet, kan den kræve ny vurdering foretaget.

Udgifterne ved en sådan vurdering kan pålægges låntageren, såfremt foretagelse af vurderingen skyldes hans forhold.

Viser det sig, at det oprindelige lån overstiger 50% af fartøjets værdi efter den således foretagne vurdering, kan direktionen opsige lånet til omgående indfrielse.

§ 27.

Lånsøgerens oplysningspligt.

Lånsøgeren er under vurderingen pligtig til at give vurderingsmændene alle fornødne oplysninger om fartøjet og underskrive en erklæring på vurderingsforretningen om at have givet de ham afkrævede oplysninger efter bedste overbevisning.

Kapitel VI.

Reservefond.

§ 28.

Reservefond.

Der oprettes et reservefond til imødegåelse af tab på instituttets udlån.

Fondets indtægter.

Til dette fond henlægges de i § 20 omhandlede indskud og

bidrag, de i henhold til § 19, stk. 2, pålignede ekstraordinære bidrag, fondets egne renteindtægter, samt instituttets driftsoverskud i det omfang, statsministeriet og landsstyret træffer bestemmelse herom.

Anbringelse af fondets midler.

Reservefondets midler kan ikke anvendes til udlån, men anbringes i let realisable papirer efter de for anbringelse af umyndiges midler gældende regler.

Opgørelse af fondets beholdning.

Fondet opgøres ved slutningen af hvert regnskabsår, og på grundlag heraf beregnes dets størrelse i forhold til instituttets samlede gæld.

Udbetaling af reservefondsandel.

En låntagers indskud til reservefonden ved optagelse af lånet udbetales ham, når lånet er indfriet, som nedenfor anført.

Tidspunkt for udbetalingen.

Udbetaling finder først sted, når kvittering for det til lånet knyttede solidariske ansvar kan udstedes, jfr. § 19, stk. 4.

Forbud mod udbetaling.

Udbetaling kan ikke finde sted, såfremt reservefondet derved nedbringes til mindre end 1056 af instituttets gældsforpligtelser.

Rækkefølge for udbetaling.

Såfremt fondets størrelse ikke er tilstrækkelig til udbetaling af samtlige tidligere låntageres andele, sker udbetaling forlods til de i tidligere regnskabsår indfrieede lån fremfor til de senere indfrieede.

Forældelse.

Såfremt et beløb ikke efter foranstående regler vil kunne udbetales senest 5 år efter udløbet af det regnskabsår, hvori lånet er indfriet, bortfalder låntagerens krav på tilbagebetaling.

§ 29.

Anvendelse af overskud.

Såfremt reservefonden ved udløbet af et regnskabsår overstiger 20% af instituttets gældsforpligtelser, kan det overskydende beløb efter direktionens bestemmelse overføres til instituttets grundfond.

Kapitel 711.

Administration, regnskab, revision m.v.

§ 30.

Administrationsudgifter.

Instituttets administrationsudgifter afholdes af renteindtagterne af dets udlån og instituttets øvrige indtægter, for så vidt disse ikke tilfalder reservefondet, jfr. § 28.

§ 31.

Regnskabsår.

Instituttets regnskabsår går fra 1. april til 31. marts.

Opgørelsesregler.

Ved regnskabsopgørelsen skal værdipapirer, der tilhører instituttet og er genstand for offentlig kursnotering, ansættes til et gennemsnit af den ved regnskabsårets slutning senest noterede køberkurs og de tilsvarende kurser i de nærmest forudgående 9 år. Den ansatte kurs må dog ikke overstige udtrækningskursen. Andre aktiver må højet ansættes til deres virkelige værdi. Der foretages sådanne afskrivninger og henlæggelser, som er fornødne til at dække konstaterede eller påregnelige tab på overtagne panter, restancer og andre aktiver.

§ 32.

Beretning.

I forbindelse med regnskabet affattes beretning om instituttets virksomhed i det pågældende regnskabsår. Beretningen skal indeholde oplysning om størrelsen af instituttets samlede udlån fordelt på forskellige ensartede grupper af fartøjer, om behæftelsesprocent i forhold til købesum for de panter, der har skiftet ejer, om tidligere overtagne panter, der ikke ved regnskabsårets begyndelse var afhændet, og om de i regnskabsåret overtagne med angivelse af, hvor mange af de overtagne panter, der i regnskabsåret er solgt, samlet tab eller fortjeneste herved og om størrelsen af foretagne afskrivninger på panter.

Beretning og regnskab forelægges repræsentantskabet til erklæring og indsendes med revisionens bemærkninger til statsministeriet og landsstyret senest 4 måneder efter regnskabsårets afslutning.

Senest en måned efter udløbet af hvert kvartal indsender direktionen uddrag af instituttets regnskaber til statsministeriet og landsstyret.

B I L A G

til

den af Færøernes realkreditudvalg
den 7. juli 1954 afgivne betækning.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Bilag nr.	Indhold	Side	Jfr. betænkningen side
1.	Boligbyggeriet på Færøerne 1945-53	2	14-16
2.	Færøske skibe pr. 29.11.1953, fordelt efter art	3	} 16-18
3.	Skibsforsikringsrisici vedr. kasko pr. 31.12.1953	4	
4.	Landskassens samlede udgifter og ud- gifter til investeringsformål 1950/51 1951/52-1952/53	5	
5.	De færøske kommuners kassereg- skaber 1949 - 1951	6	} 24-28
6.	De færøske kommuners status 1949 - 1951	7	
7.	De færøske sparekassers balance pr. 31.3.1953	8	} 26-29
8.	Bevægelserne i de færøske sparekassers udlån i landbrugsejendomme, boliger og til kommuner 1945/46 - 1952/53	9	
9.	Registrerede pantehæftelser i færøske skibe pr. 29.11.1953	10	30-31
10.	De færøske bankers status 1950 - 1952	11	} 26,30,32 33,36 og 37
11.	De færøske bankers udlån fordelt efter låntagers erhverv 1950 - 1952 og efter låntagers erhverv 1951 og 1952	12	
12.	Uddrag af Vinnulånsgrunnurins regnskaber 1947 - 1952	13	30-31
13.	De færøske sparekassers obligations- beholdning pr. 31.3.1953	14	44
14.	Den norske skibshypotekordning	15	39
15.	Ben svenske skibshypotekordning	48	39
16.	Den danske Landmandsbank, Hypotekafdelingen	77	40
17.	Lagtingsbetænkning om fornyelse af fiskerflåden	79	19-20
18.	Udkast til pantebrev	84	44-45

Øversigt over boligbyggeriet på Færøerne 1945-53.

Kommuner	Anslået antal fuldførte huse 1945-49	Indbyggertal pr. 31.12.50	Antal fuldførte huse 1950-53	Anslået gnst. byggesum pr. hus 1950-53	Antal ufuldførte huse ult. 1953	Indlogerede familier (d.v.s. fam. u. eget hus ell. lejlighed)
				<u>1000 kr.</u>		
1. Fuglø	0	200	0	-	0	0
2. Svinø	0	174	0	-	0	1
3. Viderejde	4	252	0	-	0	6
4. Kvannesund	2	249	7	25	4	6
5. Klaksvig	75	3.079	65	40-50	40	125
6. Kunø	0	182	0	-	0	0
7. Mikledal	0	148	0	-	0	0
8. Husum	1	164	0	-	0	0
9. Andefjord	7	246	2	30	3	5
10. Eldevig	0	152	34	18	0	4
11. Fuglefjord	36	1.196	31	25	5	30
12. Lervig	6	536	14	27	3	20
13. Gøte	8	678	9	40	7	16
14. Nes	30	1.784	35	30	20	40
15. Sjøv	19	1.144	6	40	3	14
16. Skåle	19		13	25	3	2
17. Sund	8	277	4	20	3	5
18. Eide	11	592	15	20	8	8
19. Funding	0	174	2	-	5	6
20. Gjøv	0	211	2	18	1	5
21. Haldersvig	10	396	7	20-25	4	8
22. Saksen	0	47	0	-	0	1
23. Kvalvig	13	478	7	35	4	14
24. Kollefjord	12	497	12	20	7	10
25. Kvivig	3	480	10	30	2	16
26. Vestmannhavn	20	1.083	28	35	6	23
27. Kaldbak	0	152	0	-	0	0
28. Thorshavn udenb.	8	479	13	33	2	7
29. Kirkebø	2	94	3	35-40	0	1
30. Hestø	0	99	2	35	1	0
31. Nolsø	4	316	7	25	2	10
32. Sandevåg	22	703	12	35	10	20
33. Midvåg	12	784	10	30	17	29
34. Sörvåg	14	899	28	35	8	20
35. Bø	0	108	0	-	0	2
36. Myggenæs	2	141	0	-	2	5
37. Sand	13	628	11	30	2	11
38. Skopen	16	483	14	15-16	4	0
39. Skålevig	3	224	6	16-18	4	2
40. Husevig	2	226	3	25	1	2
41. Skuø	1	151	1	-	1	5
42. Kvalbø	24	822	34	25-30	9	21
43. Frodebø	22	2.106	41	32	15	50
44. Famien	2	228	3	25	2	8
45. Hove	0	192	3	25	0	7
46. Porkere	4	460	7	20	2	7
47. Våg	35	1.786	30	35	6	60
48. Sumbø	5	671	15	20	5	22
49. Thorshavn	346	5.609	166	45-50	34	380
Ialt:	821	31.780	712	-	255	1034
Heraf:						
a. Thorshavn (incl. T. udenb.)	354	6.088	179		36	387
b. De fem største bygder (x)	188	9.250	197		72	288
c. Øvrige kommuner	279	16.442	336		147	359

x) Klaksvig, Fuglefjord, Vestmannhavn, Frodebø, Våg.

Bilag 2. Færøske skibe pr. 29.11.1953.
fordelt efter art.

Motortrawlere	1
Damptrawlere	27
Motorskonnerter	11
Fiskerkuttere , galeaser m. hjælpe- motor, snurrevådsbåde o.a. fisker- fartøjer	152
Hvalfangerskibe	4
Fragtdamper (Oyrnafjall)	1
Passager- og fragtskibe samt sandbåde	<u>5</u>
Tilsammen	201

b. Partøier. der ikke er optaget i skibsregistret.

Art	5-10 t	10-15 t	15-20 t	ialt
Fiskerfartøjer	59	23	11	93
Lystfartøjer	3	1	-	4
Slæbebåd	1	-	-	1
Stenfisker	1	-	-	1
Post- og passager- fart øj	er	-	2	3
Tilsammen	64	26	14	104

Bilag 3. Skibsforsikringsrisici vedr. kasko pr. 31.12.1953

	<u>1000 kr.</u>
Motortrawler	2.605
Damptrawlere	14.610
Sejlskibe med hjælpemotor	
(kuttere og skonnerter o.l.)	15.046
Snurrevådsbåde	4.365
Mindre fiskerbåde under 30 tons	1.770
Hvslfangerbåde	1.425
Rute- og fragtskibe i oversøisk sejlads	13.500
Rute- og fragtskibe i lokal sejlads	2.456
Sandgrabbere	511
lait	56.288

Oversigt over landskassens samlede udgifter og udgifter til investeringsformål 1950/51 - 1952/53.

Formål:	1950/51		1951/52		1952/53	
	udgifter ialt	heraf investering	udgifter ialt	heraf investering	udgifter ialt	heraf investering
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Lagtinget-lands administrationen	914	-	1.094	-	1.021	-
Sundhedsvæsen	1.563	-	1.375	-	1.272	-
Kommunikationsvæsen	2.303	2.178	2.492	1.820	1.705	1.653
Undervisningsvæsen	965	31	1.151	-	1.213	-
Videnskab, litt., kunst	85	-	152	-	135	-
Fiskeri og søfart	529	-	226	-	98	-
Landbrugsvæsen	413	50	640	104	362	-
Handel, industri o.l.	112	182 ^{x)}	1.045	301	840	259
Socialvæsen	1.260	-	1.322	-	1.439	-
Justits- og politivæsen	55	-	44	-	47	6
Andre udgifter samt henlæggelser	658	-	534	-	461	81
Ialt:	8.857	2.441	10.075	2.225	8.593	1.999

x) heraf 150.000 kr. indskudt i Grønlandskompagniet og derfor overført til landskassens aktivkonto.

Bilag 5. Oversigt over de færeske kommuners kasserregnskaber 1949 - 1951.

1000 kr.	Thorshavn		Thorshavn udenbys		De 5 største bygder x)		De øvrige kommuner xx)		Ialt						
	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950					
Indtægter:															
Skat (pålign.)	1762	1961	1837	47	60	3058	817	1987	2716	1923	2282	7583	4760	6166	
Andre driftsindt.	164	227	186	11	8	2	250	197	100	914	857	2537	1338	1289	2824
Tilsammen	1926	2188	2023	58	68	62	3308	1014	2087	3630	2780	4819	8921	6049	8990
Optagelse af lån	-	-	-	-	-	-	271	168	500	659	1196	916	930	1365	1416
Ialt	1926	2188	2023	58	68	62	3579	1182	2587	4289	3976	5735	9851	7414	10406
Udgifter:															
Køb af fast ejendom	-	-	-	-	-	1	24	10	49	116	87	25	140	98	74
Renter og afdrag	65	121	168	-	-	-	109	144	687	209	173	184	383	438	1039
Eftergivet skat	36	-	-	1	2	4	74	24	89	43	85	59	154	111	152
Pålignet til lægtinget	-	-	-	0	1	-	26	7	37	55	51	61	82	58	98
Andre udgifter	1960	1748	1767	33	84	92	3067	902	1288	3101	3449	3541	8160	6183	6689
Ialt	2061	1869	1935	34	87	97	3300	1087	2150	3524	3845	3870	8919	6888	8052

x) Klaksvig og Frodebö mangler for 1950.

xx) Kvannesund, Eldevig, Sandevåg, Kvalbö og Myggenes mangler for 1949 og 1951.

Bilag 6. Oversigt over de færøske kommuners status 1949 - 1951.

1000 kr.	Thorshavn		Thorshavn udenbys		De 5 stør- ste bygder x)		De øvrige kommuner xx)		Ialt						
	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950					
Bank- og sparekasse- indestående	1322	1956	1690	77	53	11	75	87	130	497	592	411	1971	2688	2242
Kontant	186	148	44	20	5	12	222	244	177	493	475	212	920	873	445
Restance	316	469	572	15	35	35	1217	1639	1204	1050	1111	1978	2598	3254	3789
Skole- og lærerbygninger	-	-	-	2	71	138	1805	2155	1259	881	1078	1143	2688	3303	2541
Andre faste ejendomme samt indekud i SEV	1571	1697	4254	14	11	11	1018	1344	1415	3411	3925	4749	6015	6976	10429
Andet	219	277	369	-	-	-	568	418	513	309	335	320	1096	1030	1201
Ialt aktiver	3614	4547	6929	128	175	207	4905	5887	4698	6641	7516	8813	15288	18124	20647
Lån i Færø Amts Sparekasse)				(	11	11	161			141	332	1260	152	343	1421
Andre lån	3209	4375	5076	-	-	-	1101	1206	934	1208	1784	1034	5518	7365	8465
Ialt lån	3209	4375	5076	-	-	-	1112	1217	1095	1349	2116	2294	5670	7708	9886

x) Fuglefjord mangler for alle 3 år, Våg mangler for 1951.

xx) Myggenæs mangler for 1951, Kvannesund, Skåle og Kvalvig mangler for alle 3 år.

Bilag 7. De færøske sparekassers balance pr. 31.3.1953.

	Pærø Amts Sparekasse	Nordoya Spari- kassi	Sudur- oyar Sparikassi	Tilsammen
Aktiver;	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.
Kasse	147	55	72	274
Indskud i banker og sparekasser, postgiro	5.113	931	214	6.258
Indenlandske obligationer	1.502	150	56	1.708
Udlån mod underpant i landbr.ejd.	487	95	113	695
- - - -beboelsesejd.	12.299	2.586	906	15.791
- håndpant og selvskyld- nerkaution	17	50	133	200
Udlån til andelsselskaber o.l.	77	112	-	189
- - kommuner, el.mod kommu- negaranti	12.918	1.037	91	14.046
Past ejendom og inventar	17	226	6	249
Andre aktiver	549	96	24	669
Total statusbalance	33.126	5.338	1.615	40.079

Passiver:

Sparernes tilgodehavende:				
på alm. vilkår	20.073	3.183	1.243	24.499
- opsigelse	10.423	1.679	235	12.337
- checkkonti og folio	867	106	-	973

Bilag 8.

Overst over bevægelserne i de færeske sparekassers udlån i landbrugsjendomme, boliger og til kommuner.

	1945/46	1946/47	1947/48	1948/49	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53
1000 kr.	brutto: nye afbe- lån taling udlån	brutto: nye afbe- lån taling udlån	brutto: nye afbe- lån taling udlån	brutto: nye afbe- lån taling udlån	brutto: nye afbe- lån taling udlån	brutto: nye afbe- lån taling udlån	brutto: nye afbe- lån taling udlån	brutto: nye afbe- lån taling udlån
<u>Landbrugslån</u>								
Fære Amts Sparekasse	33 46 -13	76 43 33	71 43 28	35 40 -5	71 39 32	100 44 56	160 64 96	142 59 83
Norderøernes Sparekasse	27 10 17	8 7 1	1 4 -3	3 10 -7	5 4 1	49 45 4	35 16 19	13 15 -2
Sudere Sparekasse	16 1 15	24 6 18	11 17 20	14 6 46	24 22 30	20 10 35	17 18 27	30 -3
Ialt	76 57 19	108 56 52	100 58 42	58 64 -6	122 67 55	179 109 70	230 97 133	182 104 78
<u>Boliglån</u>								
Fære Amts Sparekasse	868 466 402	946 632 314	1.156 640 516	1.999 838 1.161	3.296 1.318 1.978	5282 2068 3214	3601 1699 1902	1824 1314 510
Norderøernes Sparekasse	204 128 76	440 83 357	694 270 424	625 285 340	1.026 418 608	741 137 604	297 370 -73	573 496 77
Sudere Sparekasse	33 7 26	89 22 67	96 34 62	137 62 75	163 75 88	434 138 296	357 179 178	202 180 22
Ialt	1.105 601 504	1.475 737 738	1.946 944 1.002	2.761 1.185 1.576	4.485 1.811 2.674	6457 2343 4114	4255 2248 2007	2599 1990 609
<u>Kommunelån</u>								
Fære Amts Sparekasse	617 133 484	1.605 251 1.354	3.281 428 2.853	1.893 718 1.175	2.186 598 1.588	4389 945 3444	1275 595 680	675 1233 -558
Norderøernes Sparekasse	- 25 840	66 774 -	143 -143	20 123 -103	756 202 554	191 323 -132	0 177 -177	160 341 -181
Sudere Sparekasse	25 6 19	24 3 21	3 -3	25 3 22	143 24 119	170 57 113	0 163 -163	50 69 -19
Ialt	642 164 478	2.469 320 2.149	3.281 574 2.707	1.938 844 1.094	3.085 824 2.261	4790 1325 3425	1275 935 340	885 1643 -758
<u>Alle 3 udlånsformer til-</u>								
<u>sammen</u>								
Fære Amts Sparekasse	1.518 645 873	2.627 926 1.701	4.508 1.111 3.397	3.927 1.596 2.331	5.553 1.955 3.598	9771 3057 6714	5036 2358 2678	2641 2606 35
Norderøernes Sparekasse	231 163 68	1.288 156 1.132	695 417 278	648 418 230	1.787 624 1.163	981 505 476	332 563 -231	746 852 -106
Sudere Sparekasse	74 14 60	137 31 106	124 48 76	182 79 103	352 123 229	634 215 419	392 359 33	279 279 0
Ialt	1.823 822 1.001	4.052 1113 2.939	5.327 1.576 3.751	4.757 2.093 2.664	7.692 2.702 4.990	11386 3777 7609	5760 3280 2480	3666 3737 -71

Bilag 9. Registrerede pantehæftelser i færøske skibe pr. 29.11.1953.

Långiver	Motororkuttere (m.v. +)		Skonnerter m. hjælpmotor		Motor- trawlere		Damp- trawlere		Hval- fangerskibe		Passager- dampskib		Passager- og fragt- skibe m. motor samt sandbåde		Ialt
	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	Antal behft. skibe i kr.	
Antal	152	11	1	27	4	4	1	5	201						
1. Statskassen	26	1.098.987												6.298.987	
2. Statslånefonden	4	31.807												31.807	
3. Danmarks Fiskeribank	35	1.894.738			1	300.000								2.194.738	
1 - 3 tilsammen z)	43	3.025.532			1	300.000								8.525.532	
4. Lagtinget og Landskassen	5	215.871	1	144.335	2	290.000								650.206	
5. Vinnulansgrundurin	43	2.235.866	3	332.500	12	2.717.480								5.285.846	
4 - 5 tilsammen z)	45	2.451.737	4	476.835	12	3.007.480								5.936.052	
6. Føroya Banki	19	2.174.000	4	355.000	5	925.000							2	4.154.000	
7. Sjóvinnubankin	25	1.028.600	1	113.750	1	70.000	9	2.274.025	1	150.000				3.636.375	
6 - 7 tilsammen z)	43	3.202.600	5	468.750	14	3.199.025	1	150.000					2	7.790.375	
8. Private långivere	22	916.412			4	600.000	-0)						4	4.631.812	
1 - 8 tilsammen z)	105	9.596.281	7	945.585	19	6.806.505	2	450.000	1	2.200.000	5	6.815.400	140	26.883.771	
9. Ejerpantebreve	9	717.300			5	940.000	1	500.000 x)					1	3.157.300	
1 - 9 tilsammen z)	109	10.313.581	7	945.585	23	7.746.505	2	950.000	1	2.200.000	5	7.815.400	148	30.041.071	
Føroya Banki	35		3		5		1						1	45	
Sjóvinnubankin	29		2		7		4							42	
for Statsmin. færøske lånev. v.	2													2	
ubegr. Andre (private lån og ejerpantebreve)	2				1									3	
Ubehæftede skibe	3													3	

+) omfatter fiskerorkuttere, galeser m. hjælpmotor, snurrevådsbåde o.a. mindre fiskerfartøjer. z) Sammentallingerne af antal skibe med de pågældende behæftelser afviser fra summen af antal skibe med hver af de enkelte behæftelser i den udstrækning, skibene er behæftet med prioriteter til flere af de omfattede långivere.

x) Ejerpantebreve (HV/B) desuden: £ 25.000 - 0 - 0 (1 hvalbåd).

xx) 1 motorskib er medregnet under gruppen motororkuttere, da det er behæftet sammen med flere sådanne.

o) 2 motorskonnerter er medregnet under gruppen motororkuttere, da de er behæftet sammen med flere sådanne.

-o) "private" (S/TR) desuden: £ 40.000 - 0 - 0 (1 trawler).

Be færøske bankers atatus 1950 - 1952.

1000 kr.	FØROYA BANKI			SJOVINNUBANKIN		
	ult. 1950	ult. 1951	ult. 1952	ult. 1950	ult. 1951	ult. 1952
AKTIVER						
1. Kasse	7343	3190	6346	752	910	2097
2. Indenlandske banker og sparekasser	1403	909	4257	1167	96	440
3. Udenlandske korrespon.	725	203	420	145	48	115
4. Fondsbeholdning	5286	4570	7073	289	223	2615
5. Panteobligationer	305	279	221	110	95	138
6. Indenlandske vekslers	1755	1109	1905	405	399	1152
7. Udlån	2348	3728	3862	7008	6362	6409
8. Kaasekredit + konto kurant	13030	14350	10745	19823	15077	10985
9. Forskellige debitorer	73	483	571	21	61	30
10. Garantier	384	524	344	962	242	578
11. Faste ejendomme	55	55	55	510	785	832
12. Tilgodehavende renter	23	32	47	53	56	32
13. Tab					2285	
Balance	32730	29432	35846	31245	26639	25423
PASSIVER						
1. Aktiekapital	900	900	900	300	1500	515
2. Lovmæssig reservefond	1000	1050	1100	600		115
3. Andre reserver	590	672	693	1522		15
4. Garantikapital					2000	2800
5. Foliokonto	3656	2352	2780	5842	6054	4644
6. Konto kurant	11234	7322	7639	3054	3399	1169
7. Indlån på bankbog med kortere opsigelsesvarsel end 1 måned	11052	11686	10794	9305	6666	4548
8. Indlån på 1 måned eller længere	2202	3194	7680	2228	2252	4186
9. Indenlandske banker og spk.	1450	1454	2875	6220	4144	5860
10. Udenlandske korrespon.	12	37	12	624	340	2
11. Redisk. vekslers						715
12. Garantier	384	524	344	962	242	578
13. Diverse kreditorer	149	143	934	537	16	237
14. Udbytte og tantieme	101	98	95	51	26	39
	32730	29432	35846	31245	26639	25423

Bilag 11. De færøske bankers udlån fordelt efter udlånsformer 1950 - 1952 og efter låntagers erhverv 1951 og 1952.

FØROYA BANKI SJOVINNUBANKIN

1000 kr.

UDLÅNSFORMER	ult.1950	ult.1951	ult.1952	ult.1950	ult.1951	ult.1952	ult.1951	ult.1952
Panteobligationer	305	279	221	110	95	138		
Veksler (3 mdr.)	1755	1108	1905	405	399	1153		
Udlån	2348	3728	3862	7008	6362	6409		
Lebende kreditter	13030	14350	10745	20126	15137	11015		
	17438	19465	16733	27649	21993	18715		

pr. 30.6.1951

UDLÅNSMASSE FORDELT
EFTER BRANCHER

	1000 kr.	% af anførte udlån	ult. 1951	% af samlede udlån	ult. 1952	% af samlede udlån
1. Fiskerierhverv (faste lån)	2173	9,0	4287 ^x	19,3	4639 ^x	24,5
2. Fiskerierhverv (driftslån)	4330	17,5	5698	25,7	3932	20,8
3. Finansiering af hvalstationerne	-	-	3769	17,0	3840	20,4
4. Lån til bl. rederi- og købmændsv.	5945	24,0	2363	10,6	1596	8,4
5. Lån til handel	3186	12,8	2011	9,0	1518	8,0
6. Lån til industri og håndværk	2162	8,9	2238	10,0	1908	10,0
7. Lån til landbrugsejendomme og jord	12		103	0,5	87	0,5
8. Lån til beboelsejendomme (realkredit- og byggeslån)	1373	5,5	429	1,9	369	2,0
9. Lån til andre ejendomme (realkredit- og byggeslån)	187	0,7	172	0,7	151	0,8
10. Lån til lagting og kommuner (faste)	3142	12,7	660	3,0	611	3,2
11. Lån til lagting og kommuner (driftslån)	1402	5,6	155	0,7	137	0,7
12. Andre lån	808	3,3	352	1,6	147	0,7
Samlede udlån	24720	100	22235	100	18930	100
Total driftsbalance			26639		25423	

x) heraf til:

Trawlere	2987	1952
Trawlskibe	50	2842
Snurrevådsbåde	361	45
Kuttere og skonnerter	645	472
Diverse	242	1236
		44

Bilag 12.

Uddrag af Vinnulanagrunnins regnskaber 1947 - 1952.

	Af driftsregnskabets			Af status				
	udgifter		indtægter	aktiver			passiver	
Mill. kr. ult.	Rente- udg.	Tab p <i>å</i> i udlån	Rente- indt.	Ordinær restgæld	Restan- cer	ba- lan- ce	rest- sum af opt. lån	egen kap. netto
1947	0,3	-	0,5	6,9	1,3	8,8	6,6	1,8
1948	0,2	0,2	0,4	5,8	1,7	8,6	6,0	2,2
1949	0,2	0,8	0,3	5,2	2,3	8,0	5,5	2,1
1950	0,2	0,9	0,3	4,1	2,1	7,5	4,9	2,3
1951	0,2	0,8	0,2	4,2	1,8	6,7	4,7	1,6
1952	0,3	2,2	0,2	3,1	1,3	5,5	4,7	+ 0,5

De færøske sparekassers obligationsbeholdning pr. 31.3.1953.

	<u>Danske obligationer</u>		<u>Færøske obligationer</u>	
	<u>Pålydende</u>	<u>Opført</u>	<u>Pålydende</u>	<u>Opført</u>
		<u>31.3.53 m.</u>		<u>31.3.53 m.</u>
	<u>1000 kr.</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>1000 kr.</u>
Færø Amts Sparekasse	2.188	1.470	32	32
Nordøya Sparikassai	106	104	45	45
Suduroyar Sparikassi	-	-	78	56
Tilsammen	2.294	1.574	155	133

Bilag 14.

Den norske skibshypotekordning.

Den norske skibshypotekordning er i princippet ordnet således, at der er en sontring mellem pant i fiskebåde og pant i andre fartøjer. Forsåvidt angår pant i fiskebåde har man i princippet en statslig ordning, idet fiskerbanken i Bergen, der sorterer under fiskeridepartementet, yder 1' og 2^f prioritetslån i fiskerbåde. I et begrænset omfang ydes der også 3' prioritetslån, men kun i både fra Nordnorge. Udover denne statslige ordning tilvejebringes midler til finansieringen af fiskeriet ved private lån.

Forsåvidt angår andre fartøjer end fiskerbåde, er ordningen principielt privat. Lånene ydes i hovedsagen af fire institutioner, nemlig Norsk Skibs Hypotekbank A/S, Oslo, Norges Skibshypotek Å/S, Bergen, der er organiseret som aktieselskaber, Norges Skibshypotekforening, Oslo, og Rederiernes Skibskreditforening, Christianssand, der er organiseret som kreditforeninger. Alle disse fire institutioner yder kun 1' prioritetslån, således at de øvrige midler må tilvejebringes ved privat arrangement i banker og hos leverandører.

A. Fiskerilån.

1. Fiskerbankens oprettelse.

Fiskerbanken blev oprettet ved lov af 1919, som trådte i kraft 1. november 1921. Ordningen af banken er blevet ændret ved senere love, navnlig af 1933 og 1948. Årsagen til bankens oprettelse var den stærke udvikling af den norske fiskerflåde i årene fra 1900 til den første verdenskrig.

2. Lånenes størrelse.

Et af de vigtigste punkter vedrørende långivningen fra fiskerbanken har vsret spørgsmålet om, hvor store lån banken bør

yde. Man liar diskuteret, om man i loven skal binde banken til at yde lån inden for bestemte procentsatser i forhold til bådens værdi, eller om lånets størrelse skal bero på et konkret skøn. I forbindelse hermed har man diskuteret, om lånene bør ydes på streng forretningsmæssig basis, eller man tillige skal tage mere almindelige samfundshensyn. Resultatet er blevet, at man yder lån ud fra begge synspunkter, men således, at der sondres skarpt mellem lån af disse to kategorier derved, at der ydes dels 1' prioritetslån, der har forretningsmæssig karakter, og dels 2' og 3' prioritetslån, der har en mere almindelig samfundsmæssig karakter.

Ved den oprindelige lov af 1919 var lånegrænsen for både under 4 tons sat til $\frac{4}{5}$ af takstværdien, for både mellem 4 og 25 tons til $\frac{3}{4}$ af takstværdien, og for både over 25 tons til $\frac{2}{3}$ af takstværdien. Ved ændringsloven af 1933 udgik disse procentsatser, således at bankens styre kom til at stå frit.

I en indstilling afgivet i 1937 af en komite', der skulle overveje en forbedring af kreditordningen for fiskerne, udtales der om dette spørgsmål (Betænkningen side 23-24):

"Komiteen er enig i, at Fiskerbanken ikke bør være bundet av den hittil praktiserte lånegrense på 50% av takstsummen. Fiskeribankloven av 1-8 1919 satte lånegrensen for båter under 4 tonn til $\frac{4}{5}$ av takstverdien (§ 17), for båter mellom 4 og 25 tonn til $\frac{3}{4}$ av takstverdien (§ 18) og for båter over 25 tonn til $\frac{2}{3}$ av takstverdien (§ 19). Etter forslag av fiskeridirektøren og med tilslutning av Fiskeribanken ble disse grenser ikke gjentatt i den nåværende lov. Forslaget ble begrunnet med at bankens styre burde stå fritt da det allikevel måtte foreta en vurdering av den stilte sikkerhet uten hensyn til taksten. Denne komite finner fremdeles at styret bør stå fritt når det gjelder fastsettelse av de enkelte låns størrelse. En vesentlig forhøyelse av lånegrensen vil nok kunne medføre noen økt risiko for tap, men ellers skulle både båter og maskiner nå by så pass bedre sikkerhet enn før at banken ikke alltid behøver å holde en lånegrense som ligger så langt under de grenser som tidligere var fastsatt i loven. Det byr også på atskillige fordeler både for låntager og långiver at de lån en låntager har behov for blir mest mulig samlet. Bankens styre har utvilsomt adgang til uten videre å heve lånegrensen. Det er også et sterkt behov for at det blir gjort, både fordi det er vanskelig nå å skaffe kapital på annen måte, og fordi Fiskeribanken mest mulig bør medvirke til den nødvendige fornyelse både av havfiskeflåten, selfangerflåten og den alminnelige fiskerflåte. Etter komiteens oppfatning bør derfor banken iallfall forsøksvis vesentlig heve lånegrensen for de båttypen som erfaringsmessig gir best sikkerhet.

En lovbestemt **høyeste-grense** kan være uheldig fordi lånsøkerne lett kan oppfatte den som en minstegrense og fordi bankens ledelse ved en slik positiv lovendring kan føle seg for sterkt bundet av den fastsatte grense ved vurderingen av de enkelte lån.

I en **ny** komité udnævnt med samme formål uttaltes i **1946** følgende om dette problem (Betænkningen side 18):

Bankens utlånsvirksomhet bør økonomisk kunne ses under to forskjellige synsvinkler: den forretningsmessige og den samfunnsmessige, og bankens egenkapital bør være ansvarlig for den forretningsmessige del av virksomheten. Under en slik ordning vil bankens ledelse kunne legge reelle forretningsmessige betraktninger til grunn ved de disposisjoner som berører bankens egenkapital. Og hvor det på den annen side er et samfunnsmessig behov for støtte, ut over det beløp som det er forretningsmessig forsvarlig å låne ut, der skal også støtten gis, men i alminnelighet i form av rentelettelser for hele gjelden slik at en høyere forsvarlig samlet belåning blir mulig (eller i særlige tilfelle i form av bidrag).

Ved at utlånegrensen på denne måten uten risiko for bankens egen økonomi vil kunne forhøyes så langt det i ethvert tilfelle er nødvendig antar en også at banken vil få anledning til å høste verdifulle erfaringer til bedømmelse av hvor høyt den forretningsmessig forsvarlige belåning i alminnelighet bør kunne gå. Komiteen antar at man da snart vil bli klar over at den utlånsgrense som hittil har vært praktisert har ligget alt for lavt.

I Ot. prp. nr. 109 af 1947 uttaler fiskeridirektøren i anledning af en indstilling fra **finansieringskomiteen** følgende om dette spørsmål (propositionen side 4):

Som nevnt foran mener en - i likhet med komiteen - at det er behov for en større kreditt til fiskefarkostene enn den som nå gis av fiskeribanken. Etter hva en har forstått, gir Fiskeribanken maksimum **50%** av takstverdien, unntaken når det gjelder lån til båter som det er gitt **nedskrivningsbidrag** til. I sidstnevnte tilfelle har banken etter opptak fra Fiskeridirektøren gått med på å gi lån på inntil **60%** av anskaffelsesverdien.

Den nåværende Fiskeribanklov hindrer ikke at banken kan gå til en høyere utlånsprosent.

Når bankens styre har stillet opp en lånegrense som nevnt, er grunnen sikkert den at bankens styre mener den er nødvendig for bankens økonomi. Direktoratet er imidlertid i tvivl om den linje som banken her følger, er riktig. Når lånsøkerne i alminnelighet oppnår bare inntil **50%** lån av farkostens takstverdi, blir de som regel nødt til å få kreditt hos motorfabrikker, båtbyggere og leverandører av tilbehør. Disse kan i alminnelighet ikke gi noen lang kreditt, hvorfor låntakerne får store avdrag å betale til kreditorer utenom Fiskeribanken. Låntakerne er i stor utstrekning

nødt til først å kvitte seg med den gjelden som de har utenom Fiskeribanken. Dertil kommer at de private kreditorer som har mere kontakt med låntakerne til enhver tid lettere vil kunne følge deres disposisjoner og sikre seg sitt tilgodehavende. Resultatet blir således lett det at Fiskeribanken som kreditor kommer i annen rekke.

Får låntakerne for store avdrag å betale utenom lånet i Fiskeribanken, vil dette også gå ut over farkostens vedlikehold slik at pantets verdi forringes. En mener derfor at det vil være en stor fordel - ikke bare for låntakerne - men også for banken at det gis så store lån at låntakerens gjeld mest mulig samles hos en kreditor med rimelige avdragsterminer.

Selv om banken forhøyer sin nåværende lånegrense, som ligger langt under de grenser som var fastsatt i loven av 1. august 1919, skulle dette således ikke berøve den dens karakter av forretningsbank.

Spørsmålet blir da hvor høy utlånsprosent banken bør gå til, og om denne bør fastsettes i loven. Komiteens flertall er kommet til det resultat at styret må stå fritt når det gjelder fastsettelsen av de enkelte låns størrelse, mens mindretallet - Meyer Johnsen - antyder en utlånsgrense på 70%.

i. fastsette en bestemt høyeste utlånsgrense som gir det beste resultat av utlånsvirksomheten, er etter Direktoratets mening ikke mulig. Når en skal bedømme hvor store lån banken uten større risiko kan innvilge mot pant i **fiskefar**-koster, som må sies ikke å være så sikre panteobjekter som f.eks. fast eiendom, er det mange ting som spiller inn og som må legges vekt på. En skal eksempelvis nevne: **Farkostens** art, om den er ny eller gammel, stor eller liten, **kravel-** eller **klinkbygget**, hvilke fiskerier den benyttes til, om den drives året rundt eller bare en del av året, om den har en ny eller gammel motor, om denne er totakt eller firetakt o.s.v. Videre må lånets størrelse være avhengig av om lånsøkeren selv driver farkosten, om lånsøkeren har betingelser for å drive farkosten til den drift den kan benyttes, om de har nødvendige og tidsmessige redskaper, om de er driftige og har vilje til å oppfylle sine **forpliktelser** o.s.v. Dertil kommer at sjøpanterettens begrenning har stor betydning for et låns størrelse, idet en ikke kan gi høye lån hvor faren for sjøpanterett er stor.

Spørsmålet om lånenes størrelse bør derfor etter Direktoratets mening bedømmes og avgjøres for hver enkelt lånsøknad og ikke fastsettes i loven eller gis som direktiver for banken. En antar at det ikke skulle være betenkelig å overlate avgjørelsen av lånegrensen til bankens ledelse, idet den da sikkerlig vil føle et større ansvar og lånsøknadene bli mere individuelt behandlet enn om en høyeste grense settes i loven eller gis som direktiver hvortil styret kan vise.

Departementet udtaler i sine endelige bemerkninger følgende (propositionen side 24):

Det er imidlertid sterke betenkeligheter ved å lovfeste adgang til å yde lån utover hva der etter vanlig oppfatning ansees forretningsmessig forsvarlig, og dermed gjøre støttetiltak til permanente og ordinære ledd i bankens virksomhet. Finansdepartementet har således underhånden sterkt uttalt seg mot en sådan ordning.

Ut fra den **betraktning** at årsakerne til fiskernes kredittproblemer i første rekke skriver seg fra at fiskerne mangler de vanlige kredittobjekter, må en gå ut fra at disse problemene ikke kan løses på tilfredsstillende måte uten at staten påtar seg en del av den risiko som løsningen vil være forbundet med. Dermed synes det også klart at støtten fra statens side må påregnes å få en viss varighet.

Fiskeridepartementet er imidlertid blitt stående ved, at en bør velge en form som med hensyn til støtte i første rekke tar sikte på å avhjelpe de ekstraordinære kredittbehov som krigen har skapt, og at en hva den foreslåtte kredittordning for øvrig angår, inntil videre søker den satt ut i livet i en noe modifisert form. Den skulle allikevel innebære en vesentlig forbedring i forhold til den bestående ordning, og vil etter hvert som erfaring innvinnene kunne bygges videre ut.

I overensstemmelse hermed har departementet foreslått at alle bestemmelser om adgang til å overskride grensen for hva der ansees som forretningsmessig forsvarlig går ut av lovutkastet. I en annen proposisjon foreslår departementet bevilget de fornødne midler til Fiskeribankens fond for 2. prioritets lån, som da foruten til bygg og reparasjon av fartøyer også forutsettes gitt til bygg og/eller kjøp av produksjonsanlegg for samvirkelag av fiskere.

Departementet har tenkt seg følgende ordning ved bankens utvidede **lånevirksomhet**:

Lånet utbetales låntakeren under ett, altså som et samlet lån. For den del av lånet som tilsvare det som ansees for forretningsmessig forsvarlig, ytes der en rente, basert på forretningsmessig drift av banken, og mot vanlig sikkerhet. Resten av lånet ytes mot lav rente eller rentefritt. Den del av lånet som det ikke kan gis sikkerhet for i færkost eller på annen måte, ytes av fondet for 2. prioritetslån. Det vil altså være avhengig av Stortingets årlige bevillinger i hvilken utstrekning banken kan gi sådanne lån.

I den samme proposition uttalte Norges Bank (propositionen side 21):

Det heter i lovutkastet at lånene prinsipalt ikke skal gå høyere enn til det som Fiskeribankens styre anser for forretningsmessig forsvarlig. Men denne grense kan overskrides når styret finner det tilrådelig "av samfunnsmessige grunner" og når Staten har stilt midler til disposisjon for dette øyemed. Det uttales i innstillingen at man forutsetter at der til dette formål gis årlige, overførbare bevilgninger av Stortinget.

Vi ser at Fiskeribanken ved sine utlån hittil har fulgt den praksis å bevilge lån på opp til 50% av anskaffelsesomkostningerne. Noen direktiver om dette er ikke gitt, hverken i bankens reglement eller dens lov. De någjeldende regler gir derfor rom for atskillig utvidelse av utlånsvirksomheten, hvis man - slik som komiteen - mener at grensen for det som kan regnes for forretningsmessig forsvarlig ligger høyere enn den utlåns grense man hittil har praktisert. Noen lovendring er for så vidt ikke påkrevd.

Det er imidlertid ikke bare spørsmål om å sette denne "forretningsmessige forsvarlige" utlåns grense høyere enn nå. Utkastet forutsætter, som nevnt, at det "av samfunnsmessige grunner" kan gis lån som overskrider det beløp pantet gir sikkerhet for. Uttrykket er noe uklart. Vi forstår det slik, at det er komiteens mening at det ansees påkrevd. å yte fiskerinæringen en årlig støtte - et tilskud - fra Statens side. Hvis det er **forutsetningen** at lånene bare skal kunne gå ut over den forretningsmessige grense i tilfelle av at slik støtte ytes, bør dette kanskje komme noe tydeligere fram i lovteksten (§§ 14, 15 og 16).

Hvorvidt man bør gå til slik form for støtte til fiskerne som her er foreslått, er nærmest et politisk spørsmål hvis berettigelse det ikke er vår sak å felle noen dom over. Vi vil innskrenke oss til å peke på at finansieringen av fiskerinæringen naturnødvendig er forbundet med ikke så liten risiko. Går man ved bevilgningerne ut over den vanlige sikkerhetsmargarin, vil risikoen selvsagt bli desto større. Risikoen vil merkes mindre så lenge konjunkturen innen fiskerinæringen er så gunstig som den er i dag. Denne konjunktur er imidlertid ikke et forhold som vi seiv er herre over. skulle et tilbakeslag komme - og den mulighet er kanskje ikke så fjern - så må man være forberedt på tap. Erfaringen har vist at under slike forhold skrumper verdien av pantene meget sterkt inn. Det gjelder såvel fiskebrukene som fartøyene og varebeholdningene. Vi nevner i denne forbindelse de påtenkte driftskreditter til utrustning og personlig utstyr. Av de statsgaranterte lån til torskefiskeriene kan det etter gjeldende regler bevilges mindre lån til slike formål. Det har vist seg at det ofte er den sort lån som blir misligholdt og som Staten har lidt tap på.

Vi anser det som vår plikt å gjøre oppmerksom på risikoen ved en utlåns politikk som ledes etter andre prinsipper enn de rent bankmessige. Det er også et spørsmål om den i lengden vil være til gagn for næringen. Dennes problemer kan ikke løses bare ved utvidet kreditt og ved statsstøtte. Vi tror heller ikke at en slik politikk i øyeblikket er nødvendig for å stimulere gjenreisningen av fiskernæringens realkapital. Etter vårt inntrykk er det ikke i dag finansierings spørsmålet, men mangelen på materialer og arbeidskraft som setter grensen for det tempo i hvilket gjenreisningen kan foregå.

Vi bemerker ellers at det foreliggende lovutkast ikke setter noe skarpt skille mellom den del av lånene som kan betegnes som "forretningsmessig forsvarlig" og den del som

ytes "av samfunnsmessige grunner". Etter komiteens uttalelse er det forutsetningen at den offentlige støtte i alminnelignet skal gis som en rentesubvensjon, der skal komme hele lånet til gode, altså også den del av lånet som er ytet på forretningsmessig basis. Det forekommer oss at en slik sammenblanding av vanlige lån og offentlige tilskudd ikke er egnet til å skape klarhet. Hvis det skal ytes statstilskudd, så bør det etter vårt skjønn i hvert fall holdes fast ved et prinsipp, at det for forretningsmessig lån betales forretningsmessig rente, d.v.s. den må dekke Fiskeribankens vanlige innlånsrente med et tillegg til dekning av administrasjonsomkostninger og risikopremie.

3. Tabenes størrelse og årsager.

I forbindelse med fiskeribankens 25 års jubilæum blev der foretaget en undersøgelse af de tab, som er tilføjet banken ved udlån. Det udtales her, at tabene er betydelig mindre, end man på forhånd forventede. Tabene opgøres til 1,5 mill. kr. gennem de 25 år, og i dette tab er inkluderet tab på debitorer, der hidrørte fra ældre fiskerikreditordninger (Det ældre Havfiskefond og Finnmarksfondet). Det viste sig, at det navnlig var de ældste lån, som gav store tab, medens tabene i de senere år har været ubetydelige. Årsagen hertil har man fundet i, at banken ikke fik foretaget tilstrækkelige undersøgelser om låntagernes kreditværdighed. Det viste sig nemlig, at kommunestyrene og fiskerinævnene var temmelig ukritiske, således at banken blev belæret med debitorer, som bragte store tab. I dette forhold skete der en afgørende ændring i løbet af de første 25 år, idet kreditværdigheden undersøgtes ved vidnesbyrd, tilvejebragt fra flere forskellige hold. Vedligeholdelsen af bådene kontrolleres både af fiskerinævnene, der er lokale, og bankens egne inspektører; bankens erfaring i incasso og realisation af bådene er forøget; vedligeholdelsen af fartøjerne er blevet mere rationel, og levetiden er blevet længere for skrog og især for motorer. Kontrollen med vedligeholdelsen havde svigtet i de første år, 1921-1930. Enkelte af de både, der blev overtaget på tvangsauktion, var næsten blottet for tilbehør. Man anfører i redegørelsen, at man kunne have formindsket tabene, hvis banken rettidig havde fået underretning om bådenes tilstand. Man konkluderer i, at statskassen slap meget billigt fra oprettelsen af den nye institution. Selve oprettelsen medførte ikke nye bevillinger, da de tilførte fondsmidler var penge, som Stortinget havde bevilget ved tidligere udlån gennem Det ældre Havfiskefond og Finnmarks-

fondet. Statskassen har aldrig dækket noget driftsunderskud eller tab på udlån i banken. Statskassen har alene ydet 2 mill.kr. i 1927 til delvis dækning af tabte bankindsud, og i årene 1930-1936 bevilgede Stortinget 1 mill. kr. til fiskeribanken, hvoraf meget gik til debitorer fra Det ældre Havfiskefond og til dubiøse **redskabslån.**

Gennem årene har der været store restancer, men det har vist sig, at restancerne svinger meget stærkt.

(Betænkningen side 7-8):

Regnskabsår	Antall lån	Utlånt kapital	Restanser Beløb	% af utlånt kapital	Antall over- tatte båter
1921-22	1.370	6.440.225,10	228.217,94	3,54	-
1922-23	1.854	8.901.794,74	405.543,21	4,56	2
1923-24	2.027	9.216.485,78	378.734,06	4,11	10
1924-25	2.046	8.790.248,89	265.383,60	3,02	12
1925-26	2.223	8.715.452,24	374.411,92	4,30	12
1926-27	2.328	8.468.803,37	680.070,93	8,03	19
1927-28	2.415	8.138.055,98	925.167,27	11,37	18
1928-29	2.428	7.425.658,92	948.587,02	12,78	25
1929-30	2.418	6.819.591,51	968.405,74	14,20	26
1930-31	2.380	7.127.935,59	1.134.337,76	16,19	23
1931-32	2.410	7.309.745,83	1.329.438,20	19,05	29
1932-33	2.390	6.988.317,37	1.508.373,80	21,58	29
1933-34	2.278	6.362.429,64	1.288.728,60	20,26	36
1934-35	2.289	6.150.162,59	927.910,03	15,82	65
1935-36	2.246	5.977.373,63	747.297,10	12,50	47
1936-37	2.433	6.753.006,27	610.731,02	9,04	42
1937-38	2.694	8.936.939,07	452.329,87	5,06	34
2net halv- år 1938	2.842	10.116.998,57	424.356,-	4,15	13.

I 1932-33 var restancerne oppe på 21,6% af udlånene. Derefter gik de ned til 5,1% i 1937-38. Nedgangen skyldtes dels afskrivninger og nedskrivningsbidrag, dels for de senere års vedkommende bedre betalingsvilje og -evne.

4. Koncentration af långivningen.

Dels ved oprettelsen af fiskeribanken og dels ved de senere ændringer i loven om fiskeribanken har man søgt at tilvejebringe en koncentration af långivningen til fiskebåde, idet man betragter den omstændighed, at fiskerne skal søge lån i flere statsinstitutioner som en lidet tilfredsstillende ordning både for fiskerne og for det offentlige. Man har derfor ladet fiskerban-

ken overtage de lån, som før 1919 blev ydet af de ældre statslige institutioner, og man har overført de specielle långivninger, der sentre er blevet tale om, til fiskerbanken.

5. Grundfond og risikofond.

Banken har et grundfond, der ifølge loven af 1948 skal udgøre mindst 8 mill. kr., og ifølge loven skal banken have et risikofond på mindst 1,5 mill. kr. **Faktisk** er grundfondet nu på 12 mill. kr., og risikofondet er på 2,75 mill. kr. Risikofondet indskydes af staten, og forøgelsen udover de 8 mill. kr. er sket efter bestemmelse af Stortinget. Fondene kan ikke kræves tilbage, før banken er opløst og dens gæld dækket. Overskud på driften tilføres risikofondet. Viser virksomheden underskud, overføres det manglende beløb fra risikofondet ved regnskabsårets slutning. Skulle risikofondet herved komme ned under 1,5 mill. kr., udredes det manglende beløb af statskassen, som til enhver tid er ansvarlig for, at fondet har den lovbestemte størrelse.

6. Pantesikkerheden.

Ifølge lovens § 1 har fiskerbanken til formål at give lån mod pant i:

- a. Fiske- og sælfangstfartøjer.
- b. Ophalingsslipper og reparationsværksteder, som er af væsentlig betydning for fiskerflåden.
- c. Anlæg til opbevaring eller forædling af fiskeprodukter.

Herudover yder banken driftskredit til:

- a) Anskaffelse af fiskeredskaber og anden udrustning til fiskeri.
- b) Fiskersammenslutninger, hvis vedtægter er godkendt af **fiskeriadministrationen**, og som har til formål at **forædle**, omsætte og eksportere sammenslutningens produkter.

Lån til fiskefartøjer og lån mod pant i reparationsværksteder og fiskeriproduktionsanlæg ydes såvel ved ordinære lån som ved byggelån (§ 14).

Lån til køb af redskaber og anden udrustning til fiskeri og fangst kan ydes fiskerisammenslutninger, hvis vedtægter er godkendt af **fiskeriadministrationen**, fiskere og fangstmænd, som personlig deltager i driften, og bådelaag, hvis deltagere er solidarisk ansvarlige for handlen (§ 15).

De lån, der ydes mod pant i fartøjer eller anlæg, skal være

sikret ved pant på 1' prioritet. Dette er dog ikke noget ubetinget krav, idet den nugældende lov herom siger, at lånene "i almindelighed" skal være sikret på denne måde. Faktisk har man ikke ændret praksis på dette punkt i særlig vid udstrækning, idet 1' prioritetslåne kun ydes op til 50-60% af værdien. Lån, der ydes til køb af redskaber og anden udrustning, sikres ved **1'prioritets** panteret i de fiskeredskaber, låntageren har ved bevillingen af lånet, og de fiskeredskaber, han senere erhverver. Kravet om **1' prioritets** panteret er ubetinget, dog at banken kan samtykke i, at enkelte redskaber holdes udenfor pantsættelsen, ligesom banken kan samtykke i, at dens panteret skal stå tilbage for le-gale panterettigheder (§ 18).

Udover pantesikkerheden kan bankstyret, hvis sikkerheden skønnes utilstrækkelig, kræve, at lånsøgeren giver transport på en vis procent af sin fremtidige indtægt fra de salgssammenslutninger, som han er tilsluttet eller opfordres til at slutte sig til. Ved modtagelse af denunciation og bekræftelse heraf har overdragelsen fuldt retsværn (§ 20).

7. Ekspeditionen og tilsynet.

Låneansøgninger sendes til vedkommende kommunale **fiskeri-nævn**, som foretager en forberedende undersøgelse af ansøgningen. Efter at **fiskerinnævnet**, som har til opgave at varetage fiskerier-interesserne i kommunen, har gennemgået ansøgningen, fremsendes denne til bankens takstnævn eller i særlige tilfælde til bankens kontor. Takstnævnet består af 3 medlemmer, som udnævnes af banken. Fiskerinnævnets formand bør som regel være medlem af nævnet, og dette bør også have et motorkyndigt medlem. Takstnævnet foretager ligesom fiskerinnævnet en undersøgelse af ansøgningen. I særlige tilfælde kan banken lade en vurdering foretage af andre end takstnævnets medlemmer. Vurderingen skal foretages på grundlag af nøjagtige oplysninger og undersøgelser og angive værdien af de sikkerheder, som lånsøgeren vil stille (§§ 10-12).

Som vilkår for lån kan banken kræve, at låntageren fører regnskab for virksomheden og indsender regnskabsuddrag til banken, ligesom banken kan foretage den kontrol, som til enhver tid anses nødvendig (§ 13).

Fiskerinnævnets formand skal føre tilsyn med, at alle fartøjer, anlæg og redskaber, som banken har pant i, bliver forsvarlig vedligeholdt og på forsvarlig måde anvendt i fiskeribedriften.

Han skal enten selv eller ved et af fiskerirådets andre medlemmer hvert år besigtige disse formuegenstande, og ellers så ofte bankens styre bestemmer (§26).

8. Rente- og afdragsvilkår.

For 1' prioritetslånene i fartøjer er renten 3½% P.a. Afdragstiden for disse lån fastsættes af bankens hovedstyre i hvert enkelt tilfælde og søges afpasset bl.a. efter panteobjektet, lånets størrelse, oplysning om lånsøgeren og fordelingen af de forskellige lån i panteobjektet. Efter bankens praksis har afdragstiden varieret stærkt, nemlig fra 2 til 20 år. Det største antal lån har en afdragstid på 10 år. Man har fulgt den praksis, at afdragstiden sættes noget kortere, når det er forholdsvist gode tider for fiskeriet. På den anden side er man forberedt på at forlænge afdragstiden, når der opstår vanskeligere tider. Bortset herfra har banken praktiseret at give individuelle forlængelser i den oprindelig fastsatte afdragsplan, hvis det viser sig, at vedkommende låntager har vanskeligheder med at klare afdragene, fordi tilbagebetalingstiden er sat for kort, forudsat at han viser vilje til at overholde sine forpligtelser.

9. Tilvejebringelse af midler.

Om tilvejebringelse af bankens midler til udlån bestemmer loven, at banken, hvis den ikke skaffer sig sådanne midler på anden måde, kan udgive ihændehaberobligationer på de vilkår, som bliver fastsat af bankens styre efter samråd med finansdepartementet. Staten garanterer de lån, som banken optager, og **finans-**departementets samtykke skal indhentes, før lån optages. Obligationerne forsynes med påtegning om statsgaranti af finansdepartementet. Den samlede sum af bankens lånemidler må ikke være større end det 10-dobbelte af grundfondets beløb (§ 9).

Banken skaffer sig i almindelighed udlånsmidler ved at emitere større lån, f.eks. 10, 15, 20 mill. kr. ad gangen. Disse lån søges optaget på det almindelige lånemarked. For lånene bliver der udstedt ihændehaberobligationer i serier; hver obligation lyder som regel på 1.000, 5.000, 10.000, 25.000 eller 50.000 kr., overensstemmende med långivernes ønsker. Disse obligationer er genstand for omsætning på markedet. De købes hovedsagelig af privatbanker og forsikringsselskaber, men tildels placerer også forskellige fonds deres midler i sådanne obligationer. Obligatio-

neme afdrages ved **opkøb** og/eller lodtrækning. Ved det sidste serieobligationslån sker amortisering udelukkende ved lodtrækning, idet långiverne har ønsket at opkøbsklausulen udgår. (Det samme ønske har også gjort sig gældende vedrørende obligationslån til andre fartøjer end fiskerbåde, og dette har bevirket en afstivning af kurserne, jfr. nedenfor under B. 3 og 4).

Siden bankens start i 1921 er der optaget ialt 12 serieobligationslån til et beløb af ca. 128 **mill. kr.**

Det oplyses i den melding, som er afgivet om fiskerbankens virksomhed i 1952, at der "også" i 1952 har været store vanskeligheder med at opnå tilstrækkelige faste indlån. Man har dog fået fuldtregnet et lån på 10 mill. kr. i 1952, som skal afdrages på 10 år (udelukkende ved lodtrækning jfr. ovenfor) og med en rente af 2.5% p.a.

10. Ledelse, kontorør, personale.

Banken ledes af et hovedstyre på 5 medlemmer. Fiskeridirektøren eller den, som vedkommende departement overdrager det til, tiltræder desuden styret som rådgivende medlem. Stortinget vælger 2 medlemmer, og formanden og næstformanden beskikkes af Kongen efter indstilling af fiskerorganisationerne. Udnævnelserne sker for 4 år ad gangen (lovens § 4).

Hovedkontorets personale i Bergen består for tiden af 16 personer, nemlig administrerende direktør, kontorchef, bogholder, kasserer, en inspektør, som har højere skibsførereksamen og er fagmand, når det gælder byggeri og reparation af fiskebåde, 2 sekretærer med juridisk uddannelse og en sekretær med handelsdiplom-eksamen, som forestår fiskerbankens statistiske arbejder og iøvrigt udarbejder oversigter over bankens udlånsvirksomhed. Hertil kommer 8 funktionærer med sædvanlig bank- og kontormæssig uddannelse.

Fiskerbanken har 3 afdelingskontorer. Afdelingskontoret i Tromsø er et ordinært afdelingskontor, som arbejder selvstændigt efter retningslinier fastsat af hovedsædet. Her er funktionærer-
ne direkte knyttet til banken. Afdelingskontoret ledes af en kontorchef. 2 andre afdelingskontorer i Bodø og Ålesund er organiseret i samarbejde med Norges Bank. Ved disse kontorer har fiskerbanken et afdelingsstyre, som har samme myndighed og pligter som afdelingsstyret ved det ordinære afdelingskontor, men det er Norgesbankens afdeling på vedkommende sted, som udfører det

banktekniske arbejde med forberedelse af låneansøgninger, ordning af formalia vedrørende lån og sikkerhed for lån, udbetaling af lån, indfordring af renter og afdrag, inddrivelse af misligholdte lån m.v. Fiskerbanken har dog en inspektør ved kontoret, som ikke er funktionær i Norges Bank. Inspektøren har til opgave at inspicere bankens låneobjekter og afgive udtalelser under forberedelsen af låneansøgningerne til styret. Denne ordning er forholdsvis ny, men man udtaler om ordningen, at den har virket godt,

11. 2' prioritetslån.

2' prioritetslån ydes gennem fiskerbanken på grundlag af et fond, som er oprettet gennem Stortingets bevillinger. Man anvender altså først de beløb, som stilles til rådighed for Stortinget ved konkrete bevillinger og henvender sig til Stortinget, når disse bevillinger er ved at være opbrugt. Der findes altså ikke en særlig lov om disse lån." Lånene ydes med indtil 10-20% af værdien af fiske- og sælfangstfartøjer og fortrinsvis i fartøjer, der har en længde over 50 fod. I særlige tilfælde ydes sådanne lån også til ombygning af fartøjer. Disse lån skal fortrinsvis gives til sammenslutninger af aktive fiskere, som skal eje og drive fartøjet, til partsrederier, som for en væsentlig del består af fiskere, som personlig deltager i driften, og til enkelte fiskere, som skal drive fartøjet. Gennem fiskerbanken kan der således på 1' og 2' prioritetslån opnås lån på 70-80% af fartøjets værdi.

For 2' prioritetslån er rentesatsen 2% p.a. mod 3¼% for 1' prioritetslånene. Ved denne rentesats har man markeret, at det drejer sig om et lån, som ikke ydes ud fra almindelige forretningsmæssige synspunkter. Om afdragstiden for 2' prioritetslånene gælder samme principielle betragtninger som anført ovenfor vedrørende 1' prioritetslånene.

12. 1' prioritetslån.

I forbindelse med udbygningsprogrammet for Nordnorge bevilgede Stortinget i 1952 3 mill. kr., som forudsattes benyttet til udbygning af fiskerflåden i Nordland, Tromsø og Finnmark Fylker. Det var forudsat, at disse midler skulle administreres af fiskerbanken og anvendes som supplement til de sædvanlige 1' og 2' prioritetslån som en topfinansiering, altså som 3' prioritetslån..

Denne ordning blev gennemført for at afbøde manglen på større havgående fiskefartøjer i landsdelen. Lånene ydes op til 95% af fartøjets værdi og tilstås fortrinsvis partrederier, sammenlutninger, som for en væsentlig del består af fiskere, som personlig deltager i driften, og til enkelte fiskere, som selv skal drive fartøjerne på over 59 fod, men banken kan i specielle tilfælde give lån til fartøjer under 60 fod, men over 44 fod. Det forudsættes, at brugte fartøjer skal være bygget af stål, og at nye fartøjer over 80 fod også bør være bygget af stål. Hvis låntageren flytter fra Nordnorge, forfalder lånet til udbetaling.

Renten for 3' prioritetslån er endnu ikke (oktober 1953) fastsat, men man regner med, at den vil blive 2% p.a. med **rente-frihed** i byggetiden, dog ikke **udover 1½** år.

Ved lån på 3' prioritetspladsen kan der gives indtil 5 års afdragsfrihed. løvrigt gælder de samme regler for tilbagebetaling af disse lån som for lån på 1' og 2' prioritetspladsen.

13. Bankens regnskab.

Af bankens regnskab pr. 1. januar 1953 fremgår følgende:

Udover grundfondet på 12 mill. kr. og risikofondet på 2,75 mill. kr. findes som passiver fiskerbankens fond for 2¹ prioritetslån på 20 mill. kr. Obligationskreditorerne udgør **65 mill.** kr. Midlertidige banklån 3 mill. kr., og lån af statens konto for lån til statsbankerne udgør 17,8 mill. kr.

Aktiverne består væsentligst af udlån på 1' prioritet **86 mill.kr.**, og udlån på 2' prioritetspladsen 14 mill. kr. Herudover er der indestående i andre banker 1,7 mill. kr. Der findes statsobligationer for statstilskud til bankens grundfond for 7 mill. kr. Beholdningen af partialobligationer og **fiskerbankobligationer** udgør 12,4 mill. kr.

Renteindtægten af udlånsvirksomheden i 1952 udgjorde 2,7 mill. kr. Renterne af bankens serielån var 1,3 mill. kr. Renter til statskassen for lån til statsbanker 0,4 mill. kr. Administrationsudgifterne udgjorde 0,6 mill. kr.

Pr. 1. januar 1953 havde banken følgende lån løbende:

1. 2.625 fartøj-lån til et beløb af 78,5 mill. kr.
2. 33 lån i tilvirkningsanlæg for et beløb af 3,8 mill. kr.
3. 10 lån i slipper og værksteder til et beløb af 0,8 mill. kr.
og
4. 112 redskabslån for et beløb af 1,2 mill. kr.

2¹ prioritetslånene pr. 1. januar 1953 udgjorde:

1. Fartøjsslån 12 mill. kr.
2. Lån i tilvirkningsanlæg 2,1 mill. kr.

Størrelsen af fiskerbankens fond for 2¹ prioritetslån udgjorde pr. 1. januar 1953 20 mill. kr.

Udover de løbende lån pr. 1. januar 1953 var der ydet tilsagn om lån:

1. Fartøjsslån 5 mill. kr.
- Z. Lån i tilvirkningsanlæg 1,1 mill. kr.

Det har derfor ikke været nødvendigt i dette år at søge Stortinget om forhøjelse af fondets grundbeløb.

Det fremgår af bankens melding om virksomheden i 1952, at den i årets løb har måttet overtage 11 fartøjer på tvangsauktioner. Af disse fartøjer var de 9 solgt i 2¹ og 3^{ts} løb.

Restancerne på 1¹ prioritetslånene pr. 1. januar 1953 udgjorde 1,56% af udlånskapitalen og restancerne på 2¹ prioritetslånene pr. samme dato 1,54% af de samlede udlån.

B. Lån gennem de 4 institutioner Norsk Skibs Hypothekbank A/S.
Norges Skibshypotek A/S, Norges Skibshypotekforening og
Rederiernes Skibskreditforening.

1. Norsk Skibs Hypothekbank A/S.

Banken blev grundlagt i 1906, idet det viste sig utilfredsstillende at finansiere skibsfarten med lån i de almindelige banker og i udlandet. En hollandsk skibshypotekbank, Eerste Nederlandsche Scheepsverband Maatschappij, havde dengang arbejdet sig ind på det norske marked. Den nye institution blev bygget op efter forbillede af det hollandske selskab. Aktiekapitalen blev fordelt mellem 3 store norske banker, hvortil kom en fjerde bank i 1910, nemlig Bergens Privatbank, således at de fire aktionærer nu er Andresens Bank A/S, Bergens Privatbank, Christiania Bank og Kreditkasse og Den norske Kreditbank. Aktierne kan ikke overdrages til andre end til selskaber, hvori en af de 4 aktionærbanke ejer mere end 50% af selskabets aktiekapital. Hver enkelt af de fire banker må aldrig indehave aktier for mere end 1/4 af den samlede aktiekapital. Dette betyder i realiteten, at hypotekban-

ken er identisk med de 4 nævnte hovedbanker, der deltager i forrentningen hver for en fjerdedel, men således at man af tekniske grunde har udskilt denne del af bankernes virksomhed til et særligt selskab, der formelt er uafhængig af de fire banker. I realiteten drives hypotekbanken af de fire banker, hvis styre reelt træffer afgørelse i lånesagerne, og den tekniske gennemførelse af bankens virksomhed er knyttet til en af aktionærbankerne.

Aktiekapitalen udgør 10 mill. kr.

Bankens udlånsmidler tilvejebringes i det væsentlige ved udstedelse af ihændehaberobligationer. Den samlede sum af obligationerne må ifølge vedtægterne aldrig overstige den samlede sum af de pantefordringer, banken har i skibe, og de fordringer, som er garanteret af banker. Hvis summen af pantefordringerne ved amortisation, ved tilbagebetaling eller på anden måde synker under summen af de obligationer, som er i omløb, trækkes et tilsvarende beløb obligationer ud af cirkulation, eller der erhverves nye pantefordringer for samme beløb. Summen af de obligationer, som er i omløb, må ikke overskride det 10-dobbelte af det indbetalte beløb af aktiekapitalen med tillæg af reservefond (vedtægternes § 3).

Ifølge vedtægterne (§ 2) gives banklån mod 1' prioritets pant i nye og nyere dampskibe og motorskibe af jern og stål under norsk rederi. Lån ydes ikke, når skibet er over 5 år gammelt. Lån kan fås for indtil halvdelen af hvert skibs værdi, bestemt ved veritastakst (eller takst afgivet af 2 på lovlig måde udnævnte mænd). Lån må heller ikke overstige halvdelen af forsikringssummen. Panteobligationerne skal indfries senest inden et tidsrum af 10 år. Afdragene på pantegælden erlægges halvårligt. Styret har fuld adgang til at begrænse løbetiden, således at den bliver mindre end 10 år, men kan ikke forlænge løbetiden udover 10 års perioden. Man kan fastsætte lånets løbetid til maksimumsgrænsen, men betinge sig højere afdrag i de første år (3-5 år). Dette sker ofte, når skibet straks ved levering går ind i et længere tids certeparti, og certepartiets betingelser er så fordelagtige, at låntageren kan magte en hurtigere afdragsning i certeparti tiden. Man har diskuteret, om der ikke for visse klasser af skibe, f.eks. for middelstore cargo-linere og trampdampere bør ydes lån over en længere periode end for 10 år, og man har henvist til nyere statistik, hvoraf skulle fremgå, at en 20 års periode i mange grupper af tilfælde vil være fuld forsvarlig.

For tiden beregnes en fast rente af 4% p.a. + Vfo engangs-provision, som betales ved lånets udbetaling. For lån, som bevilges nu, men først skal udbetales på et senere tidspunkt, gøres renten til en funktion af Norges Banks diskonto (dette svarer nu til $2t_0 + lt_0 = 4\%$).

Emissionen af ihænderobligationer foregår i almindelighed ved, at de fire aktionærbanker overtager de af hypotekbanken udstedte ihænderobligationer til nærmere fastsat kurs (ved de sidste lån i 1951 og 1953 parikurs). De fire banker videresælger disse obligationer i den udstrækning, de finder det ønskeligt. I den senere tid har obligationerne været solgt til kurs 100 og 101. Sammenlignet med de lån, som i den senere tid har været optaget af statsgaranterede banker og institutioner i Norge frembyder hypotekbankens obligationer ikke nogen væsentlig lavere kurs. Afsætningen af bankens obligationer er altid gået let. Ved en enkelt lejlighed har man optaget et lån i Sverige på 50 mill. sv. kr. til finansiering af norske nybygninger ved svenske værksteder. Lånet blev optaget hos et svensk bankkonsortium under ledelse af Stockholm Enskilda Bank A/B til en rente af $3\frac{1}{2}\%$ og en løbetid af 10 år. Som sikkerhed for dette lån deponeredes hos Stockholm Enskilda Bank A/B de panteobligationer, som blev udstedt af de norske redere til skibshypotekbanken. I 1952 er der påny optaget et lån i Sverige på 21,8 mill. sv. kr., som blev benyttet til finansiering af 3 tankskibe.

Hver af de fire aktionærbanker udpeger indenfor sin egen midte et styremedlem, således at disse fire styremedlemmer udgør bankens styre. De i Oslo bosatte styremedlemmer påtager sig efter tur en uge ad gangen at være jourhavende. Styret holder møde som regel en gang om ugen (vedtægterne §§ 7 og 8). Bankens personale består af bankens leder og en kontordame. Låneandragender, som indløber, behandles af bankens leder og bliver derefter behandlet af styret.

Af bankens regnskab pr. 1. januar 1953 fremgår, at der udover aktiekapitalen på 10 mill. kr. findes en reservefond på 0,86 mill. kr. Obligationslånene udgør 97,3 mill. kr., og bankgælden er 22,7 mill. kr. 1' prioritetspanteobligationerne og de bankgaranterede lån udgør 126,4 mill. kr., og beholdningen af ihænderobligationer er 5,8 mill. kr.

Renteindtægten udgjorde i 1952 3,7 mill. kr., og forrentningen af ihænderobligationerne udgjorde 2,8 mill. kr. For-

rentningen af banklån udgjorde 0,5 mill. kr., og administrationsomkostningerne var 97.000 kr.

Fra hypotekbanken har man modtaget et skema for andragende om lån i banken. Dette har en temmelig enkel og klar karakter. Man har endvidere modtaget blanket til bankens panteobligationer, som udover de individuelle betingelser indeholder bankens almindelige lånebetingelser. Af disse almindelige lånebetingelser fremhæves, at låntageren betaler alle med låneforholdet forbundne omkostninger; han forpligter sig til at holde pantet i fuld forsvarlig stand, til at holde det kaskoforsikret og til ikke at sælge eller forandre skibets navn, art, bestemmelse, flag eller hjemsted uden långiverens skriftlige samtykke. Desuden indeholder lånebetingelserne forfaldsklausuler og krav om, at långiveren til enhver tid har adgang til skibet for at undersøge det og dets ladning.

2. Norges Skibshypotek A/S.

Banken har en aktiekapital på 5,8 mill. kr.

Lån må kun bevilges mod 1' prioritets pant i skibe, der er højst 8 år gamle ved lånets bevilgelse. Amortisationstiden må ikke sættes længere end, at ethvert lån skal være helt tilbagebetalt, når skibet er højst 12 år gammelt, og længere amortisationstid end 10 år bør "som regel" ikke fastsættes. Lån må kun gives i damp- og motorskibe af stål eller jern og kun i fartøjer på over 300 tons bruttoregister. Lån må ikke gives i fiske- og fangstskibe, bjergningsdampere m.v. Der må ikke bevilges højere lån end 50% af skibets værdi bestemt ved officiel takst.

Midlerne tilvejebringes i det væsentlige ved optagelse af ihændehaberobligationslån. Af disse lån er der løbende 8 lån på ialt ca. 45 mill. kr., hvortil kommer et gældsrevslån på ialt 22,5 mill. kr., hvorved der i 1952 er skaffet midler til de i dette år ydede lån.

Selskabet ledes af et styre på 5 medlemmer, og dets personale består af en direktør og en kontordame, som forbereder lånesagernes fremlæggelse for styret.

Af regnskabet pr. 1. januar 1953 fremgår, at aktiekapitalen er 5,6 mill. kr. og reservefondet 0,8 mill. kr. De optagne lån udgør GOK ovenfor anført 67,5 mill. kr. Panteobligationerne i skibe udgør 58,5 mill. kr., og der var 7,0 mill. kr. indestående tanker.

Renteindtægten udgjorde 2,0 mill. kr. Forrentningerne af ihændehaberobligationslån og andre lån var 1,5 mill. kr. Administrationsomkostningerne 75.000 kr. Der deklareredes $3\frac{1}{8}\%$ udbytte.

3. Morges Skibshypotekforening.

Foreningen må ikke yde lån til skibe, der er ældre end 10 år (denne grænse anføres at være noget for snæver, idet mange skibstyper forudsat god vedligeholdelse bevarer værdien længere). Der må ikke ydes lån for mere end 50% - i undtagelsestilfælde dog 60% - af skibets takst, men ved vurderingen spiller i realiteten takseringen en underordnet rolle, idet skibet i løbet af kort tid kan variere så stærkt i værdi, at skibets indtægtsmuligheder i låneperioden er af langt større betydning. Man hæfter sig derfor nok så meget ved oplysninger om certepartier, rutefart, specielle planer med skibet, og man lægger vægt på, om rederiet sørger for godt mandskab og god vedligeholdelse og undgår søpant. Rederiets anseelse og soliditet er derfor en nok så væsentlig faktor som en rent skønsmæssig vurdering af skibets værdi ved lånets optagelse.

Skibsobligationerne forrentes med $\frac{1}{4}\%$ mere end de tilsvarende ihændehaberobligationer, for tiden henholdsvis $3\frac{1}{8}\%$ og $3\frac{1}{2}\%$ p.a. Forskellen tilfalder foreningen og dækker løbende udgifter. Ved udbetaling af lånet tilbageholdes 2% af lånebeløbet til fonds. Beløbet tilbagebetales låntageren efter lånets indfrielse på nærmere bestemte vilkår. Foreningen overleverer aldrig **ihændehaberobligationer** til låntageren, idet foreningen selv ønsker at kontrollere afsætningskurserne, ligesom flere **lånebevillinger** på samme tid kunne tænkes at trykke kurserne ned.

Ihændehaberobligationerne udstedes i afdelinger, eftersom rentemarkedet og pengesituationen tilsiger det, men der er ikke adgang til at udstykke det gensidige ansvar i serier.

Foreningen har 6 afdelinger med rentefod fra $2\frac{1}{2}\%$ (kortsigtede 5 års lån, der nu er uomsættelige) til $3\frac{1}{8}\%$ med en maksimal løbetid af 10 år. Obligationerne omsættes gennem mæglere uden provision eller mellemkurs for foreningen. Kurserne har praktisk talt altid været pari og næppe nogensinde under $97\frac{1}{2}\%$. De ældre obligationer har holdt sig i samme kurs, væsentligst som følge af den hurtige amortisering og bestemmelsen om, at amortiseringen kun kan ske ved lodtrækning, ikke ved opkøb fra foreningens side.

Skibspanteobligationerne og ihændehaverobligationerne afdrages med korresponderende beløb over perioder fra 5 til 10 år. Som følge heraf bliver afdragsperioden for nye lån stadig kortere. indtil der oprettes en ny afdeling.

Styret består af 7 medlemmer, og på foreningens kontor arbejder en administrerende direktør, en kassererske og en stenograf, som imidlertid også benyttes til andet arbejde, idet direktøren samtidig driver almindelig advokatvirksomhed.

4. Redernes skibskreditforening.

Foreningen blev oprettet i 1930, og man har i vid udstrækning brugt vedtægterne for de danske kreditforeninger for fast ejendom som mønster for foreningens vedtægter, men man er dog på forskellige punkter noget utilfreds hermed, idet man har overført regler, som har vist sig at være mindre hensigtsmæssige for skibslån. Dette gælder f.eks. reglerne om pligt til at indbetale tilskud til reservefondet og administrationsfondet, hvis det bliver mindre end 2% af foreningens obligationsgæld, vedtægternes § 46. Ligeledes har man fundet det heldigere, om der i vedtægterne havde stået, at foreningens fond m.v. hæfter "for foreningens forpligtelser" i stedet for "for foreningens partialobligationer" (§ 32). Man er heller ikke tilfreds med reglerne om opgør af udtrådte medlemmers andel i reserve- og administrationsfondet (§47).

Foreningen yder lån mod 1' prioritets pant i skibe under norsk flag. Lån kan også bevilges mod pant i nybygninger, når panteretten kan registreres. Lånet udbetales, efterhånden som bygningen skrider frem (vedtægternes § 18). Lån må kun bevilges mod 1' prioritets pant og må ikke udgøre mere end 6/10 af den takserede værdi (§ 29). Styret fastsætter for hvert enkelt lån - i betragtning af sikkerhedens godhed og skibets alder - den ydergrænse af tid, inden hvilken lånet skal være tilbagebetalt. Amortisationstiden må dog ikke for det enkelte lån strækkes udover 14 år (§ 30, der i 1939 ændredes således, at maksimumstiden forhøjedes fra 12 til 14 år). Det forudsættes i vedtægterne, at intet skib må belånes, som er ældre end 26 år ved lånetidens udløb. Lånegrænsen baseres på værditakst af Det Norske Veritas. Man anvender ikke i praksis adgangen til at foretage besigtigelser ved egne besigtigelsesmænd. Takseringen foretages på långiverens bekostning.

Udlånsmidlerne tilvejebringes ved udstedelse af partialobligationer, der lyder på ihænderhaveren, og udstedes i serier, men samtlige låntagere er ansvarlige for foreningens hele gæld, dog således at ansvaret begrænses til obligationsgælden med tillæg af 2/3 af den til enhver tid værende restgæld (vedtægternes § 32).

Emissionen foregår gennem mæglere og banker og eventuelt omend i ringe udstrækning - direkte fra foreningen. Obligationerne er anmeldt til børsen i Oslo og noteres på den såkaldte B-liste. Renten af obligationerne fastsættes af styret. For tiden løber en del panteobligationer til 3% p.a. baseret på et obligationslån af 1946, men der findes også obligationer til 3-3½% p.a., idet man netop nu har påbegyndt salget af en serie 5, der ved forrentningen er fastsat på denne måde, I tidligere serier har man kunnet forbeholde sig afdrag på obligationsgælden efter opkøb eller lodtrækning, men i den nævnte serie 5 udgår adgangen for foreningen til at foretage opkøb.

Foreningens styre består af den administrerende direktør og 5 medlemmer. Udover direktøren består personalet af en sekretær og en bogholder.

Lånene bevilges af styret og effektueres gennem kontoret.

Der findes ikke nogen organisation, som påtager sig at yde 2¹ prioritetslån i andre fartøjer end fiskeskibe. Der har tidligere bestået et Statens Skibsfond, som havde til opgave at yde 2¹ prioritetslån med indtil 20% af skibets værdi og indenfor 70% af skibsværdien. Disse lån skulle tilbagebetales med lige store halvårlige afdrag i løbet af 5 år. Rentefoden var 5½% p.a. Disse lån blev ydet gennem Norges Bank og skulle fortrinsvis komme de mest konkurrencedygtige og bedst udstyrede værksteder tilgode. Desuden skulle man lægge vægt på, at lånene blev fordelt til forskellige værksteder i landet. Det forudsattes, at norsk arbejde og norsk materiel blev anvendt, hvor dette var muligt. Denne udlånsvirksomhed, der havde en ganske speciel karakter, skulle ifølge reglerne vært; afviklet inden udløbet af 1950. Instituttet er nu under afvikling og dets løbende udlånsmasse ganske ubetydelig. Efter dette instituts nedlæggelse er finan-

sieringsproblemerne for skibsfarten i Norge blevet større end nogensinde tidligere, idet man indser det utilfredsstillende i, at den sekundære kreditgivning tilvejebringes ad forskellige kanaler. Denne del af kreditgivningen ligger derfor i det væsentlige i hænderne på redernes sædvanlige bankforbindelser, deres assurandører og skibsværfterne. Der arbejdes for tiden med disse spørgsmål, men noget nærmere kendskab til forhandlingerne herom har ikke kunnet skaffes.

W. E. v. Eyben.

Utkast

til lov om Den Norske Stats Fiskeribank.

Kapitel I.

Bankens formål og organisasjon.

§ 1.

Den Norske Stats Fiskeribank har til formål å gi:

1. Lån mot pant i:
  - a) Fiske- og selfangstfarkoster.
  - b) Opphalingsslipper og reparasjonsverksteder som er av vesentlig betydning for fiskerflåten.
  - c) Anlegg til oppbevaring eller foredling av fiskeprodukter.
2. Driftskreditt til:
  - a) Anskaffelse av fiskeredskaper og annen utrustning til fiske.
  - b) Fisker8amvirkelag hvis vedtekter er godkjent av fiskeriadministrasjonen og som har til formål å foredle, omsette og eksportere lagets produkter.

§ 2.

Banken har et grunnfond som dannes av statsmidler med det beløp og på den måte som Stortinget bestemmer. Grunnfondet skal utgjøre minst 6 millioner kroner når denne lov trer i kraft. Dessuten skal banken hø et risikofond på 1,5 millioner kroner. **Risiko-**fondet skytes inn av staten og kan økes ved ytterligere innskudd etter bestemmelse av Stortinget. Fondene kan ikke kreves tilbake før banken er oppløst og dens gjeld dekket. Begge fonds anbringelse må godkjennes av vedkommende departement.

Risikofondet kan ikke brukes til utlån.

Overskudd på driften tilføres risikofondet. Viser virksomheten underskudd, overføres det manglende beløp fra risikofondet ved regnskapsårets slutning.

Bringes risikofondet ved sådanne overføringer under 1,5 millioner kroner, utredes det manglende beløp av statskassen som til enhver tid er ansvarlig for at fondet har den lovbestemte størrelse.

§ 3.

Banken har sitt hovedkontor på det sted hvor Fiskeridirektoratet har sitt sete, med mindre Kongen med Stortingets samtykke annet

bestemmer.

Etter vedtak av bankens råd kan Kongen med Stortingets samtykke bestemme at det skal opprettes avdelingskontorer på steder hvor det anses formålstjenlig.

§ 4.

Banken ledes av et hovedstyre på 5 medlemmer. Fiskeridirektøren eller den som vedkommende departement **overdrar** det till, tiltrer dessuten styret som rådgivende medlem. Stortinget velger 2 medlemmer med personlige varamenn. Formann og nestformann, begge med personlige varamenn beskikkes av Kongen etter innstilling av fiskerorganisasjonene. Vedkommende departement avgjør hvilke organisasjoner er innstillingsberettigede. Dersom de personlige varamenn ikke kan møte, tilkalles andre varamenn, fortrinsvis av samme gruppe.

Oppnevningen og valget skjer for 4 år ad gangen. Ingen kan oppnevnes eller velges etter han har fylt 66 år.

Det femte medlem av hovedstyret er den administrerende direktør som tillsettes av Kongen med 6 måneders gjensidig oppsigelse.

Hovedstyret tillsetter bankens personale, ved avdelingskontorene etter innstilling fra vedkommende avdelingsstyre. Lønningene for bankens funksjonærer og godtgjørelsen for styremedlemmene fastsettes av Stortinget.

§ 5.

Avdelingskontorene ledes av et avdelingsstyre, bestående av vedkommende avdelingssjef og to andre medlemmer.

Formannen med varamann beskikkes av Kongen. Et styremedlem med varamann velges av Stortinget etter innstilling som nevnt i § 4, første ledd. Dersom den personlige varamann ikke kan møte, tilkalles den annen varamann.

Oppnevningen og valget gjelder for 4 år. Ingen kan oppnevnes eller velges etter at han har fylt 66 år.

Avdelingssjefen tilsettes med 6 måneders oppsigelse av vedkommende departement etter innstilling fra hovedstyret.

Stortinget velger for 4 år ad gangen et råd med formann, nestformann og 10 andre medlemmer med varamenn. **Ingen** kan velges etter et han her fylt 66 år.

I rådet søkes de enkelte fiskeridistrikter representert.

De fiskerorganisasjoner som er innstillingsberettigede etter § 4, første ledd, skal ha adgang til å inngi til Stortinget forslag til rådsmedlemmer og varamenn.

Kongen fastsetter nærmere regler om rådets virksomhet.

Rådet velger blant sine medlemmer en kontrollkomité som består av to medlemmer med personlige varamenn. Funksjonstiden er to år.

§ 7.

Banken forpliktes ved underskrift av to hovedstyremedlemmer.

I den utstrekning det anses hensiktsmessig, kan styret gi den administrerende direktør og andre tjenestemenn fullmakt til å undertegne på bankens vegne.

Etter innstilling fra rådet treffer vedkommende departement bestemmelse om revisjon av bankens regnskaper og fører ellers på statens vegne tilsyn med dens virksomhet.

Hovedstyret sender minst hvert fjerdingar til departementet og rådets medlemmer et utdrag av bankens regnskaper og hvert år en beretning om dens virksomhet. Denne beretning, ledsaget av rådets uttalelse, blir å forelegge Kongen og tilstilles Stortinget.

Kapitel II.

Bankens innlån.

§ 9.

Staten garanterer de lån som banken opptar. Før enn lån optas, må Finansdepartementets samtykke innhentes.

For så vidt banken ikke skaffer seg lånemidler på annen måte, kan den gi ut ihendehaverobligasjoner på vilkår som blir fastsatt av bankens styre etter samråd med Finansdepartementet. Obligasjonene gis påtegnning om statens garanti av Finansdepartementet.

Den samlede sum av bankens lånemidler må ikke være større enn det tidobbelte av grunnfondets beløp. Ihendehaverlånene utstedes i serie. Tiden for tilbakebetaling fastsettes ved seriens utstedelse. Den må ikke være lenger enn 50 år.

Kapitel **III.**
Bankens utlån.

§ 10.

Søknad om lån sendes vedkommende kommunale fiskerinemnd som **foretar** den forberedende behandling av søknaden etter regler fastsat av bankens hovedstyre.

Finner fiskerinemnda etter å ha behandlet søknaden å kunne tilrå at den imøtekommes, sendes saken, hvis søknaden gjelder **ordinært** lån i henhold til § 1, pkt. **1.a**, til den i § 11 nevnte faste takstnemnd og ellers til bankens hovedsete eller vedkommende avdelingskontor.

liskerinemndas medlemmer er i det arbeid de blir pålagt etter denne lov, bankens tillitsmenn og plikter å rette seg etter styrets pålegg.

§ 11.

Bankens faste takstnemnd for kommunen består av tre medlemmer med varamenn som oppnevnes av vedkommende bsnkavdelings styre. **Fi**skerinemndas formann bør som regel være medlem av nemnda som også bør ha et motorkyndig medlem.

Takstnemndas funksjonstid er den samme som fiskerinemndas, men vedkommende styre kan når som helst oppnevne nye medlemmer.

I særlige tilfelle kan banken la takst utføre av andre enn den faste takstnemnd. Taksten foretas i tilfelle av en eller flere personer som oppnevnes for den enkelte sak.

Takstnemndas medlemmer skal ha godtgjørelse av banken etter hovedstyrets fastsettelse for avholdte takster og besiktigelser. Banken kan bestemme at de hermed forbundne utgifter helt eller delvis skal dekkes av lånsøkeren.

§ 12.

Taksten skal avgis på grunnlag av noyaktige opplysninger og undersøkelser og angi verdien av de sikkerheter som lånsøkeren vil stille. Videre skal taksten inneholde de nærmere opplysninger og uttalelser som kreves etter reglement, fastsatt av bankens hovedstyre, eller som for øvrig anses å kunne hs betydning for bedømmelsen av søknaden.

Gjelder søknaden byggelån i medhold av § 14, første ledd, sksl det avgis en forhåndstakst med opplysninger og uttalelser, som i foregående ledd nevnt, på grunnlag av tegninger, arbeidsbeskrivelser, omkostningsoverslag, foreliggende kontrakter og lønnsomhetsberegninger. Endelig takst avholdes i tilfelle når farkosten eller anlegget er i driftsferdig stand.

Hovedstyret kan fastsette nærmere bestemmelser om takstnemndas eller de enkelte takstmenns arbeid, herunder gi retningslinjer for taksten og pålegge takstmennene andre verv enn det som er omhandlet i denne paragraf.

§ 13.

Lån bevilges av bankens hovedstyre etter at takst eller andre nødvendige opplysninger er innhentet.

Hvor avdelingskontor er opprettet, bevilger avdelingsstyret lån innen avdelingsdistriktet etter reglement som hovedstyret fastsetter.

Lånet skal være betryggende sikret.

Etter innstilling fra hovedstyret fastsetter Kongen en høyeste grense for de forskjellige utlån, som ikke må overskrides.

Lån gis fortrinsvis til fiskere og selfangere og til fiskersamvirkelag, hvis vedtekter er godkjent av fiskeriadministrasjonen. Lån kan ikke gis til større industrielle anlegg, som skipsbyggerier og større anlegg for fabrikkmessig foredling av fiskerienes produkter.

Som vilkår for lån kan banken kreve at låntåkeren fører regnskap for virksonheten og innsender regnskapsutdrag til banken etter bankens nærmere bestemmelse, liksom banken kan foreta den kontroll som til enhver tid anses nødvendig.

§ 14.

Vedkommende fiskefarkoster eller anlegg som omhandles i § 1, pkt. 1, a, b og c, kan banken gi såvel ordinære lån som byggelån. Nærmere regler om utlånsvirksomheten og særlig om utbetalingen av byggelån og vilkårene for disse, fastsettes av vedkommende departement i forskrifter etter § 32.

§ 15.

Lån til kjøp av redskaper og annen utrustning til fiske og fangst kan ytes fiskersamvirkelag hvis vedtekter er godkjent av fiskeriadministrasjonen, fiskere og fangstmenn som personlig deltar

i driften, og båtlag hvis deltakere er solidsrisk ansvarlig for gjelden.

Lån som nevnt i foregående ledd, kan også ytes til driftslånelag av fiskere hvor deltakerne helt ut eller inntil et bestemt beløp er solidarisk ansvarlig for gjelden, når laget vedtekter er godkjent sv hovedstyret. I sådanne vedtekter kan de særlige rettsregler for lån i Fiskeribanken i § 17 tredje ledd, § 18 første ledd, § 20 første og annet ledd og i §§ 24, 25 og 28 gis tilsvarende anvendelse for lån som driftslånelag yter sine medlemmer.

§ 16.

Lån til foredling, omsetning og eksport av fiskeprodukter kan ytes fiskersamvirkelag hvis vedtekter er godkjent av fiskeridministrasjonen.

Lån bevilges av hovedstyret etter innstilling fra vedkommende avdelingsstyre eller av avdelingsstyret etter hovedstyrets nærmere bestemmelse. Det skal foreligge sådan uttalelse fra fiskerinemnda som nevnt i § 10. Hovedstyret kan dog bestemme at disse lån kan gis etter uttalelse fra statens samvirkekonsulenter.

§ 17.

Lån som omhandles i § 14 skal sikres ved panteret i farkostene eller i anlegget og i forsikringssummen. I alminnelighet skal kreves første prioritet.

Ved lån til farkoster sksl pantsettelsen omfatte farkosten med maskin og vanlig tilbehør. Hvilker det **tilbakefallsrett**, eiendomsforbehold eller liknende hefteiser på skroget med tilbehør eller maskin, kan lånet som regel ikke utbetales før rettighetshaveren overfor banken har gitt avkall på sin rettighet. Bankgaranti eller annen betryggende **sikkerhet** må i tilfelle stilles.

Bestemmelsene i § 1 i lov om pant og tinglysning av 12. oktober 1857 skal ikke være til hinder for at banken ved tinglysning av pantebrev oppnår panterett med rettsvern i båt under målepliktig størrelse som har fast motor, og som er merket i medhold av lov av 5. desember 1917 om registrering og merking av fiskefartøier m.v. Panteretten skal i tilfelle omfatte motoren og tilbehør til den.

Ved lån til anlegg (se § 1, første ledd b og c) skal pant retten omfatte alle til bedriften hørende faste eiendommer, maskiner *OP* annet driftstilbehør som etter lovgivningen kan stilles til

underpant og tinglyste bruksrettigheter. Det som bare har aksessorisk betydning for bedriften, Van med vedkommende styres samtykke holdes utenfor psntsettelsen.

§ 18.

Lån som omhandlet i § 15, skal sikres ved første prioritets panteret i de fiskeredskaper låntakeren har ved bevilgningen av lånet og de han senere erverver. Banken kan samtykke i at enkelte redskaper holdes utenfor pantsettelsen, liksom banken kan samtykke i at bankens panterett skal stå tilbake for legalpanterettigheter.

Panterett som omhandlet i første ledd, får rettsvern ved tinglysning av pantebrev uten hinder av bestemmelsene i lov om pant og tinglysning av 12. oktober 1857. Det samme gjelder for så vidt det til sikkerhet for lånet blir gitt pant i farkost. Lån av denne ørt **bør** i alminnelighet også sikres etter bestemmelsene i § 20, første og annet ledd. Kravet om panterett i redskapene kan frafalles, hvis styret anser den sikkerhet som oppnås **på** annen måte, fullt tilstrekkelig.

§ 19.

Lån som omhandlet i § 16, skal sikres ved forlagspant i det som samvirkelaget til enhver tid eier av råvarer, varer under arbeid og ferdige varer, overensstemmende med bestemmelsene i lov om pant for driftskreditt til industrien (forlagspant) av 8. marts 1946.

Samvirkelag som får lån i banken til foredling, omsetning og eksport av fiskeprodukter, anses etter nevnte lov som industriell bedrift selv om det ikke anvendes en drivkraft på minst 5 effektive hestekrefter eller beskjeftiges 10 arbeidere.

§ 20.

Anser vedkommende bankstyre sikkerheten for lånet utilstrekkelig, kan banken i sirlige tilfelle kreve et lånsøkeren gir transport på en viss prosent av sitt fremtidige tilkommende hos salgslag eller samvirkelag som han er tilsluttet eller oppfordres til å slutte seg til. Når vedkommende salgslag eller samvirkelag overfor banken har bekreftet mottageisen av transporterklæringen, har overdragelsen fullt rettsvern, og den del av lånsøkerens tilkommende som banken i medhold hersv har eller får krav **på**, kan ikke disponeres av laget eller låntageren og ksn ikke beslegges av dennes fordringshavere eller konkursbo.

Den prosent av tilgodehavendet som kan være gjenstand for slik transport, og de nærmere regler for gjennomføringen fastsettes av vedkommende departement.

Vedkommende styre kan også hvor det anses påkrevd, gjøre låneytelse avhengig av garanti av tredjemann eller av at det stilles annen sidesikkerhet.

§ 21.

Panterett som har rettsvern etter de særlige regler i § 17, tredje ledd, § 18 annet ledd, § 19 og § 20 første ledd, mister sitt rettsvern hvis den overdras til andre enn driftslånelag som nevnt i § 15 annet ledd eller kausjonist siler raedskyldner som har måttet innfri lånet. Er lånet ydet av driftslånelag som nevnt, kan panteretten uten virkning for rettsvernet også overdras til Fiskeribanken.

§ 22.

Liftnene utbetales av banken i rede penger etter sådan kurs som hovedstyret bestemmer. Utbetaling bør i alminnelighet først finne sted når den av banken betingede sikkerhet er brakt i orden.

Rentefoten fastsettes av Kongen etter innstilling fra **hoved-**styret.

Tilbakebetalingstiden og de øvrige lånevilkår fastsettes av bankens hovedstyre etter nærmere bestemmelser som gis av Kongen.

Låntageren har rett til etter nærmere bestemmelse av **hoved-**styret å betale større avdrag enn fastsat eller helt å innfri gjelden.

§ 23.

Når banken har gitt lån, kan eieren ikke uten samtykke av banken seige eller på annen måte avhende de formuegjenstander som banken har pant i.

Uten slik samtykke kan eieren heller ikke pantsatte formuegjenstander som banken har pant i eller påbinde dem andre heftelser.

For forlagspant i henhold til § 19 gjelder lov om pant for driftskreditt til industrien (forlagspant) av 8. mars 1946 § 4 tilsvarende.

§ 24.

Formuegjenstand som er pantsatt til banken, kan ikke uten sam-

tykke av banken beheftes med rettspant. Samtykke trengs ikke til utlegg for skatter som nedenfor nevnt eller for andre krav som nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 75 tredje og fjerde ledd. Blir sådant utlegg tatt i løssøre som er pantsatt til banken, skal den panterett som banken har stå tilbake for utlegget. For skattens vedkommende gjelder dog dette bare ett års skatt til staten og ett års skatt til kommunen hvor debitor bor, og kun for så vidt det på ting som omfattes av pantebrevet ikke allerede hviler utlegg for tilsvarende skatt. Utlegg i slike driftsmidler kan ikke tas når tilstrekkelig utlegg kan opnås i andre ting.

Formuegjenstander som er pantsatt til banken, kan ikke uten samtykke fra banken inndras i eierens konkursbo.

§ 25.

Når hovedstyret anser lånet fullt betryggende sikret, og når særlige grunner taler for det, kan det fastsette at bestemmelsene i §§ 23 og 24 ikke skal gjelde.

§ 26.

Enhver låntager er pliktig til forsvarlig å vedlikeholde og forsikre formuegjenstand som banken har pant i.

Fiskerinemndas formann skel føre tilsyn med at alle farkoster, anlegg og redskaper som banken har pant i, blir forsvarlig vedlikeholdt og på forsvarlig måte blir anvendt innen fiskeribedriften. Hpn sksl enten selv eller ved en av fiskerinemndas andre medlemmer hvert år besiktige disse formuegjenstander og ellers så ofte bankens styre bestemmer.

Banken kan bestemme at tilsynsplikten etter foregående ledd overfor enkelte låntakere skal overtss av andre av banken særlig oppnevnte menn.

For tilsyn og besiktigelser ytes godtgjørelse etter bestemmelsene i § 11, siste ledd.

§ 27.

Betales ikke avdrag og renter i rett tid, pådras en pantsatt farkost sjøpanterett som ikke omfattes av forsikringen, og det ikke stilles betryggende sikkerhet for den, selges pantsatt farkost til utlandet, holdes forsikringen for de pantsatte formuegjenstander ikke i behørig orden eller misligholder for øvrig låntageren noen av sine **forpliktelser** etter denne lov eller etter de av bankstyret

fastsatte vilkår for lånet, kan banken betrakte hele lånet som forfalt til betaling eller oppsi lånet til hel eller delvis innbetaling innen en av banken fastsatt frist.

§ 28.

Er lånet sikret ved pant i ikke registreringspliktig farkost, i redskaper eller i annet løsøre, kan banken i tilfelle av misligholdelse kreve dekning som om den hadde håndpant i gjenstandene. Også reglene i tvangsfullbyrdelseslovens §§ 93 og 94 får tilsvarende anvendelse.

Når utleveringsforretning eller tvangsauktion kreves i medhold av bestemmelsene i nærværende paragraf, kan skyldneren unnta ting som er nevnt i tvangsfullbyrdelseslovens § 70 nr. 4.

Den del av bankens tilgodehavende som måtte være udekket etter at tvangsfullbyrdelse er gjennomført med hjemmel av bestemmelsene i denne paragraf, kan uten påkrav inndrives ved utpanting hos låntekeren eller enhver annen som helt eller delvis er ansvarlig for lånet. Utpanting kan holdes straks, dersom de pantsatte formuegjenstander ikke blir utlevert når namsmannen krever det eller de av namsmannen skjønnes ikke å være tilstrekkelig til dekning av bankens krav.

§ 29.

-Bankens styre kan treffe overenskomst med forsikringsselskaper, hvoretter forsikringen vedblir å løpe selv om premien ikke betales mot at banken blir ansvarlig for premien.

For forfallede forsikringspremie som banken er ansvarlig for, har panterett i forsikret farkost eller anlegg etter samme regler som gjelder for brannkontingent ifølge lov om Norges Brannkasse av 12. juni 1931.

Kapitel IV.

Forskjellige bestemmelser.

§ 30.

Når tvangsauksjon eller nødvendig auksjon blir forlangt over fiskefarkost, **fiskeredskaper** eller fast eiendom, skal auksjonsstyret undersøke om det foreligger pantstillelse til Den Norske Stats Fiskeribank. I tilfelle skal han gi melding til banken så

Lang tid i forveien st den kan la møte ved auksjonen.

§ 31.

For tinglysing eller registrering av de pantobligasjoner som er utstedt for lån i banken eller i driftslånelseg (se § 15 annet ledd) erlegges ikke sportler til statskassen.

Det samme gjelder penteest hvor sådan forlanges av banken.

Gjeldsforskrivelser til banken er fritatt for stempelavgift.

Skjøter til eller frø banken på faste eiendomme eller registreringspliktige skip er fritatt for stempelavgift, tinglysingsgebyr og registreringsgebyr. Det samme gjelder skjøter til låntakere som fra banken har fått lån eller tilsagn om lån vedkommende eiendommen eller skipet.

§ 32.

Etter innstilling fra rådet fastsetter Kongen nærmere forskrifter om bankens **virksomhet**.

§ 33.

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid opheves lov av 6. juli 1933 om Den Norske Stats Fiskeribank.

Bilag 15.

SVENSKA **SKIPPESHYPOTAKKASSAN**

Göteborg den 30 december 1953.
V. Hamngatan 8.

Faerøernes **Realkreditvalg,**
Skibshypotekudvalget,
Statsministeriet,
Köpenhamn.

Vi hava emottagit Eder skrivelse av den 23 sistl. november månad och beklaga att vi icke förrän nu fått **tillfälla** att besvara densamma. Nedan skola vi emellertid försöka lämna de upplysningar Hi begärt. Vi bifoga då **först** och främst Kungl. förordningen aT den 6/6 1929, reglementet av den 22/11 1929 samt de ändringar i förordningen och reglementet som nu gälla, nämligen Svensk Författningssamling 1936 n:r 314, 1944 n:ris 209-210 och 1952 n:r 295. Dessutom bifoga vi ett exemplar av vardera P.M. angående de uppgifter som skola lämnas i ansökan om lån och lånerevers.

Därutöver är nämna att Skeppshypotekskassans verksamhet genom beslut av årets riksdag inskränkts till fartyg med en **brutto**-dräktighet av högst 3.000 ton, såvida icke Kungl. Maj:t lämnar särskilt tillstånd. Denna inskränkning i Kassans verksamhet var föranledd av den mycket knappa tillgången på pengar och att statsmakterna i det läget ansåg det viktigt att i första hand tillgodose det mindre och medelstora tonnaget med billiga lånemöjligheter. Samtidigt som inskränkningen i Kassans verksamhet gjordes tillskapades ett nytt privat kreditinstitut, Svensk Fartygskredit A.-B. med adress Kyrkogatan 22, Göteborg, som skulle övertaga belåningen av fartyg över 3.000 **brutto** ton i den mån medel härför kunde anskaffas genom upptagande av obligationslån. Läget på penningmarknaden har emellertid nu helt **förändrate**, varför båda kategorierna av fartyg i stor utsträckning kunna tillgodoses med lån.

Vad därefter angår utlåningsverksamheten kan Kassan sålunda

numera endast lämna lån till fartyg med ett bruttonnage av lägst 501 **och** högst 3.000 ton. **Fartyg** på högst 500 bruttoton ära nämligen hänvisade till en särskild statlig lånefond. Lån lämnas i första hand till nybyggnader och i andra hand för ombyggnader och moderniseringar. Lånen utlämnas först sedan fartygen äro färdiga och inteckningar kunna presteras. De fartyg som skola belånas besiktigas och värderas dessförinnan, varvid Kassan använder sig av någon välkänd varvsingeniör eller annan sakkunnig å fartyg. Styrelsen åsätter **därefter** fartyget ett belåningsvärde, varvid styrelsen hittills alltid varit mycket försiktig vid detta värdes bestämmande då konjunkturerna ju lätt under lånetiden kunne förändras. Som ett exempel kan nämnas att medan Kassan hade rätt belåna större tankfartyg ett sådant fartyg å **c:a** 16.000 tons d.w. icke åsattes högre belåningsvärde än kr. 9.000.000:--, varför lånet fastställdes till kr. **4.500.000:--**. Lånen amorteras som regel med **1/10-del** om året men i några fall har amorteringsfrihet med ett eller två år beviljats. Ränta har betalats halvårsvis.

Kassan har som synes av lånereversen rätt att infordra klassningscertifikat liksom att träffa visst avgörande beträffande fraktavtal mm. Kassan har emellertid hittills aldrig begagnat sig av dessa möjligheter då utlåningen skett till välkända **rederiföretag** och enligt Kassans uppfattning den verkliga säkerheten ligger i låntagarens ekonomiska ställning och sätt sköta sina fartyg. **Da** Kassans låneklientel hittills varit av förstklassig beskaffenhet hava heller inga särskilda problem uppstått med hänsyn til **intecknings**säkerheten.

Tad slutligen angår försäkringsfrågan hänvisa vi till bestämmelsen i förordningen. Därutöver kunna vi nämna att **försäkrings**poliserna alltid infordras och granskas såväl i samband med lånets utbetalande som vid försäkringarnas förnyande. Försäkringspoliserna återlämnas efter granskning till låntagaren. För att Kassans långgivareintresse skall så langt möjligt vara skyddat ur **försäkrings**synpunkt infordras särskilda förbindelser från försäkringsgirarna på såväl kasko som kaskointresse och protection och indemnity. Dessa förbindelser ansluta sig till **försäkringsavtals**lagens bestämmelser om försäkring av tredje mans intresse. Kasko **och** kaskointresse-förbindelserna förnyas samtidigt med försäkringarna, d.v.s. som regel årligen, medan protection- och indemnityförbindelserna i likhet med försäkringspoliserna gälla tills vidare.

Vi bifoga även formulär till dessa olika försäkringsförbindelser

Därest Ni skulle önska ytterligare upplysningar skola vi
med **nöja** lämna dessa.

Högaktningsfullt
SVENSKA **SKEPPSHYPOTEKKASSAN**

Nr. 129

Kungl. Maj:ts Förordning
angående Svenska skeppshypotekskassan;
given i Stockholms slott den 6.juni 1929.

Kungl. Maj:t har, sedan riksdagen antagit ett av Kungl. Maj:t till riksdagen avgivet förslag till förordning angående Svenska skeppshypotekskassan, funnit gott förordna som följer:

Om kassans ändamål.

§ 1.

Svenska skeppshypotekskassan har till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i denna förordning driva lånerörelse genom att lämna lån mot säkerhet av inteckning i svenska fartyg.

Om kassans fonder och obligationslån.

§ 2.

Såsom grundfond för kassan ställer staten genom fullmäktige i riksgäldskontoret till förfogande svenska statens fyra och en halv procent obligationer, uppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av minst tio miljoner kronor. De obligationer, som sålunda tillhandahållas, fortfara att tillhöra staten, som dock ej äger att för annat ändamål förfoga över dem, så länge kassans samtliga förbindelser icke äro fullgjorda.

Till grundfonden kunna överföras medel från kassans reservfond. Dylika medel skola redovisas i svenska statens obligationer av angivet slag.

§ 3.

För anskaffande av medel till rörelsens bedrivande äger kassan upptage lån mot räntebärande, till innehavaren ställda obligationer. Sammanlagda beloppet av kassans utelöpande obligationer må icke uppgå till mera än tio gånger beloppet av grundfonden.

§ 4.

Grundfonden, som är avsedd at tjäna såsom säkerhet för kassans obligationslån, må av kassans styrelse kunna tillfälligtvis anlitas för tackande av löpande utgifter, därvid dock skall iakttagas, att större del av grundfondsobligationerna icke må tagas i anspråk än att återstående delen motsvarar en tiondel av sammanlagda beloppet av kassans utelöpanda obligationslån.

Hava i anspråk tagits obligationer, som ställts till förfogande av staten, skall underrättelse därom ofördröjligen meddelas fullmäktige i riksgäldskontoret; och vara kassan skyldig gottgöra staten vad staten till följd av kassans åtgärd nödgas utgiva i ränta å obligationerna. Grundfonden skall snarast **möjligt** återställas till sin förutvarande storlek.

§ 5.

Obligationsslån, som av kassan upptagas, skola återbetalas genom årlig amortering enligt plan, som angives i låneavtalet, eller efter uppsägning.

Varje lån skall kunna senast tio år efter dess upptagande av kassan uppsägas til inbetalning inom tid, som är i låneavtalet bestämd.

§ 6.

Såsom säkerhet för de obligationer, som av kassan utgiva«, skola pantförskrivnas hos kassan belånade reverser med tillhörande hypotek.

Angående förvaring och vård av sålunda pantförskrivna värdehandlingar meddelas bestämmelser i reglementet för kassan-

§ 7.

Kassans behållna årsvinst skall avsättas till en reservfond. Reservfonden skall i första rummet användas till gäldande av utgifter och förluster, till vilkas täckande inkomsterna icke förslå.

Om lånerörelsen.

§ 8.

Kassan äger bevilja lån allenast mot säkerhet av inteckning i fartyg, som är maskindrivet.

Vid prövning av ansökningar om lån skall i allmänhet företräde lämnas åt fartyg, som är byggt i Sverige.

§ 9.

Lån må icke lämnas till annan än ägaren av fartyget.

§ 10.

Lån må **beviljas på** högst tio års återbetalningstid med skyldighet för låntagaren att under lånetiden gälda lånet enligt fastställd amorteringsplan.

Då särskild omständigheter därtill föranleda, äger styrelsen bevilja anstånd för högst ett år i sänder med fullgörandet av föreskriven amortering.

§ 11.

Innan lån beviljas, skall kassans styrelse föranstalta om besiktning och värdering av fartyget för **utrönande** av dess **värde**.

Under lånetiden skall ny besiktning och värdering företagas, när styrelsen finner det erforderligt.

§ 12.

Lån å icke beviljas till högre belopp än femtio procent av det värde, till vilket fartyget av styrelsen uppskattas.

§ 13.

Till minst det belopp, till vilket lån beviljas, skall finnas säkerhet av inteckning eller inteckningar i fartyget liggande inom femtio procent av fartygets värde.

För att kunna godtagas såsom säkerhet skall inteckning åtnjuta bättre förmånsrätt än varje annan i fartyget sökt eller beviljad inteckning, som icke innehaves av kassan; dock att, därest inteckning med bästa förmånsrätt är tagen i anspråk såsom säkerhet för lån hos statsverket, styrelsen må kunna godtaga inteckning med närmast därefter följande rätt under villkor att hos statsverket belånad inteckning förskrivs att med rätt närmast efter den, som tillkommer statsverket, utgöra pant jämväl för lån hos kassan.

§ 14.

Låntagare vare skyldig att omedelbart underrätta styrelsen om varje ändring beträffande äganderätten till fartyget.

§ 15.

Låntagare må icke utan samtycke av styrelsen vidtaga åtgärd, varigenom fartyget upphör att vara svenskt.

Skulle förlust ådragas kassan därigenom att fartyget, utan att samtycke från styrelsen föreligger, upphört **att** vara svenskt, vare alla de, som under det räkenskapsår, då förändringen inträdde, vore låntagare hos kassan, ansvariga för förlustens täckande i förhållande till högsta under räkenskapsåret oguldna beloppet av deras lån. Kan någon av dem icke fullgöra den betalningsskyldighet, som till följd av denna ansvarighet åligger honom, skola de övriga efter nyssnämnda grund svara för bristen.

Vill låntagare i anledning av att styrelsen vägrat honom samtycke, varom i första stycket förmälas, gälda sin skuld till kassan, vare han därtill **berättigad**, ända att förfallotiden icke är inne.

§ 16.

Fartyget skall vara i sin helhet kaskoförsäkrat mot såväl totalförlust som partiell skada och kostnad till minst det värde, som av styrelsen åsättes fartyget; dock må i stället för sådan kaskoförsäkring godtagas s.k. intresseförsäkring i fartyget, i den mån det finnes kunna ske utan åsidosättande av nödig trygghet för kassan såsom **inteckningshavare**. Dessutom skall finnas särskild försäkring, som i sedvanlig utsträckning bereder i kaskoförsäkringen icke innefattat skydd (protection and indemnity) mot den ersättningskyldighet, som kan uppkomma för fartygets ägare.

Såväl kasko- som intresseförsäkringen skall gälla till **före** år för kassan såsom innehavare av inteckning i fartyget samt med **före** rätt för inteckningshavaren att, ändå at hans fordran ej är forfallen, framför fartygets ägare njuta betalning ur utfallande försäkringsbelopp, såvida icke - vid partiell skade - ägaren genom att låta reparera fartyget eller på annat sätt bereder **inteckningshavaren** samma säkerhet som före skadans inträffande.

I övrigt skola för försäkring, som **här** avses, gälla sådana bestämmelser, som stadgas i lagen om **försäkringsavtal**, med den jämkning, som styrelsen kan finna av omständigheterna påkallad.

Försäkringsgivaren skall hava gent emot kassan förbundit sig att tillse, att försäkringen icke ändras eller upphör utan kassans vetskap och att kassan erhåller nödigt rådrum för att säkerställa sig för försäkringens upphörande.

§ 17.

I den mån styrelsen finner sådant erforderligt skall å fartyget tagas försäkring mot krigsfara.

§ 18.

Försäkring, som i §§ 16 och 17 avses, skall vara meddelad av svensk försäkringsgivare; dock att styrelsen må, då skälig anledning därtill föreligger, godtaga försäkring, som meddelats av utländsk försäkringsgivare.

§ 19.

Styrelsen äger uppsäga lån till betalning omedelbart eller inoa viss av styrelsen bestämd tid, därest ställd säkerhet undergått märklig försämring eller för kassan betryggande försäkring icke finnes eller låntagaren eljest icke fullgör de för lånet gällande villkor.

§ 20.

Av låntagare lämnad säkerhet skall gälla för samtliga hans förbindelser hos kassan.

§ 21.

Kostnad för besiktning, värdering, inteckningsåtgärd och dylikt skall gäldas av låntagaren.

Om förvaltningen m.m.

§ 22.

Kassan förvaltas av en styrelse med säte i Göteborg. Styrelsen består av fem ledamöter. Av dessa utser Konungen fyra, bland dem en till ordförande, och fullmäktige i riksgäldskontoret en, som skall vara vice ordförande. För styrelsens ledamöter skola finnas fyra suppleanter, av vilka Konungen utser tre och fullmäktige i riksgäldskontoret en, vilken skall vara suppleant för vice ordföranden.

Styrelsens ledamöter och suppleanter utses för en tid av tre år; dock att första gången styrelsen förordnande må lämnas för kortare tid. Arvoden åt styrelsens ledamöter bestämmas av Konungen.

§ 23.

Styrelseledamöter, som genom att överträda denne förordning eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda kassan skada, svare för skadan en för alla och alla för en.

§ 24.

Om styrelsens förvaltningsåligganden samt om grunderne för dess beslutförhet stadgas i reglementet.

§ 25.

För revision av styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper skola årligen utses revisorer, två av Konungen och en av fullmäktige i riksgäldskontoret, jämte like antal suppleanter.

Revisorernas arvoden bestämmas av Konungen.

§ 26.

Styrelsens förvaltningsberättelse och revisorernas utlåtande skola genom styrelsens försorg offentliggöras i tryck samt före april månads utgång dels överlämnas till handelsdepartementet och fullmäktige i riksgäldskontoret, dels ock tillställas kassans låntagare.

Det tillkommer Konungen att pröva styrelsens förvaltning och att, sedan fullmäktige i riksgäldskontoret avgit utlåtande samt den i § 27 stadgade tiden för avlämnande av låntagarnas yttrande gått till ända, besluta angående ansvarsfrihet.

§ 27.

På kallelse av styrelsen skola kassans låntagare årligen före maj månads utgång sammanträda för granskning av styrelsens förvaltning och kassans räkenskaper. Låntagarnas därvid beslutade yttrande skall senast åtta dagar efter sammanträdet tillställas handelsdepartementet och fullmäktige i riksgäldskontoret.

Vid dylikt sammanträde närmast före utgången av den tid, för vilken styrelsen är utsedd, skall jämväl uppgöras förslag till Konungen å ledamöter och suppleanter i kassans styrelse. I förslaget, vilket icke må avse ordföranden i styrelsen, skola nämnas nio personer, av vilka sex skola upptagas å förslag till ledamöter. Konungen förordnar minst två av dessa sistnämnda till ledamöter i styrelsen och minst två av de därefter å förslaget i dess helhet återstående till suppleanter.

Närmare bestämmelser angående nu omförmälda **sammanträden** meddelas i reglementet.

§ 28.

Om kassans trädande i likvidation och förfarandet därvid förordnar Konungen.

Vid likvidation **av** kassan skola dess egna tillgångar samt låntagarnas förbindelser med tilhörande hypotek användas, innan av staten tillhandahållna obligationer må tagas i anspråk för fullgörande av kassans förbindelser.

Vad vid likvidation återstår av kassans tillgångar, efter det skulderna blivit guldna, skall tillfalla staten.

§ 29.

Reglementet för kassan fastställles av Konungen.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kung. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 6. juni 1929.

GUSTAV.

(L.S.)

(Handelsdepartementet.) _____ **Vilhelm** Lundvik.

Nr. 314.

Kungl. Maj:ts Förordning

om **ändrad** lydelse av § 10 förordningen den 6 juni 1929 (nr 129) angående Svenska skeppshypotekskassan
given Stockholms slott den 19 juni 1936.

Kungl. Maj:t har, överensstämmande med riksdagens beslut, funnit gott förordna, att § 10 förordningen den 6 juni 1929 angående Svenska skeppshypotekskassan skall erhålla följande **ändrade lydelse**
§ 10.

Lån må beviljas på högst tio års återbetalningstid med skyldighet för låntagaren att under lånetiden gälda lånet enligt fastställd amorteringsplan. Har i enlighet med vad därom särskilt stadgats sekundärlån lämnats mot säkerhet av inteckning i fartyg, belånat i kassan, må styrelsen dock, efter prövning i varje särskilt fall, medgiva längre återbetalningstid, högst tolv år, för det av kassan beviljade lånet.

Då särskilda omständigheter därtill föranleda, äger styrelsen bevilja anstånd för högst ett år i sänder med fullgörandet av föreskriven amortering.

Denna förordning träder i kraft den 1. juli **1936**, men skall icke äga tillämpning beträffande dessförrinnan från kassan beviljat lån.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till ytermåra visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 19 juni 1936

GUSTAF.

(L.S.)

Fritjof Ekman.

(Handelsdepartementet).

Nr. 209.

Kungl. Maj:ts Förordning

om ändrad lydelse av § 16 förordningen den 6 juni 1929 (nr. 129) angående Svenska skeppshypotekskassan
given Stockholms slott den 12 maj 1944.

Kungl. Maj:t har, i överensstämmelse med riksdagens beslut, funnit gott förordna, att § 16 förordningen den 6 juni 1929 angående Svenska skeppshypotekskassan skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

§ 16.

Fartyget skall vara i sin helhet kaskoförsäkrat mot såväl totalförlust som partiell skada och kostnad till minst det värde, som av styrelsen åsättes fartyget; styrelsen dock **obötaget** att, i den mån så finnes kunna ske utan åsidosättande av nödig trygghet för kassan såsom inteckningshavare, i stället för sådan kaskoförsäkring godtaga s.k. **intresseförsäkring** i fartyget ävensom medgiva, att fartygsägaren står självrisk till högst tio procent av nämnda värde. Dessutom skall finnas särskild försäkring, som i sedvanlig utsträckning bereder i kaskoförsäkringen icke innefattat skydd (protection and indemnity) mot den ersättningsskyldighet, som kan uppkomma för fartygets ägare.

Såväl kasko- **som** _____skadans inträffande.

I **övrigt** _____omständigheterna påkallad.

Försäkringsgavaren **skall** _____försäkringens upphörande.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1944.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 12 maj 1944.

GUSTAF.

(L.S.)

Herman Eriksson

(Handelsdepartementet)

Nr. 295.

Kungl. Majtts förordning

om ändrad lydelse av § 2 förordningen den 6 juni 1929 (nr 129) angående Svenska skeppshypotekskassan
given Stockholms slott den 30 maj 1952.

Kungl. Maj:t har, med riksdagen, funnit gott förordna, att § 2 förordningen den 6 juni 1929 angående Svenska skeppshypotekskassan skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

§ 2.

Såsom grundfond för kassan ställer staten genom fullmäktige i riksgäldskontoret till förfogande svenska statens fyra ock en halv procent obligationer, uppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av femton miljoner kronor. De obligationer, som sålunda tilhandahållas, fortfara att tillhöra staten, som dock ej äger att för annat ändamål förfoga över dem, så länge icke kassans samtliga förbindelser äro fullgjorda.

Till grundfonden _____ angivet slag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1952.

Det alla som vederbör have sig hörsamligen att efterrätta.

Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 30 maj 1952.

GUSTAF ADOLF.

(L.S.)

John Ericsson

(Handelsdepartementet).

Nr. 364
Kungl. Maj:ts Reglemente
för Svenska Skeppshypotekskassan
givet Stockholms slott den 22. november 1929.

§ 1.

Styrelsen för kassan sammanträder så ofta erfordras för behandling av föreliggande ärenden. Till sammanträde skola samtliga styrelsesledamöter eller, vid förfall, erforderligt antal suppleanter kallas. Sammanträde skall äga rum i Göteborg, där ej särskilda omständigheter föranleda hållande av sammanträde å annan ort.

§ 2.

Vid styrelsens sammanträde skall föras protokoll, som justeras på sätt styrelsen bestämmer.

§ 3.

Styrelsen är beslutförför, då fyra ledamöter äro tillstädes; dock må, ändå att allenast tre ledamöter, bland dem ordföranden eller vice ordföranden eller dennes suppleant, äro närvarande, beslut fattas, där samtliga äro ense om beslutet.

Såsom styrelsens beslut gäller den mening, om vilken de flesta röstande förene sig, men vid lika röstatal den mening, som biträdes av ordföranden vid sammenträdet.

Styrelseledamot äger ej deltaga i avgörandet av fråga, som rör hans enskilda rätt.

§ 4.

Styrelsen antager och entledigar befattningshavare hos kassan samt bestämmer deras avlöning.

I mån av behov skall instruktion för befattningshavarna utfärdas av styrelsen.

§ 5.

Styrelsen äger bemyndiga ledamöter och suppleanter i styrelsen ävensom befattningshavare hos kassan att minst två i förening teckna kassans firma, dock skall minst en ledamot eller suppleant

deltaga i firmans tecknande.

§ 6.

Till styrelsens avgörande skall hanskjutas varje fråga om beviljande eller upptagande av lån.

Utöver vad i förordningen angående kassan är stadgat om prövning av ansökningar om lån skall iakttagas, att därvid i främsta rummet tillgodoses framställningar, som avse byggande av nya eller moderniserande av äldre fartyg eller eljest finansiering av dylika byggnadsföretag.

§ 7.

Det åligger styrelsen att, i den mån sådant erfordras, utfärda regler rörande de besiktningar och värderingar av fartyg, som av kassans verksamhet påkallas, ävensom bestämmelser om de arvoden, som böra utgå för dylika förrättningar.

§ 8.

De värdehandlingar, som pantförskrivs såsom säkerhet för upptagna obligationslån, skola förvaras i Göteborg hos riksbanken eller annan bank. Vården av dem skall utövas antingen av banken enligt särskilt åtagande att hålla panten eller dess värde panthavarna tillhanda eller och av ett ombud, förordnat av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. I sistnämnda fall skola handlingarna förvaras under tre särskilda lås med olika nycklar, och skola nämnda ombud samt två av styrelsen därtill utsedda personer innehava var sin av dessa nycklar.

Arvode åt det av länsstyrelsen förordnade ombudet bestämmes av länsstyrelsen.

§ 9.

Förutom handläggningen av de ärenden, som förut nämnts, åligger styrelsen att

1) i alla kassan rörande angelägenheter å dess vägnar själv eller genom ombud tala och svare;

2) såvitt möjligt övervaka att ej genom vanvård av pantsatt fartyg eller annorledes kassans säkerhet förringas;

3) tillse att kassans böcker och räkenskaper föras i föreskriven ordning samt att inteckningar och försäkringar i rätt tid förnyas;

4) tillse att kassans låntagare i rätt tid fullgöra sina skyldigheter mot kassan och, därest så ej är fallet, vidtage nödiga åtgärder;

5) årligen före utgången av februari månad avgiva berättelse över förvaltningen under nästföregående år.

§ 10.

Kassans räkenskapsår skall utgöras av kalenderår.

För kassans fordran pantsatt eller utmätt fartyg må kassan inköpa, om sådant är nödvändigt till skyddande av kassans fordran, dock med skyldighet att åter avyttra fartyget, så snart det kan ske utan förlust.

Till kassans inflytande medel, som icke omedelbart komma till användning, skola ofördröjligen insättas på räkning i bankinrättning.

§ 11.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera kassans tillgångar samt granska kassans böcker, räkenskaper och andra handlingar.

Styrelsens förvaltningsberättelse skall ofördröjligen efter dess avgivande överlämnas till revisorerna. Revisorerna skola i sin revisionsberättelse till- eller avstyrka ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter.

Revisorerna äga att till sitt biträde antaga siffergranskare samt för dennes arbete fastställa instruktion. Siffergranskarens arvode bestämmes av revisorerna, dock att frågan skall, om styrelsen det påkallar, underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Hava revisorer i sin berättelse mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, kassan ansvariga för all därav uppkommande skada, en för alla och alla för en.

§ 12.

Det i förordningen angående kassan omförmälda årliga sammanträdet av kassans låntagare skall hållas i Göteborg å dag, som av styrelsen bestämmes. Till varje låtagere skall styrelsen minst tio dagar före sammanträdet i rekommenderad skrivelse sända kallelse,

upptagande de ärenden, som vid sammanträdet skola förekomma.

§ 13.

Rösträtt vid årssammanträde tillkommer varje låntagare hos kassan, som fullgjort honom åliggande betalningsskyldighet till kassan. Låntagare äger en röst för varje **påbörjat** femtiotusental av sitt oguldna lånebelopp hos kassan. Ej må någon för egen del eller på grund av fullmakt utöva rösträtt för mera än en tioendel av hela det vid sammanträdet antecknade röstetalet.

Omröstning sker **öppet**; dock skall, där någon låntagare det yrkar, förslag å ledamöter och suppleanter i styrelsen upprättas med användande av slutna sedlar. Såsom beslut gäller den mening, för vilken de flesta rösterna avgivas. Vid lika röstatal avgöres ärande rörande sådant förslag, som nyss nämnts, genom lottning, menn gäller i andra frågor den mening, som biträdades av de flesta röstande eller, om jämväl antalet röstande är lika, av ordföranden vid sammanträdet.

§ 14.

Vid årssammanträde bör vara tillstädes åtminstone en ledamot eller suppleant i styrelsen och en revisor eller revisorsuppleant.

Sammanträdet, öppnas av den inom styrelsen, som styrelsen därtill utsett. Under hans ledning upprättas röstlängd samt förrättas val av ordförande vid sammanträdet.

Detta reglemente träder i kraft den 1. december 1929.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att **efterrätta**. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 22. november 1929.

GUSTAV.

(L.S.)

(Handelsdepartementet)

Vilhelm Lundvik.

Nr.18.

Kungl. Maj:ts Kungörelse
angående ändrad lydelse av § 10 i reglementet för
Svenska Skeppshypotekskassan den 22. november 1929.
(nr. 364);

given Stockholms slott den 31. januari 1930.

Kungl. **Maj:ts** har funnit gott förordna, att § 10 i regle-
mentet för Svenska Skeppshypotekskassan den 22. november 1929 skall
i nedan angivna del hava följande ändrade lydelse:

§ 10.

Kassans_____kalenderår.

För_____förlust.

Till kassan inflytande medel, som icke omedelbart komme till
användning, skola ofördröjligen insättas på räkning i bankinrättning,
styrelsen obetaget att för kortare tid placera dylika medel jämväl
genom deras utlåning mot säkerhet av banks garantiförbindelse el-
ler depositionsbevis.

Denna kundgörelse träder omedelbart i kraft.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta.
Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och
med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 31. januari 1930.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAV ADOLF

(L.S.)

(Handelsdepartementet.)

Vilhelm Lundvik.

Nr. 210

Kungl. Maj:ts Kungörelse

angående ändrad lydelse av § 10 reglementet för Svenska skeppshypotekskassan den 22 november 1929 (nr. 364);
given Stockholms slott den 12 maj 1944.

Kungl. **Maj:t** har funnit gott förordna att § 10 reglementet för Svenska skeppshypotekskassan den 22 november 1929 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

§ 10.

Kassans **räkenskapsår** _____ av kalenderår.

För **kassans** _____ utan förlust.

Till kassan inflytande medel, som icke omedelbart komma till användning, skola ofördröjligen insättas på räkning i bankinrättning, styrelsen obetaget att för kortare tid placera dylika medel jämväl genom deras utlånande mot säkerhet av banks garantiförbindelse eller depositionsbevis eller av sådana värdehandlingar, i vilka omyndigs medel må anbringas.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk **författningssamling**.

Det alla som vederbör hava sig hörsamlingen att efterrätta. Till yttermera visso have Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 12 maj 1944

GUSTAF.

d.s.)

Herman Eriksson

(Handelsdepartementet).

Nr. 312.

Kungl. Maj:ts Kungörelse

Angående allmänna villkor och bestämmelser för lån ur statens sekundärlånefond för rederinäringen;

given Stockholms slott den 19 juni 1936.

Kungl. Maj:t, som i **överensstämmelse** med riksdagens beslut föreskrivit, att en särskild lånefond, benämnd statens sekundärlånefond för rederinäringen, skall inrättas, har funnit gott förordna, att för erhållande och tillgodonjutande av lån ur fonden skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser:

1 §.

Statens sekundärlånefond för rederinäringen har till ändamål att i enlighet med bestämmelserna i denna kungörelse lämna lån mot säkerhet av in-teckning i fartyg, som är avsett att huvudsakligen nyttjas i fart mellan Sverige och utlandet eller mellan orter i utlandet och som är belånade i Svenska skeppshypotekskassan.

2 §.

Fonden förvaltas av riksgäldskontoret, som har att på anfordran utbetala för lånerörelsen erforderliga medel.

3 §.

Lånerörelsen håndhaves för statens räkning av en nämnd, vars ledamöter och suppleanter skola utgöras av ledamöterna och suppleanterna i styrelsen för Svenska skeppshypotekskassan. Nämndens förvaltning och räkenskaper granskas av skeppshypotekskassans revisorer.

I fråga om lånerörelsens bedrivande samt nämndens och revisorernas skyldigheter och befogenheter ävensom deras ansvarighet för skada, som tillskyndas fonden, skola stadgandena i förordningen angående Svenska skeppshypotekskassan och i reglementet för kassan äga motsvarande tilllämpning, dock med iakttagande av

att lån från fonden må lämnas endast för nybyggnad eller modernisering av fartyg;

att ved beviljande av lån från fonden återbetalningstiden må bestamas till högst åtta år, under iakttagande av att lånet skall vara återbetalat innan det från skeppshypotekskassan utlämnade lånet slutamorterats;

att lån från fonden må beviljas till belopp, motsvarande

högst tjugo procent av fartygets värde, och att inteckningssäkerheten, vilken där omständigheterna därtill föranleda bör stärkas med annan pant eller borgen, skall ligga inom sjuttio procent av nämnda värde;

att det i andra stycket av § 15 förordningen angående skeppshypotekskassan stadgade särskilda ansvar med anledning av förlust i följd av att fartyget upphört att vara svenskt ej skall gälla beträffande lån från fonden;

att vad om **förvar** och vård av för skeppshypotekskassans obligationslån pantskrivna värdehandlingar är stadgat skall gälla i fråga om förvaret och värden av de värdehandlingar, som utgöra säkerhet för lån från fonden;

att nämndens förvaltningsberättelse och revisorernas utlåtande däröver icke skola befordras till tryck; samt

att nämndens förvaltning och räkenskaper ej skola underställas granskning av skeppshypotekskassans låntagare.

4 §.

k lyftat lånebelopp skall gäldas ränta från lyftningsdagen efter fyra och en halv procent dock med skyldighet för låntagaren att, därest till betalning förfallet kapitalbelopp icke inom åtta dagar efter förfallodagen guldits, å det förfallna beloppet erlägg sex procent årlig ränta från förfallodagen, till dess betalning sker.

5 §.

Fonden tillhöriga medel, som av riksgäldskontoret utbetalats till nämnden, skola i den mån de ej erfordras i lånerörelsen, återställas till riksgäldskontoret. De i rörelsen influtna räntemedlen efter avdrag av vad som åtgått till täckande av med rörelsen förbundna kostnader, skola för varje kalenderår sist före utgången av nästföljande januari månad indbetalas till riksgäldskontoret. Av nämnden omhänderhavda medel, som tillhöra fonden, skola i avbidan på deras användande i rörelsen eller överlämnande till **riksgäldskontoret** hållas inestående å checkräkning i riksbanken eller å postgirokonto.

6 §.

Bestämmelser om ersättning för kostnader, som föranledas av fondens lånerörelse, ävensom de ytterligare föreskrifter angående rörelsen och vad därmed har samband, som må erfordras, meddelas av Konungen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1936.

Det alla som vederbör sig hörsamligen att efterrätta.
Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 19 juni 1936

GUSTAF

(L.S.)

Fritjof Ekman

(Handelsdepartementet).

Nr. 313.

Kungl. **Maj:ts** Kungörelse

om vissa ändringar i kungörelsen den 18 maj 1928 (nr 129) angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från fonden för rederinäringens understödjande (rederilånefonden); given Stockholms slott den 19 juni 1936.

Kungl. Maj:t har - sedan riksdagen fattat beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa stödåtgärder för den svenska sjöfartsnäringen - funnit gott förordna, att §§ 1, 3 och 7 kungörelsen den 18 maj 1928 angående allmänna villkor och bestämmelser för lån från fonden för rederinäringens understödjande (rederilånefonden) skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 1.

Rederilånefonden är huvudsakligen avsedd för befrämjande av den svenska skeppsfarten på utrikes orter i avlägsna farvatten, varför rederiföretag för inrikes sjöfart endast undantagsvis kommer att understödjas med lån från fonden.

Lån utlämnas icke för ändamål, som ligger inom ramen för Svenska skeppshypotekskassans verksamhet och lämpligen bör tillgodoses genom lån från nämnda kassa.

Därest lån sökes för anskaffande av fartyg, lämnas - under i övrigt lika förhållanden - **företräde** närmast åt sådan lånesökande, som låter tillverka fartyget vid svensk verkstad, och därefter åt sådan lånesökande, som visar sig hava inom ett år före den dag, då enligt § 2 mom. 1 ansökan senast skall ingivas, låtit upphugga eller nedskrota fartyg av storlek ungefärligen motsvarande det eller de fartyg, som avses skola anskaffas, eller ock avgivit förbindelse att inom ett år efter låneansökningen bifallits låta verkställa

upphuggning eller nedskrotning i nu nämnd omfattning.

§ 3.

Lånebeloppet bestämmas av **Kungl. Maj:t**, sedan kommerskollegium efter hörande av styrelsen för Svenska skeppshypotekskassan över ansökningsen avgivit underdånigt utlåtande. Kollegium äger härvid föreslå de särskilda villkor för lånebeloppets lyftande och åtnjutande, som må finnas påkallade i syfte att trygga beloppets användande för avsett ändamål.

§ 7.

Sedan lån innehafts under två år från första lyftningsdagen, skall under de därpå följande sex åren årligen återbetalas en sjättedel av det ursprungliga lånebeloppet, låntagaren dock obetaget att före lånetidens utgång på en gång indbetala ogulden del av lånet. Då särskilda omständigheter därtill föranleda, kan för visst lån medgivas utsträckning av den tid, varunder amortering ej skall behöva äga rum, eller av hela lånetiden, i det senare fallet dock icke i vidare mån än att lånet skall vara till fullo återbetalat, då lånet avser anskaffande av nytt fartyg, vid utgången av tolfte året och eljest vid utgången av tionde året från första **lyftningsdagen**.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1936.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 18 juni 1936.

GUSTAF

(L.S.)

Fritjof Ekman.

(Handelsdepartementet).

Revers **N:o**

Låntagare

Lånebelopp Kr.

Fartyg

(Anteckningarna här ovan göras av kassan).

Till Svenska skeppshypotekskassan, här nedan kallad kassan, eller order, betalat **undertecknad**
_____ **här** nedan kallad låntagaren, ett denna dag till låns erhållet belopp av kronor

sålunda, att låntagaren till dess lånet guldits,

jämte halvårsvis den _____ och den _____
med början den _____ till betalning förfallen _____ %
ränta å den vid varje tid oguldna delen av lånebeloppet.

Såsom säkerhet ej mindre för riktiga fullgörandet av låntagarens betalningsskyldighet för det lånfångna beloppet med ränta än även för all annan fordran av vad slag det vara må, som kassan har eller kan komma att, innan detta lån till fullo guldits, erhålla hos låntagaren, överlämnar och pantförskriver låntagaren nedan angivna i _____ ~~---~~**fartyget** _____

beviljade inteckningar.

Med "fartyget" betecknas här nedan det eller de fartyg, i vilka den eller de inteckningar äro beviljade, vilka utgöra säkerhet för denna förbindelse.

För lånet och den lämnade panten gälla i **övrigt** följande bestämmelser:

- 1:o) För den händelse kapitalavbetalning eller ränta icke erlægges å stadgad tid, är låntagaren skyldig att å det förfallna beloppet från förfalldagen tills likvid sker gälda ränta efter en räntesats, som med 1% per år överstiger den här ovan angivna.
- 2:o) Låntagaren åligger att under hela lånetiden hålla fartyget i sjovärdigt och fullgott skick samt att tillse, att alla å fartyget i sådant avseende tillämpliga stadganden i lagar och författningar i Sverige och varje annat land, som fartyget besöker, uppfyllas.
- 3:o) Låntagaren må icke använda fartyget i en trade eller på ett sätt, som strider mot svensk eller vederbörande utländsk lag eller är i kaskoförsäkringspolisen förbjuden.
- 4:o) Låntagaren skall inom en vecka efter det ham emottagit rapport **över** klassbesiktning av fartyget, föreskriven av det klassificeringssällskap, enligt vars fordringar fartyget är byggt, lämna kassan meddelande därom samt på begäran tillstålla kassan avskrift av klassificeringscertifikat eller rapport rörande sådan besiktning.

- 5:o) Låntagaren vare skyldig medgiva kassan rätt att när som helst låta företaga besiktning av fartyget. Brister ifråga om skrov, maskineri eller utrustning åligger det låntagaren att skyndsamt och senast inom av kassan föreskriven skälig tid efter erhållen anmärkning avhjälpa.
- 6:o) Låntagaren må icke utan att kassan därom först under rättats och icke mot kassans bestridande för fartyget träffa fraktavtal, som avse längre tid än tolv månader.
- 7:o) Det åligger låntagaren att på begäran lämna kassan upplysninger om fartygets sysselsättning och för fartyget träffade fraktavtal.
- 8:o) Låntagaren må icke utan samtycke av kassan vidtaga åtgärd, varigenom äganderätten till fartyget förändras eller fartyget eljest upphör att vara svenskt.
- 9:o) Vägrar kassan att lämna samtycke till åtgärd av låntagaren, varigenom fartyget upphör att vara svenskt, är låntagaren berättigad att gälda sin skuld till kassan, ändå att förfallotiden icke är inne. Begagnar låntagaren denne rätt, är låntagaren skyldig att därutöver till kassan gälda - efter kassans bestämmande - en summa, motsvarande högst $\frac{1}{2}\%$ per år å skuldens kapitalbelopp för tiden till dess lånet enligt denna revers skulle slutligen guldits.
- 10:o) Skulle förlust ådragas kassan därigenom att av annan låntagare hos kassan pantförskrivet fartyg, utan att samtycke från kassan föreligger, upphört att vara svenskt, äro alla de, som under det räkenskapsår, då förändringen inträdde, voro låntagare hos kassan, ansvariga för förlustens täckande i förhållande till högsta under räkenskapsåret oguldna beloppet av deras lån. Kan nogon av dem icke fullgöra den betalningsskyldighet, som till följd av denna ansvarighet åligger honom, skola de övriga efter nyssnämnda grund svara för bristen.
- 11:o) Låntagaren skall hålla fartyget i sin helhet kaskoförsäkrat mot såväl totalförlust som partiell skada och kostnad till minst det värde, som av kassan åsättes fartyget, där idas kassan medgivit att låntagaren får stå självrisk till högst 10 procent av detta värde; dock kan i stället för sådan kaskoförsäkring godtagas s.k. intresseförsäkring i fartyget, i den mån kassan finner detta kunna ske utan åsidosättande av nödigt trygghet för kassan såsom inteckningshavare.

Dessutom skall låntagaren hållas särskild försäkring, som i sedvanlig utsträckning bereder kaskoförsäkringen icke innefattat skydd (protection and indemnity) mot den ersättnings-skyldighet, som kan uppkomma för fartygets ägare. Såväl kasko- som intresseförsäkringen skall gälla till förmån för kassan såsom innehavare av in-teckning i fartyget samt medföra rätt för **in-teckningshavaren** att, ändå att hans fordran ej är förfallen, framför fartygets ägare njuta betalning ur utfallande försäkringsbelopp, såvida icke - vid partiell skada - ägaren genom att låta reparera fartyget eller på annat sätt bereder in-teckningshavaren samma säkerhet som före skadans inträffande.

I **övrigt** skola för försäkring, som här avses, gälla så-danna bestämmelser, som stadgas i lagen om försäkringsavtal, med den jämkning, som kassan kan finna av omständigheterna påkallad. Försäkringsgivaren skall hava gent emot kassan för-bundit sig att tillse, att försäkringen icke ändras eller upp-hör utan kassans vetskap och att kassan erhåller nödigt råd-rum för att säkerställa sig före försäkringens upphörande.

- 12:o) I den mån kassan finner sådant erforderligt skall å fartyget tagas försäkring mot krigsfara.
- 13so) Försäkring, som i 11:o och 12:o avses, skall vara med-delad av svensk **försäkringsgivare**, som av kassan godkännes; dock att, då kassan finner skäl原因 anledning därtill förelig-ga, försäkring kan godtagas, som meddelats av utländsk för-säkringsgivare .
- 14:o) Låntagaren är skyldig att sist fjorton dagar före ut-gången av den tid, för vilken försäkring gäller, till kassan lämna bevis, att försäkringen förnyats. Underlåtes detta, är kassan berättigad att på låntagarens bekostnad försäkra far-tyget för den tid kassan finner erforderligt med skyldighet för låntagaren att återgälda kassan förskjutet premie och kassans kostnader jämte 6% årlig ränta å dessa belopp från utbetalningsdagen tills likvid sker.
- 15:o) Där förhållandets sunnerligen bråds-kande natur därtill föranleder, äger kassan, utan att desförinnan underrätta lån-tagaren, ombesörja fartygets försäkrande mot krigrisk med enahanda skyldighet för låntagaren som i 14:o sägs.
- 16:o) Låntagaren är skyldig att, så snart ske kan, underrätta kassan om rättegångar mot låntagaren eller fartygets befäl-

havare berörande fartyget, samt om haveriet, som drabba fartyget, i den mån sådana rättergångar eller haverier kunna antagas föranleda kostnad eller förlust överstigande 10% av fartygets värde, samt att med avseende å rättergångarnas utförande och haveriernas reglerande följa de anvisningar, som kassan kan finna erforderligt meddela.

- 17:o) Låntagaren åligger att ordentligt gälda hyra och annan gottgörelse, vartill befålhavare och besättning på grund av sin anställning å fartyget äro lagligen berättigade, så ock all annan skuld, för vilken fordringsägaren tillkommer panträtt i fartyget och för vars gäldande medel icke kunna erhållas genom å fartyget tagen försäkring.
- 18:o) All kassans kostnad för besiktning, värdering, **intecknings**-åtgärd och annat dylikt skall gäldas av låntagaren.
- 19so) År låntagaren aktiebolag eller kommanditbolag, åligger det låntagaren att tillställa kassan avskrifter av bolagsstyrelsens och revisorernas berättelser samt bolagets balans- och vinst- och förluststräkningar, så snart handlingarna föreligga, ävensom avskrift av de vid bolagsstämma fattade beslut inom fjorton dagar efter stämman.
- Annan låntagare är pliktig att på enahanda sätt tillställa kassan motsvarande handlingar, i den mån de finnas.
- 20:o) Kassan äger uppsäga detta lån till betalning omedelbart eller inom viss av kassan bestämd tid:
- a) om för lånet ställd säkerhet undergått märklig **försämring**, eller för kassan betryggande försäkring icke finnes, eller låntagaren eljest icke fullgör de för lånet gällande villkor;
  - b) om fartyget utmätas för gäld eller belägges med kvarstad, som icke hävts inom fjorton dagar;
  - c) om låntagaren **försättes** i konkurs, träder i likvidation eller inställer sina betalningar;
  - d) om ledningen av låntagarens rörelse förändras;
  - e) där låntagaren är bolag, om åtgärd vidtagas, som enligt kassans mening är ägnad å utländskt intresse åstadkomma bestämmande inflytande på bolaget vidkommande angelägenheter.
- 21:o) Kassan äger pantförskriva denna revers med tillhörande hypotek såsom säkerhet för obligationer, som av kassan utgivias.
- 22:o) För den händelse låntagaren icke fullgöra sin betalningsskyldighet enligt denne förbindelse, äger kassan utan lån-

tagarens hörande och utan iakttagande av i lag stadgade föreskrifter, på sätt kassan finner lämpligt, realisera panten samt ur panten göra sig betald för sin fordran **ävensom** för all kostnad för pantens vård och försäljning. Under samma förutsättning är pantsatt inteckningsrevers, för vilken låntagaren är betalningsskyldig, vid anfordran förfallen till betalning utan hinder av vad i den pantsatte inteckningsreversen kan vara om betalningstiden förskrivet.

Svenska Skeppshypotekskassan

V. Hamngatan 8

Göteborg.

P.M.

angående erforderliga uppgifter i ansökningar från aktiebolag om erhållande av lån hos Svenska Skeppshypotekskassan.

Med ordet "fartyget" här nedan avses det eller de fartyg, i vilket de inteckningar äro beviljade, som avses skola lämnas såsom säkerhet för lånet.

I ansökningen skall i nedan nämnd ordning uppgivas:

- a) Det lånebelopp som önskas;
- b) den tidpunkt då lånebeloppet önskas utbetalt;
- c) det **ändamål** för vilket lånebeloppet är avsett at användas;
- d) den inteckningssäkerhet som avses skola lämnas för lånet;
- e) när och vid vilket varv fartyget är byggt eller, därest det icke är färdigt, hos vem det är beställt;
- f) det pris som erlagts eller avtalats för fartyget;
- g) den tid då fartyget, därest det icke är färdigbyggt, beräknas vara leverandklart;
- h) det marknadsvärde fartyget beräknas hava vid lånets utbetalande ;
- i) alla de närmare uppgifter om fartygets storlek, konstruktion, maskineri, lastningsförmåga, fart, bränslemedel och konsumtion därav, klassificering och dylikt, som äro erforderliga för att kassan skall kunna bedöma dess värde;
- j) huruvida fartyget är byggt eller konstruerat för något spe-

ciellt ändamål eller särskilt slag av fraktfart; och, därest så är förhållandet, närmare uppgifter därom;

- k) huruvida för fartyget är ingånget eller avses att ingå fraktavtal för viss tid eller för viss serie av resor; och, därest så är förhållandet, de väsentliga villkoren för dylikt fraktavtal;
- l) hos vilka assuradörer och till vilket värde kasko- och intresseförsäkring är täckt eller avses att täckas;
- m) hos vilka assuradörer protection-försäkring är täckt eller avses at täckas;
- n) när och var besiktning av fartyget för Kassans räkning kan ske;
- o) särskilda önskemål av sökanden.

Vid ansökningen skola finnas bilagda:

- 1) avskrift av bolagsordning för sökandebolaget;
- 2) avskrift av styrelse- och revisionsberättelse innehållande vinst- och förlust- samt balansräkningar för sökandebolagets tre senaste verksamhetsår, eller, om bolaget icke varit i verksamhet under minst tre år, för tiden från och med dess stiftande;
- 3) uppgift om namnen k styrelseledamöter och verkställande direktör för sökandebolaget.

Det erinras om att för lån från kassan gälla nedan avtryckta bestämmelser i dels §§ 8 t.o.m. 21 i Kungl. Förordningen angående Svenska Skeppshypotekskassan den 6. juni 1929 med de ändringar som senare vidtagits i §§ 10 och 16 och dels § 6 stycket 2 i Kungl. Maj:ts Reglemente för Svenska Skeppshypotekskassan den 22. november 1929.

(Her anføres reglementets §§ 8.- 21.)

F Ö R B I N D E L S E .

I egenskap av assuradör av Protection och Indemnity för ..
..... tillhöriga .....
/fartyget ..... **för** helt tonnage .....
brutto reg. tons enligt polis n:r ..... av den ....
förbinda vi oss att, för den händelse denna försäkring skulle kom-
ma att upphöra eller ändring i densamma företagas medelst rekom-
manderat brev eller på annat sätt därom omedelbart underrätta
Svenska Skeppshypotekskassan, vars postadress är Göteborg, och
att dessutom gentemot kassan låta försäkringen förbliva oförändrad
i kraft i minst 14 dagar sedan kassan fått sådan underrättelse, mot
det att kassan garanterar betalning av prolongationspremien.

den ..... 19 .....

I egenskap av assuradörer av kasko kr. uti S/S
m/s
..... tillhörigt ..... för tiden fr.o.m.
..... t.o.m ..... förklara vi oss
härmed hava erhållit kännedom om att ovannamnda försäkring skall
gälla till förmån för Svenska Skeppshypotekskassan, vars postadress
är Göteborg, såsom innehavare av inteckning i ovannämnda fartyg och
förbinda oss att vid utbetalningar, som kunna ifrågakomma på grund
av nämnda försäkring, iakttaga bestämmelserna i § 58 Lagen om för-
säkringsavtal av den 8. april 1927.

Skulle genom uppsägning den här ifrågavarande försäkringen
upphöra att gälla tidigare än som i policen angivits, eller genom
överenskommelse någon ändring i densamma företagas, varigenom **in-**
teckningshavarens rätt beröres, så förbinda vi oss att medelst re-
kommenderat brev eller på annat sätt därom underrätta Kassan och
att dessutom gentemot Kassan låta försäkringen förbliva oförändrad
i kraft i minst 14 dagar sedan Kassan fått sådan underrättelse, mot
det att Kassan garanterar betalning av prolongationspremien.

Slutligen godkänna vi att varje bestämmelse, som innehålles
i Lagen om försäkringsavtal av den 8. april 1927 och som kan hava
betydelse för panthavares rätt, skall äga tillämoning på den här
ifrågavarande försäkringen i den mån Kassans intressen därav be-
röras.

den ..... 19 .....

Bilag 16.

Den danske Landmandsbank
Hypotekafdelingen.

Den danske landmandsbank, hypotekafdelingen, er oprettet med hjemmel i lov nr. 55 af 25/3 1872. Dens formål er ifølge vedtægternes § 2:

- I. at yde lån
  - a) imod prioritet i faste ejendomme såvel landejendomme som købstadejendomme, derunder også lån til afløsning af tiender, arvefæsteafgifter og andre realrettigheder,
  - b) til kommuner;
- II. at købe obligationer med prioritet i faste ejendomme og obligationer udstedt af kommuner;
- III. at udstede hypotekobligationer og kommuneobligationer.

Hypotekafdelingen er en særlig afdeling indenfor Den danske Landmandsbank, men med aktiekapital fælles med denne.

Afdelingen blev oprettet som supplement til kreditforeningerne og adskiller sig på to væsentlige punkter fra disse, nemlig ved at yde lånene kontant til pari kurs og ved ikke at kræve solidarisk hæftelse blandt låntagerne.

Ved oprettelsen var det solidariske ansvar, som kræves af kreditforeningerne, noget forholdsvis nyt og uprøvet, og adskillige låntagere var betænkelige ved at gå ind i det.

Hertil bidrog også nylig stedfundne sammenbrud af kreditforeninger.

Midlerne til hypotekafdelingens udlån tilvejebringes ved udstedelse af hypotek- og kommuneobligationer. I kraft af sin kapitalstyrke behøver banken ikke straks at afsætte disse på markedet, men kan foretage emissionerne efter tid og lejlighed, når betingelserne herfor synes gunstige. Obligationerne udstedes i serier med rente, amortisationstid m.v. efter bankens nærmere bestemmelse. Det samlede udstedte obligationsbeløb må ikke overstige 6 gange bankens aktiekapital, og der må ikke cirkulere et større beløb af disse ob-

ligationer end det beløb, banken ejer henholdsvis i prioritetsobligationer og obligationer udstedt af kommuner, jfr. vedtægternes § 33.

De banken tilhørende panteobligationer og obligationer udstedt af kommuner tjener forlods til dækning af de af banken udstedte hypotek- og kommuneobligationer, således at der ikke i tilfælde af bankens konkurs eller opløsning tilkommer bankens øvrige kreditorer nogen del heraf, forinden obligationsejernes krav er **fyldestgjort**, jfr. vedtægternes § 32.

Som forlods reservefond for hypotek- og kommuneobligationer henlægges der et beløb på mindst **5%** af, hvad de udstedte og ikke atter indløste hypotek- og kommuneobligationer til enhver tid beløber sig til. Dette beløb henlægges i banken tilhørende obligationer af denne art eller i andre banken tilhørende solide effekter og forsynes med boligministeriets prohibitivpåtegning.

løvrigt har obligationsejerne sikkerhed i bankens aktiver på lige fod med dens øvrige kreditorer, jfr. vedtægternes § 36.

Lån i fast ejendom, der normalt ydes som første prioritetslån, må sammen med foranstående prioriteter efter vedtægternes § 18 ikke overstige 3/5 af landejendommens eller halvdelen af andre faste ejendommens værdi, takserede efter reglerne for vurdering af ejendomme til efterretning ved udlån af umyndiges midler. Lånene ydes som nævnt kontant og til parikurs med fradrag af provision, samt til en fast rente. Lånene kan efter vedtægtens § 6 ydes opsigelige eller uopsigelige. Opsigelige lån kan til enhver tid fra begge sider **opsiges** til udbetaling med 1/2 års varsel.

Da uopsigelige lån ydes enten således, at de indestar et vist åremål, hvorefter de fra bankens side kan opsiges med 1/2 års varsel, eller således, at de afdrages over en bestemt årrække, højst 52 år. Debitor er dog efter nærmere fastsatte regler til enhver tid berettiget til at indfri de uopsigelige lån helt eller delvis.

Lånene forfalder principielt ved ejerskifte, men overtages dog normalt af den nye ejer.

Medens afdelingen de første 15 år af sin levetid havde en betydelig og fortsat stigende omsætning, begyndte den derefter at gå tilbage, og i forhold til kreditforeningerne er dens udlånsvirksomhed nu ikke af større betydning. Dette antages for en væsentlig del at skyldes, at låntagernes betæneligheder ved den solidariske hæftelse efterhånden er forsvundet.

Bilag 17.

udvalgsbetænkning
Lagtingssag nr. 9/19551 Fornyelsen af fiskerflåden.

I 1952 nedsatte landsstyret efter vedtagelse af tinget et særligt udvalg til at behandle sagen om fornyelsen af fiskerflåden. Den 2. marts 1953 afgav udvalget betænkning med forslag, der bl.a. foreslår, at lagtinget i de førstkomende 5 år tilvejebringer mindst **2½** mill. kr. årlig til fiskerfartøjernes fornyelse.

15. juli 1953 blev sagen sendt lagtinget fra landsstyret, og den er blevet behandlet i fiskeriudvalget.

Det står klart for udvalget, at fornyelsen af fiskerflåden er en sag, der ikke tåler udsættelse; her må der tages et tungt finansielt tag og det hurtigt. Fiskerflåden er i høj grad gået tilbage, og mange af de tilbageværende skibe er i dårlig stand og ikke konkurrencedygtige med andre nationers skibe. Der er mange fiskere, og af den grund bliver skibene ofte overbemandede, der bliver for mange og for små parter, som udbyttet skal deles i, og parterne er ikke tilstrækkelige til at veje op imod, hvad der kræves til livets ophold. **Disse** omstændigheder har medført, at en del af vore mest driftige fiskere har forhyret sig med andre nationers skibe, der kan byde større fortjeneste, og denne udvikling fortsætter og griber **mere** og mere om sig. Hvis vi derfor skal kunne beholde vore bedste folk hjemme, må vi skabe for dem samme levevilkår, som andre kan byde dem. Dette kan ikke gøres uden en forbedring af fiskerflåden; der må skaffes flere og mere tidssvarende skibe.

Fiskeriudvalget har fiirhandlet med landsstyret og folketingsmændene om sagens finansielle side, thi selvfølgelig kræves her en omfattende finansiering.

Det er oplyst overfor udvalget, at der, når kreditinstituttet er oprettet, og skibshypoteklån er etableret, måske ad den vej vil være mulighed for at opnå lån på **60%** af byggesummen for nye skibe. Udvalget vil så mene, at de andre **40%** tilvejebringes af køberen med ret betydelige tilskud fra staten og lagtinget.

Når udvalget tilråder at yde tilskud, er det, fordi det erfaringsmæssigt har vist sig, at hvis et skib ikke bliver nedskrevet i værdi allerede fra starten, kan man ikke regne med, at driften betaler sig*

Udvalget mener, at der i første række bør bygges eller købes nye fartøjer fra 100 - 300 tons, med eller uden kølerum og med kraftige motorer; sådanne fartøjer kan anvendes til alt fiskeri og giver beskæftigelse til mange mand.

I anden række kommer så tilvejebringelsen af diesel- eller oliedrevne trawlere.

Vedrørende lån fra skibshypoteket er det nødvendigt at sikre låntagerne mod kurstab ved obligationssalget. Dette må ske ved statsgaranti eller på anden måde.

Som bekendt er det fiskeriet, der er bærende for hele vort samfund, og derfor bør lagtinget sammen med staten og andre gode kræfter gøre alt, hvad der kan gøres, for at få denne store sag løst hurtigst muligt.

Fiskeriudvalget tilslutter sig det forslag, der foreligger fra det af landsstyret nedsatte udvalg, om, at der tilvejebringes mindst $2\frac{1}{2}$ mill. kr. årlig i de førstkomende 5 år til dette formål.

For at gøre det muligt at gennemføre et sådant byggeprogram kan udvalget tænke sig følgende ordning: Lagtinget yder som tilskud f.eks. 15% af byggeudgifterne, staten det samme, køberen 10%, tilsammen 40%. De resterende 60% tilvejebringes som lån fra realkreditinstituttet. Foruden de 10% må køberen selvfølgelig også være i stand til at skaffe tilstrækkelig driftskapital. Lagtingets andel på 2.500.000 kr. bliver kr. $\frac{2.500.000 \times 15}{100}$ kr. 375.000 om året, i 5 år kr. 1.875.000. Lagtingets andel kan tænkes tilvejebragt således: Tinget har i indeværende samling vedtaget at nedlægge landshandelen, således at denne slutter sin virksomhed 1. januar 1955. Landshandelen har idag som disponibel kapital godt og vel 1 mill. kr. Selv om en del af de udestående fordringer skulle gå tabt, kan der lavt anslået regnes med at indkomme ca. kr. 500.000. Dette beløb, kr. 1.500.000, vil tinget bruge til fiskerflådens fornyelse. Mindretallet gør hertil sine bemærkninger.

Ud over dette beløb er der på lagtingets finanslov afsat kr. 400.000 til samme formål, og det er hensigten, at dette skal fortsætte i de kommende år. Som foran anført vil lagtingets andel i et 5 års byggeprogram på $2\frac{1}{2}$ mill. kr. årlig andrage kr. 1.875.000, me-

dens der efter det nylig anførte kan regnes med at blive tilvejebragt fra tingets side ca. kr. **3.500.000**, altså ca. kr. 1.625.000 mere end nødvendigt til anførte byggeprogram. Hvis disse kr. 1.625.000 også benyttes de første 5 år efter samme plan som foran anført, vil det sige, at den samlede byggesum forøges med 10,6 **mill.** kr., eller med andre ord sættes op fra **12½** mill. kr. til **23 mill.** kr. I denne forbindelse må det bemærkes, at dette efter udvalgets skøn kun er en fordel og ikke noget for stort beløb. Når udvalget ikke fremsætter forslag om at bruge større pengebeløb, er det kun, fordi det ikke kan se nogen mulighed for at tilvejebringe mere fra tingets eller fra anden side på Færøerne, medens det står udvalget klart, at det havde været det bedste for udviklingen og fremdriften inden for vort fiskerierhverv, om det havde været muligt.

Mindretallet (**Dam** og Danbjørg) bemærker vedrørende landshandelen:

Det er farligt for en så vigtig sag som fornyelsen af fiskerflåden at bygge for meget på dette overskud. **F**or det første er det usikkert; der foreligger ingen lovlig vedtagelse om, hvorvidt det beløb fra landskassen, som landshandelen har til driftskapital, hvis det bliver disponibelt, vil kunne bruges til forøgelse af fiskerflåden. For det andet er det tvivlsomt, om der bliver **½ mill.** kr. ud af det, der vil komme ind af udestående beløb og for varer på lager.

Hvis det bliver sådan, at landskassen ikke er i stand til at undvære den ene million, som landshandelen nu har som lån til driftskapital, bliver der tale om et så ringe overskud, at der ikke er meget at bygge på. Dertil kommer, at det mulige overskud vil være indkommet sent, måske først om flere år, og det kan fornyelsen af fiskerflåden ikke vente efter.

I sammenhæng med omtalen af landshandelen kan det i samme forbindelse ikke skjules, at en stor del - måske den største del - af det færøske folk idag anser det for galmandsværk at nedlægge **lands-**handelen, mest af den grund, at man mener, at den kan yde fiskerierhvervet den største støtte for at opnå rentabilitet. Det står nemlig alle fornuftige mennesker klart, at landshandelen, således som den er finansieret idag, er den eneste, der kan påtage sig den for fiskerierhvervet så helt nødvendige storimport af al udrustning. Her kan der være tale om millionbesparelser. Det er just disse besparelser, der påkraves, eftersom det er priserne på udrustningsvarerne, der idag er mest tyngende for fiskerierhvervet og gør det

urentabelt, så det yder for lidt både til fiskere og redere.

Hvis det nu bliver sådan, at et flertal efter valget er af den anskuelse, at det er nødvendigt, at landshandelen fortsætter, kan man vente, at den ikke bliver nedlagt, men vil få overdraget nævnte kæmpeopgave for at redde fiskerierhvervet.

Derfor bør et muligt overskud ved en nedlæggelse af landshandelen ikke tages i betragtning i denne sag, undtagen som en reserve, som man kan ty til og derfor kan have i baghånden.

Mindretallet er selvfølgelig enig med andre om, at al den kapital, som kan skaffes tilveje uden at skade afgørende og livsvigtige områder indenfor fiskerierhvervet, bør anvendes til fiskerflådens forøgelse.

Der regnes med og tales meget om realkreditinstituttet. Men for at der ikke skal være noget falsk skær over denne institution - der skal bygge på de 10 Marshall-millioner - er det rigtigst at nævne, at den skal fordeles over 3 opgaver, nemlig til skibsbyggeri, skibskøb, husbyggeri og kommunelån. Det bliver derfor kun en lille del af disse 10 millioner, der nu udlånes til sanering af fiskerivirksomheder, der vil kunne tilvejebringes til i den allerførste fremtid at kunne anvendes som grundlag for låneydelser i realkreditinstituttets skibslåneafdeling. Og eftersom andre sædvanlige måder at rejse kapital på kun rækker kort overfor den kæmpeopgave at forøge og forny fiskerflåden, foreslår mindretallet, at Færøernes lagting benytter sin lovgivningsmagt til ved f.eks. delvis tvangslån og delvis frivillige lån i pengeinstitutter og ude blandt befolkningen at tilvejebringe den nødvendige kapital, foreløbig for det første den kapital, der er anslået at skulle skaffes til realkreditinstituttets skibslåneafdeling, men som ikke kan tilvejebringes til brug før om lang tid, dernæst efterhånden den kapital, der vil kræves til skibskøb, når realkreditinstituttets kapital og andre sædvanlige lånemuligheder ikke slår til. Ved et sådant bundet eller frivilligt lån kommer alle landets indbyggere, sagførere, læger, lærere og andre embedsmænd med faste lønninger o.a. til at lægge ryg til det store tag at få vor fiskerflåde forøget. Under de nuværende forhold arbejder en stor del af den indestående kapital i vore pengeinstitutter udenfor Færøerne.

Den her påviste vej indebærer i sig selv fuld betryggelse for, at vi straks ved hjælp fra den øvrige del af riget bliver i stand til at købe de skibe, dieseltrawlere, store skonnerter med kølean-

læg og andre skibe, som man overhovedet føler sig forvisset om skal kunne forrentes og derved være absolut sikkerhed for lånenes tilbagebetaling.

Forslag.

Idet man henviser til foranstående betænkning og den betænkning, der er afgivet af udvalget nedsat i anledning af fiskerflådens fornyelse, indstiller udvalget til tinget:

- a) at anmode landsstyret om at undersøge byggepriser og kreditvilkår ved bygning af moderne fiskerfartøjer af passende størrelse,
- b) at bede landsstyret sammen med folketingsmændene føre forhandling med danske myndigheder om finansiering i denne sag på det i betænkningen nævnte grundlag.
- c) Når resultatet af forhandlingerne foreligger, ønskes sagen igen forelagt lagtinget.

Fiskeriudvalget, den 5. marts 1954.

Bilag 18t Udkast til pantebrev.

Anmelderens navn og

bopæl (kontor):

F I S K E R F A R T Ø J.

Stempel- og gebyrfrit.

P A N T E B R E V

til

FÆRØERNES REALKREDITINSTITUT

—ooOoo—

Underskrevne

f.d.

Boende

erkender herved at have modtaget et lån af Færøernes **Realkredit-**
institut på kr., skriver

til

Lånet afdrages med kr. halvårlig, første gang d.
195 .

Af den til enhver tid skyldige restgæld svares fra lånets
udbetalingsdag rente, % halvårlig, der indbetales hver
1. juni og 1. december, første gang d. 1. 195 for den fra
udbetalingen forløbne tid.

Som bidrag til instituttets reservefond betales fra lånets
udbetaling ... % årlig af den oprindelige lånesum, hvilket bidrag
erlægges med halvdelen eller kr. øre i hver 11. juni
og 1. juni og 1. december, første gang d. 1. 195 .

Lånet er fra kreditors side uopsigeligt, så længe debitor overholder bestemmelserne i nærværende pantebrev, men kan fra debitors side opsiges til hel eller delvis indfrielse med 3 måneders varsel til en 1. juni eller 1. december.

Debitor underkaster sig bestemmelserne i de for Færøernes realkreditinstitut under udfærdigede vedtægter samt de forandringer i eller tillæg til vedtægterne, som måtte blive fastsat af statsministeriet og landsstyret.

Renter og afdrag m.v. indbetales til Færøernes realkreditinstitut eller til et af dette opgivet betalingssted.

Til sikkerhed for alle betalinger efter dette pantebrev gives herved Færøernes realkreditinstitut prioritets pantet i ovennævnte fiskerfartøj af kendingsbogstaver .... brutto og netto tonnage henholdsvis .... og .... tons, den i fartøjet værende .... hk motor, leveret af .... og mærket ...., dets stående og løbende rigning, sejl, gods, fiskeredskaber og alt øvrigt til fartøjets udrustning almindeligt og nødvendigt skibsinventar og tilbehør, fartøjets assurance-sum mod søskade og brandskade, der udgør .... kroner, i den debitor eventuelt tilgodeskrevne, på fartøjets konto indførte andel af vedkommende forsikringsselskabs overskud, samt i krigsforsikringssummen og det fartøj, der måtte blive anskaffet for denne.

løvrigt underkaster debitor sig omstående bestemmelser.

Til bekræftelse har jeg i overværelse af medundertegnede 2 vitterlighedsvidner egenhændig underskrevet dette pantebrev.

den

Til vitterlighed om ægtheden af låntagerens underskrift og om dateringens rigtighed samt låntagerens myndighed.

Navn:

Navn:

Stilling:

Stilling:

Bopæl:

Bopæl:

1. Betaling såvel af kapital som af renter eller afdrag sker **portofrit**.
2. Dette pantebrev giver sikkerhed for betaling af bemeldte kapital med renter, strafrenter, opsigelses-, søgsmåls- og inddrivelsesomkostninger, derunder sagførersalær, samt enhver udgift, kreditor måtte have i anledning af andre kreditorers eller skifterettens retsforfølgninger vedkommende pantet, derunder for anmeldelser i boer og udgifter ved ny tinglysning af dette pantebrev i tilfælde af debtors fjerning til anden retskreds.
3. Debitor bemærker udtrykkeligt, at ingen har nogen rettighed over det pantsatte i henhold til ægtepagt, pantebrev, købekontrakt, lejekontrakt eller andet udover det foran anførte.
4. Fartøjet skal til enhver tid være forsikret mod 3øskade og brandskade i et af Færøernes landsstyre godkendt forsikringsselskab til fuld værdi og mindst til et sådant beløb, at kapitalen eller dens restbeløb kan dækkes deraf. Såfremt det tilfælde måtte indtræffe, at forsikringssummen ikke er tilstrækkelig hertil, skal der som ekstraordinært afdrag på kapitalen afbetales et beløb svarende til forskellen mellem kapitalen eller dens restbeløb og forsikringssummen.
5. Debitor er pligtig at underkaste sig det tilsyn, som måtte blive fastsat af instituttet og til på forlangende at give tilsynet adgang til at foretage eftersyn af fartøjet og for dette at dokumentere, at fartøjet er forsikret mod sø- og brandskade, og **av** de i nærværende pantebrev fastsatte bestemmelser nøje overholdes, samt meddele alle oplysninger om fartøjets benyttelse. Endvidere er debitor pligtig til, såfremt der stiftes søpantekrav, straks at give instituttet underretning derom.
6. Skulle debitor nogensinde undlade at betale afdrag eller renter efter nærværende pantebrev senest på den 20ende dag efter forfaldsdagen eller, hvis den 20ende dag er en helligdag, da den følgende søgnedag, eller pådrage fartøjet søpantekrav, uden **av** sådant krav er indfriet inden 4 uger fra stiftelsen, skulle debitor blive urådig over sit bo, skulle der for nogen gæld blive gjort arrest eller udlæg i noget af det pantsatte, skulle debitor undlade at holde fartøjet forsikret mod sø- og brandskade på ovenanførte måde, eller skulle debitor vægre sig ved at give tilsynet adgang til at foretage eftersyn af fartøjet eller ved for tilsynet at dokumentere, at fartøjet er forsikret på anførte måde eller ved at meddele tilsynet alle oplysninger om

fartøjets benyttelse, da er i ethvert af disse tilfælde den skyldige kapital eller dens rest, hvis kreditor fordrer det, straks uden hensyn til foran aftalte betalingsmåde - forfalden til betaling, hvilket også skal være tilfældet, dersom debitor flytter fra Færøerne, dersom fartøjet udslettes af færøsk skibsregister, dersom fartøjet efter instituttets skøn ikke længere benyttes til fiskeri eller benyttes til fiskeri, der er i strid med **fiskerilovgivningen**, dersom fartøjet ikke holdes tilbørlig vedlige, i hvilken henseende en erklæring fra den, der er beskikket til at føre tilsyn med fartøjet og dets benyttelse, er afgørende, dersom fartøjet behæftes med gæld, for hvilken debitor forpligtes til at give part eller andel i udbyttet af fiskeriet, eller dersom låntageren tager ophold i udlandet.

I **tilfælde** af ejerskifte samt i tilfælde af udleje uden instituttets forudgående samtykke er den skyldige kapital eller dens rest straks og uden opsigelse forfalden til betaling. Instituttet afgør, om kapitalen eller nogen del af samme kan forblive indestående i fartøjet.

7.1 tilfælde af misligholdelse af nærværende pantebrevs bestemmelser er instituttet berettiget til uden forudgående forligsmægling, rettergang eller dom ved fogeden at gøre udlæg i pantet og til at lade samme bortsælge ved offentlig auktion eller i fornødent fald lade pantet udlægge instituttet til ejendom, når der er forløbet 4 uger efter forfaldstid, alt til skadesløs dækning af instituttets fordring med renter, tilligemed hvad der iøvrigt skyldes efter pantebrevets pålydende.

8. For forpligtelserne efter nærværende pantebrev hæfter debitores arvinger en for alle og alle for en.

9. Udlæg såvel som arrest skal straks kunne foretages i pantet, hvor det findes, uden at være begyndt på bopæl eller forretningssted, ligesom udlæg i fartøjet kan ske på debitores bopæl eller forretningssted, uden at fartøjet behøver at være til stede i retskredsen eller at besigtiges eller vurderes.